[Bobbio v tard
late 9th]

3

Sir T. P
Middle Hill
2179

LJS BIBLIOTHECA SCHOENBERGENSIS
101
SCHOENBERG DATABASE OF MANUSCRIPTS LJS

Digna tibi transl[a]ta p[ro]dunt de falsis poemat[a]. : Bella p[ro]lata fuit romanis ducibus

Nom[inativus] hic iudas. G[enitivus] Toy iudoy. D[ativus] Toy iudoy. A[ccusativus] Ton iudan [...] o iudas. Abl[ativus] apotoy iudoy.
Sic lucas & similia. INES. Anchises. Anchisoy. Anchisoy. Anchisen. apotoy. Anchisoy.
FEMININA. Eneis. Eneydos. Eneydoy. Eneyda. Eneys. apotoy. Eneydos.
Simil[ite]r. Thebays. Sic aether. aetheros. aetheroy. aethera. apotoy. aetheros.
Simil[ite]r aer. Euterpe. Euterpes. euterpe. Euterpen. apotoy. Euterpes.
Siepe[n]ne[...]te. Agathe. Nom[inativus] Gigas. gigantos. gigantoy. giganta. apotoy gigantos.
Simil[ite]r Pallas. Arcas. Condus & p[ro]mus. cellarius. a condendo & p[ro]mendo appellat[us].
Sarx sarcis. Sarci na. subiecta fit sarcina p[ro]duc[t]a ci. sicuti piscina.
Coquina. fagina. & huiusmodi. Stater. Stateris. genus nummi est. correpta
te. ingenitiuo. Statera aut[em] que bilance[m] significat. longa habet te. Sintaxis
g[rae]ce. la[tine] constructio. unde sintaxe hic libri. [id est] constructionis. Sintagma
[id est] co[m]positio. Inter stigma. & smigma. & migma. h[a]ec differentia est.
Stigma e[st] cicatrix. unde paulus. Ego eni[m] stigmata ih[es]u. id signum cicatricis.
Smigma est lamentum. Migma est compositio siue mixtura aut
(lauamentum uel ut sapo)
ex herbis aut ex quacumq[ue] re. Complutus dicendu[m] penultima p[ro]ducta
sic indutus. & exutus. Caduceum [...] pacis inspres finalis belli. genus [...] naturalis

Primus in orbe dies lucas primordia sumpsit
Alter splendifluu[m] celu[m] firmauit in horis
Tertius undiuagu[m] mare dat cu[m] germine t[er]r[a]e
Quartus habet phoebum lunamq[ue] & sidera celi
Quintus plumigeris uolucres pisces q[ue] natantes
Sextus quadrupedes reptans homines q[ue] sagaces
Septimus est d[omi]no requies his rite p[er]actis.

Ambire circu[m]uenire. Alternon [...]
Enothelis quinq[ue] sex et par [...] 7
Rethorica. bene dicendi scientia in ciuilib[us] q[ua]estionib[us]
ad p[er]suadendu[m] iusta & bona. Dicta aut[em] rethorica
g[rae]ca appellatione apotu rethoresin. [id est] a copia
locutionis. Rhesis enim ap[u]d g[rae]cos locutio d[icitu]r.
Rethor [...] orator.

Mitra pilleu[m] aureu[m] [...]

2179 717 in alio Catalogo
MSS. Phillipps

P[illegible] [illegible]IAS ARISTOTELIS A BOETIO TRANSLATAS.

LIBER PRIMUS INCIPIT.

i. definire

[illegible] oportet constituere quid n nom &

quid uerbū · postea q̄d ē negatio & affirmatio &

enuntiatio & oratio · Sunt ergo ea que s̄ in uoce

intellectuū · i. significatiua

ad uerū

eorū que s̄ in anima passionū note · & ea que

i. notes

scribunt · eorū que sunt in uoce · & quē admodū

i. s eadem i. sunt

nec litterę omnibus · sic nec eędem

uoces · Quorū aut hę primorū notę ·

eędem omib; passiones animę

sunt · & quorū hę similitudines ·

res etiā eędem · De his quidem dictū

est · in his q̄ dicta de anima · Alterius ē enī negotii · Est aut quēadmodū

in anima aliquotiens quidem intellectus sine uero t falso · aliquotiens aut

i. affirmatione i. negatione

cui iā necesse ē horū alterū inesse · sic etiā in uoce · Circa cōpositione enī & diuisio

nē · ē falsitas ueritasq; · Nomina igitur ipsa & ūba · consimilia s̄ sine com

i. affirmatione t negatione

positione t diuisione intellectui · ut homo t albū · quando non additur

aliquid · neq; enim adhuc uerum aut falsum est · huius enī signum

hoc est · hyrcocervus enī significat aliquid · sed nondū

uerū t falsū · si non t eē · t non eē addatur · t simpliciter

t sc̄dm tempus · Nomen ergo ē uox significatiua sc̄dm placitū

sine tempore · cuius nulla pars ē significatiua separata · In

et in ea

noē enī q̄d ē equiferus & relīq ·

[illegible]

BOECII VIRI CLARISSIMI DE INTERPRETATIONE LIBRI PERIERMENIAS ARISTOTELIS

INCIPIT LIBER PRIMUS

Magna quidem libri huius
apud peripatheticam sectam probatur auctoritas. hic namque aristoteles
simplicium propositionum naturam diligenter examinat. sed eius series scrupu
losa impeditur semita. et subtilibus pressa sententiis aditum intellegentiae facile
non relinquit. Quocirca nos libri huius enodationem duplici commentatione supple
uimus. et quantum simplices quidem intellectus sententiarum oratio breuis
obscuraque complectitur. tantum hac huius operis tractatione digessimus.
Quod uero altius acumen considerationis exposcit. secundae series editionis expediet.
nunc a me tantum lector expectet. quantum pedetemptim minutatimque sectim
ordinationis ordinem textumque sermonis usque angustiis breuitatis lator intel
legat. Et prius quaesita huius operis intentio breuiter demonstranda est. Inscribitur
enim liber graece ΠΗΡΥΗΡΜΗΝΙΑC. quod latine de interpretatione significat. Quid
uero sit interpretatio paucis absoluam. Interpretatio est uox significatiua per se ipsam
aliquid significans. Siue enim nomen sit quod per se significat ut est homo siue uerbum
ut est curro. siue quod grammatici participium uocant. siue pronomen. siue ex his iun
cta oratio. ut est homo currit. siue quolibet alio modo uel nomen uel uerbum uel
ex his oratio iuncta per se aliquid significet. interpretatio nominatur. Quare
cum sint quaedam in orationis partibus quae per se nihil significant. aliis tamen iun
cta designent. ut sunt coniunctiones uel praepositiones. haec praeter interpretationes
esse non dicimus. Interpretatio enim siue simplex est. ut nomen et uerbum.
siue composita. ut ex his iuncta copulataque oratio. uel per se ipsam significare

Secta quidem platonis dicunt fuisse diuisam in tres partes scilicet in stoicis. peripatheticis. atque in epicureis.

Scilicet maius commentum quo caremus philosophis. minus uero quo utimur nostris adhibuit praesidiis.

Nota ad quid sit intentio huius libri.

R ORATIONĒ
neq· uerā
neq· falsā·

sic nom̄ & ūbū · s. partibus · s. aliquid · s. deb&
deb& si simplex ē. ł ex his quae per se significant iunctae ē si composita est·
i. quia
Quare interpretatio ē uox aliquid per se ipsa significans· sed quoniam uerba nominaq·
s. aliquid
interpretationes s· oratio quoq· omnis quae ex significantibus per se praedicamentis
iungitur· interpretatio nuncupatur· Et sunt plurimae interpretationes
inter quas illa quoq· est oratio in qua uerum falsumq· inueniri potest·
s. oratione · s. in · s. ame
id est enuntiatiua· de qua hoc libro tractandum est· Idcirco ġ
s. huic
aristoteles de communi nomine & continenti· libro titulū scripsit·
Interpretatio namq· est nomen & uerbum· Interpretatio etiam est huiusmo
s. oratione
di oratio· Omnis homo animal est· Sed in hac uerum falsumq· auditor
s. t. ē
intellegit· haec enim oratio quae dicit omnis homo animal est· uera
ut falsa est· Interpretatio quoq· ē huiusmodi oratio· Da mihi codicem·
in qua uerū falsumq· nullus inueniat· Et enim da mihi codicem· neq·
uerū ē poterit neq· falsum· Quocirca· quoniam de his solis ordinationibus
in quibus uerū falsūq· repperitur quas enuntiationes ł propositiones
uocamus· quae interpretationes sunt disputaturus ē· quoniam q· de nominib;
pabillo
illi uerbisq· dicendum dum ē quid sint· quamq· uim in significatione
ad significauit
retineant· recte librum de interpretatione signauit· Nec nos hoc
turb& quod sunt quaedam interpretationes de quibus in hoc libro non tractet
s. aristoteles
Tanquam enim si quis de homine disputans· titulū operis de ani
quamuis
mali posuiss&· quanquam non de omni animali· tamen quoniam de aliquo
disputaturus ess&· recte de animali libro nomen imponer&·

Ita nunc licet non de omni interpretatione pertrac tet. tamen quoniam de una
quae est enuntiatio & de nominibus & uerbis quae interpretationes
simplices sunt dicendum erat. de communi & generali uocabulum
libri de interpretatione composuit. Est autem intentio de simplici
enuntiatiua oratione disserere. Simplex autem enuntiatiua ora
tio est. in qua cum uerum falsumue sit. illud tamen est. ut sine
coniunc tione totius orationis ordo proponatur. ut est. homo est.
animal est. homo currit. homo pauidus currit. Hae enim propo
sitiones. sine coniunc tione propositae sunt. & hae dicuntur praedicati
uae. Illae uero quae sunt huiusmodi. si sol super terram est. dies est.
duplices atque ΥΠΟΘΗΤΙΚΑΙ. necnon etiam conditionales uocantur.
ponitur enim si hoc sit hoc esse. id est si sol est. esse diem. Quare. hae sim
plices non sunt. Sol est enim. & dies est. duae propositiones sunt. quas
una coniunc tio quae est. si. copulat atque componit. Sed de his
nullus hoc libro trac tatus habebitur. Quare. quoniam de simplicibus
enuntiatiuis orationibus trac taturus est. id est de simplici affir
matione & simplici negatione. quoniamque affirmationes & negationes
uerbis ac nominibus coniunguntur. ut in ea quae est homo cur
rit affirmatione. homo nomen est. currit uerbum. Et rursu.
homo non currit. negatio eodem nomine uerboque coniungitur.
recte de prius de simplici affirmatione & de simplici negatione.

Fieri simplices
propositiones ex nomine
uerboque & dicuntur
praedicatiuae.

omninoq. de enuntiatione simplici disputaturus. quoniam omnis enuntiatio simplex uerbis nominibusq. coniungitur. primam disputationem de nominibus et uerbis instituit. his enim prius ad scientiam uenientibus tota facillime natura orationis aperitur. De quibus dixit ei in toto dicendum est libro. inchoans sic proponit.

PRIMUM OPORTET CONSTITUERE quid sit nomen et quid uerbum. Postea quid est negatio et affirmatio et enuntiatio et oratio.

IN PRINCIPIO inquit huius sermonis qui de enuntiatione instituitur. constituere. id est definire oportet quid nomen sit quid uerbum. haec enim ut dictum est omnem coniungere orationem ualent. quae oratio aliarum genus est orationum.

Sunt autem principales quinque orationum differentiae.

Est autem prima oratio deprecatiua.

ut iuppiter omnipotens precibus si flecteris ullis.

Secunda imperatiua.

Ut suggere tela mihi.

Tertia interrogatiua.

Ut quo te moeri pedes.

Cirurgia est ferramentorum incisio.

Aforismus est sermo breuis. integrum sensum propositae rei scribens.

Subpono. i. subilice. apo tu primu. prise. phendere. Subscino. i. sublentisco. apo tu scinu. scise. scindere. Dorcas dama a uidendo. apo tu dorkeste a uidere

Quinque sunt principales differentias orationum. Enuntiatiua autem aliarum est genus quae continet in se uerum et falsum.

Trias martyria effusione sanguinis. Primum abstinentia in abundantia. Secundum largitas in paupertate. Tertium castitas in iuuentute.

Quinque modis peccata soluuntur. Per dei amorem. Per compunctionem cordis. Per confessionem. Per sacerdotis orationem. Per creatoris indulgentiam.

Septem sunt gradus humilitatis. Interrogare humiliter. Audire diligenter. credere fideliter. operare uiriliter. sperare fortiter. Intellegere sapienter. Diligere ardenter

Quarta vocativa (s. oratio est). Ut hic ades o Meliboee. Quinta enuntiativa (s. oratio est). qua verum falsumque perspicitur. Huius autem (s. enuntiationis) duae sunt species. Una affirmatio altera negatio. Affirmatio est ut homo animal est. Negatio (s. est) ut homo animal non est. Ergo orationem verba nominaque constituunt (componunt). Enuntiationis autem oratio genus est. Enuntiatio vero affirmationis et negationis (s. genus est). Quare elementa quaedam sunt quae coniungant orationem nomina et verba (s. verbis et nominibus). Et de his disputat primum. Dehinc (deinde) propo

Septem sunt spiritus quos enumeravit Isaias propheta. hoc est septem dona spiritus [illegible]imus in Christo et in ecclesia completa sunt.
Spiritus sapientiae qui fuit cum Adam cui data est potestas a Domino vocare proprio nomine quod est sub caelo.
Spiritus intellectus cum Noe qui pro iustitia meruit audire a Domino quod imminere diluvium mundi.
Spiritus consilii cum Abraham qui nihil fecit praeter consilium Domini.
Spiritus fortitudinis cum Isaac qui sustinuit temptationes multarum gentium.
Spiritus scientiae cum Iacob qui potuit scire insidias fratris sui Esau.
Spiritus pietatis cum Moyse qui dixit Domino. Si dimittis peccatum dimitte. sin autem dele me de libro tuo quem scripsisti.
Spiritus timoris Domini cum David qui dixit non extendam manum meam in christum Domini. quia christus Domini est.
Per timorem surgimus ad pietatem.
Per pietatem ad scientiam ducimur.
Per scientiam ad fortitudinem roboramur.
Per fortitudinem ad consilium tendimus.
Per consilium ad intellectum provocamur.
Per intellectum ad maturitatem sapientiae pervenimus.
Prudentia. temperantia. fortitudo et iustitia. una sine altera non proficit.
Non sufficit tibi prudentia. si non habueris temperantiam.
Non sufficit tibi temperantia. si non habueris fortitudinem.
Non sufficit tibi fortitudo. si non habueris iustitiam.
Nec una sine alia proficit.

Hieronimus. Iustus in principio accusator est sui.

Sunt nobis quattuor bona quotidiana. Aut indulget fragilitates. Aut remunerat virtutes. Aut prohibet mala. Aut insinuat bona.
Quattuor causae perducunt nos ad regna caelorum. Prima est cogitatio bona. verbum divinum. opus integrum. oratio. Qui eum accelim ad regna caelorum. Septem sunt scalae ascendenti ad regna caelorum. Prima est castitas. Secunda karitas. Tertia humilitas. Quarta obedientia. Quinta patientia. Sexta lenitas. Septima fides et discretio bonorum operum.
Tria sunt quae provocant hominem in bonum. et refrenant a malo. Amor Dei. timor gehennae. et desiderium regni caelorum.
Tria sunt quae non remittuntur neque hic neque in futuro. Blasphemia in Deum. desperatio de misericordia. et qui non credit resurrectionem.

Tres spiritus creavit omnipotens Deus. Unum qui carne tegitur et cum carne moritur. ut iumentorum. Secundum qui carne tegitur sed cum carne non moritur. ut hominum. Tertium qui nec carne tegitur nec cum carne moritur ut angelorum.
Posuerunt me custodem in vineis. vineam meam non custodivi. Vineae enim sunt terrenae actiones. Acsi diceret actionibus terrenis custodem me posuerunt. Et quid. vineam meam id est animam meam non custodivi. vitam meam. matrem meam custodire neglexi.

Cavere enim debet omnis auditor. omnis infirmus considerare cui ubi se credere debeat. cuius magisterio uti. cuius exemplum sequi debeat.
Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Acsi diceret. Meus equus es. iam contra me calces iactare non potes.

Septem sunt remissiones peccatorum. Prima per baptismum. Secunda per martyrium. Tertia per poenitentiam. Quarta per elemosinam. Quinta qui conversum fecerit peccatorem a via erroris sui. Sexta dilectio Dei et proximi. Septima per indulgentiam peccatorum. In uniuscuiusque potestate est si dimittimus. dimittetur nobis. Si non dimittimus. non dimittetur nobis.
Anima natura sapit. Mens mortalia. Sensus spiritalia. Cor in pectore. Anima in corde. Mens in anima. Fides in mente. Christus in fide.
Una est anima hominis. quae dum contemplatur spiritus est. dum sentit sensus est. dum sapit animus est. dum intelligit mens est. dum discernit ratio est. dum consentit voluntas est.

Cynoglossa canis lingua. Buglossa bovis lingua.

sitionis duas ultimas species sumit. et dicit se
de affirmatione et negatione dicturum.
s. affirmationis et negationis
Post has harum genus proponit. id est
enuntiationem. s. genus Ultimum vero quod horum
id est maximum est orationem.
Est vero quodammodo conversus ordo
a speciebus usque ad earum genera prima
perveniens. Proponendo enim ab affirma
tione et negatione ad enuntiationem
quod est genus ascensum est.
Ab enuntiatione ad enuntiationis
genus quod est oratio propositio
nem operis levavit.
Diverso tamen modo de cunctis disputat.
Prius enim de oratione. post de enuntiatione.
deinde de affirmatione. postremo de diffinitione
negationis edisserit. Converso scilicet
ordine. sed hoc posterius patebit liquebit.
Quod autem prius negationem. post eam proposuit
affirmationem nil refert nihil interest. cum omnis species
i. aequalis sint species
aequeve sibimet sint et uni generi aequaliter supponantur.
Quaeritur si affirmatio et negatio
enuntiationis species sunt

Vult huiuscemodi
cytharae qui fide potiri.
Alto sub ore sibi cui
dialectica plaudat.
Sedulus indagator hara
trum revoluminis huius
Doctus iudaldi qui stat
sub iure magistri.

NOMINA VII DORMIENTIUM
Maximianus.
Malcus.
Martinianus.
Dionisius.
Iohannes.
Serapion.
Constantinus. et alibi
Dignus.
Clerus.
Clemens.
Gaudius. Probus.
Verus.
Laetus

quaecumque uolueris

rectum est quamlibet earum prius indiscrete pro
ponere; Quemadmodum autem affirmatio et ne
s. enuntiatio
gatio enuntiationis species sint. et haec earum gen.
i. in sc(un)do libro
secunda editione monstrandum est;

" SUNT ERGO EA QUAE SUNT IN UOCE. EARUM QUAE SUNT IN ANIMA
intellectuum i. signa i. litterae s. sunt notae
" PASSIONUM NOTAE: ET EA QUAE SCRIBUNTUR EORUM QUAE SUNT
" IN UOCE: ET QUEADMODUM NEC LITTERAE OMNIBUS EAEDEM
s. sunt omnibus
" SIC NEC EAEDEM UOCES. " Quorum autem haec pri
i. intellectuum s. sunt i. unae
" morum notae eaedem omnibus passiones animae sunt; et quo
s. sunt
" rum hae similitudines res etiam eaedem. EXPLICIUNT MODI LOCUTIONUM.
s. esse intellectuum
Quoniam nomen et uerbum in definitionibus suis significa
s. Aristoteles
tiua paulo post propositurus est. primum explicat
quorum sint significatiua quaecumque significant.
id est quae designent ipsum nomen et uerbum; Tota
autem ratio sensus huiusmodi est; Tria sunt ex qui
bus omnis collocutio disputatioque perficitur: Res intel
lectus. uoces. Res sunt quas animi ratione perci
s. sunt.
pimus intellectuque discernimus. Intellectus ue
s. sunt
ro quibus res ipsas addiscimus; Uoces quibus id quod
intellectu capimus significamus; Praeter haec autem

[tria]
iiii. ē aliud quiddā quod significat uoces. Hę sunt
[s. litterarū]
litterę; Harū enim scriptio uocū significatio est.
Cū igitur hęc sī iiii. RES. Intellectus. Uox. Littera.
rem concipit intellectus; Intellectū uero uoces
designant; Ipsas uero uoces. litterę significant.
Intellectus uero animę quaedā passio ē; Nisi enī
quandā similitudinem rei quā quis intellegit
[s. in]
animę ratione patiat̄ nullus ē intellectus;
[i. quattuor angulos hn̄s]
Cū enī uideo orbem ut quadratū figurā eius mte
ē cipio & ei mi similitudo in animę ratione format̄.
Patitū q. anima rei intellectę similitudinem; Unde
fit. ut intellectus & similitudo sit rei & animę passio.
[i. ex his]
Horū aūt rursus iiii. duę sunt naturales. duę secdm ho
minum positionem; Uoces namq. & litterę secdm
[s. hominū] [s. sunt]
positionem sunt; Intellectus autem & res naturalit̄
[i. hę res] [i. illa re]
Hoc illo ap̄pbatur. quod apud diuersas gentes
diuersis uocib. utunt̄ & litteris. Idcirco q̄m ipsi
sibi uoces quib. uterent̄ & litteras quib. q̄uod
apud romanos equus ē apud barbaros ceruus.
Sed apud diuersas gentes. eadem rerum natura ē

scriberent cōm posuer̄.
Intellectus aūt & res nullus
posuit sed naturalit̄ s. Nec
enim

quorum similitudines sunt hae que sunt animae
passiones: haec sunt res; Tam quam rursus si diceret;
Quorum sunt similitudines ea quae in intellectibus
atque animae passionibus sunt: illa e sunt res; Sed de his
disputationem trahere longius non vult; Ait enim·
[i. in libro in quo de anima disputavit]
» De his quidem dictum est in his quae sunt dicta de anima·
» Alterius est enim negotii; et enim aliud est principa
liter de intellectibus animae disputare· aliud tamen [at tantum]
sibi ad disputationem sumere [i. ad sermocinationem] quantum ad logicae pos
sit pertinere peritiam; quare alterius negotii est·
principaliter de animae passionibus disputare; Est »
autem quemadmodum in anima aliquoties [at aliquociens] quidem intel »
lectus sine vero vel falso· Aliquoties [t ciens] autem cum iam »
necesse est horum alterum inesse; sic etiam in voce; Cir »
ca compositionem [i. affirmationem] enim et divisionem [i. negationem]· est veritas falsi »
tasque; B PRIN
[s. aristoteles]
De enuntiatione dicturus. In qua veritas et falsitas
invenitur· recte prius monstrare proponit· in qua
prolatione vocum horum alterum· id est aut veritas
aut falsitas inveniri queat; Sed omnis vox animi

sensa significat. Quare ex animi intellectib. quicquid euenerit, uocib. indicatur. Ergo nunc hoc dic͞t.

Similitudo ē inquit quedā int͞ se intellectuum atq; uocum. Quemadmodum enim sunt quedā simplicia que ratione animi ↄcipiuntur constituuntq; intellegentiam m͞tis. In quib. neque ueritas ulla neq; falsitas inuenitur. Ita quoq; in uocib. ē. Simplex enī intellectus. ut uerbi gratia hominis t͞ eq͞ui. neque falsitatem ullam retinet neq; ueritatem.

Cū enī intellego simplicit͞ hominē substantiā ipsā nihil ueri t͞ falsi in cognitione retineo. quod si cursum rursum animi cogitatione ipsaq͞m simplicis rei teneo intuitum ueritate et falsitate seclusa ē. Sed quando cursum et hominem iunxero et ex his aliquid intellegentia mea fecero idq; in uoce proferam huiusmodi erit. Homo currit. tunc ex hac substantiae et accidentis conpositione et coniunctione huiusmodi intellectus fit in quo ut falsitas possit ēē ut ueritas. Ergo quemadmodum in intellectu sunt quedam aliquoties

simplicia uero falsoque carentia. Aliquotiens [tiens] autem
cum iam necesse est aut ueritatem inesse intellectui
aut falsitatem. sic est etiam in uoce. Nam si simplicem
intellectum. et uero falsoque carentem uox proferat. ip
[s. uox] sa quoque a ueritate et falsitate relinquitur. Quod si
[i. talem] huiusmodi [s. uox] proferat intellectum qui in se uerum falsumque
contineat. [s. uox] ipsa quoque ueri falsique retinet significatio
nem. Docuit [s. aristoteles] autem per hoc quod ait. circa compositionem [i. homo currit]
enim [i. homo non currit] et diuisionem falsitasque [est ueritas]. In qua prolatione
uocis. enuntiationes possumus inuenire. Quo
[tiens] tiens enim substantiam cum accidenti [i. cum ubo] coniungimus atque
conponimus uel intellectum intellectui copulamus.
Et ut fieri propositio possit in cogitatione. tunc fit
idem in uoce. et est nunc affirmatio. ut homo cur
rit. hominem quippe cursumque conposuit atque con
iunxit. et inde affirmatio nata est. ueritatem conti
nens uel mendacium. Non uero [ipsa negationem] si huic [i. homini et currit] ad
uerbium negatiuum iunxero et substantiam [i. homine] ab acci
[i. a cursu] dente diuisero atque disiunxero. ut est homo non cur
rit. Non id quod est aduerbium negatiuum homi

nem a cursu diuisit atq. disiunxit: factaq. est inde ne
gatio rursus ueritatem falsitatemue significans. Recte igi
tur dictum est. circa compositionem quod est affirmatio.
uel diuisionem quod est negatio ueritatis falsitatisq.
constare naturam. PRIN.

Nomina igitur ipsa et uerba consimilia sunt sine com_po
sitione uel diuisione intellectui: ut homo uel album quan
i. accidens
do non additur aliquid: neq. enim adhuc uerum aut falsum est.

B

Nunc quis sit intellectus sine uero uel falso. ordinata con
sic est homo
tinuatione persequitur. Ea enim inquit quae simplici
ter dicuntur similia sunt simplicibus intellectibus. qui
sine ulla compositione uel diuisione animi puro capi
untur intuitu. Cum enim homo uel album ipsa quidem sim
dicis
plicia sint et significent aliquid. nihil tamen neq. ue
rum neq. falsum designant. Omne enim simplex nomen
i. segregatur
uel uerbum a ueritate et falsitate secluditur. Atq. ideo
et animae
quoniam ut dictum est quaecumq. sunt in uocibus significant animi
i. intellectus
passiones. simplices uoces et sine compositione uel diuisi
one similes sunt his intellectibus quos sine compositione et
s. simplicibus
diuisione simplex intellegentia concipit. In his enim

sunt dulcia et apud omſ gentes eodē modo ; Ita quoq;
[s. nōibus]
omā nomina si naturaliter eēnt hisdē omſ homi
nes uterent(ur) ; Quare qm̄ nomina naturaliter non
[s. aliquid]
sunt nec naturaliter significant . sedm̄ placitum
sunt scilicet ponentiū atq; auctorū et a quib; nomi
[m] [dt noum]
na ipsa reb; impressa sunt ; Est ergo nom̄ uox signi
[s. hominū]
ficatiua sedm̄ placitū ; Sedm̄ placitū autē positioneq;
significantiū ; Uocū aliæ tēpus secū ad significatio
[sicuti sūt nōa]
nem trahunt . aliæ preter tēpora predicant ; Tēpus
secum trahunt . ut est curro et lego . uel cucurri uel
legi . et quęcūq; sunt uerba ; omē enī uerbū cum
tempore est . nomina uō sine tēpore sunt . Cū enim
dico socrates . uel albedo . uel aliquid hui; modi tēporib;
[s. ponentium]
carent ; Nom̄ ergo est uox significatiua sedm̄ placitum .
[i. ex significatiuis uocib;]
sine tēpore ; Uocū significatiuarū sedm̄ placitū sine tē
pore . Aliæ sunt quarū partes aliquid extra signifi
cent . aliæ quarū partes extra nihil designent ; Hæc
namq; uox quæ est socrates cū platone aliisq; discipul(is)
[s. aliquid] [s. hominū]
quæ est oratio et significatiua ē et sedm̄ placitum .
[sunt]
Partes namq; ipsius quæ nomina sedm̄ placitū sunt .

et sine tempore; Nulla namque in eo nec imaginatio
at q(ui)d(e)m
quidem temporis invenitur. sed habet hoc quod
s. partem s. aliquid
partes eius extra significant, tota namque oratio est.
s. orationis
Socrates cum platone aliisque discipulis. Sedet; pars
id
Socrates est. si a tota oratione disiuncta sit significat aliquid; Nominis autem pars. nihil extra significat; Ipsius enim nominis quod est socrates quod disiunctum a tota conexione significat. partes nihil extra designant; Neque enim so. neque cra. neque tes. neque aliquid preter totum nomen extra designant; quare rectissime definitio constituta est. Nomen esse vocem secundum placitum designativam sine tempore. cuius partes nihil extra significent.

In nomine enim quod est equiferus. ferus nihil per se significat quemadmodum in oratione quae est equus ferus.

Hoc autem propositis docet exemplis.

Si enim sit oratio quae dicat equus ferus. duas res significat. equum et ferum. utrumque enim est, unum substantia alterum quale; qui vero dicit equiferus. unum nomen est. et ei unum quod significat subiectum est; quocirca unumquodque

Preterea non quod nos intellegimus esse equum. Canem
barbari putant; sed eadem apud diversissimas gentes
substantiarum intellectuumque ratio est constituta.
Quare duę harum sunt secundum hominum positionem
id est voces & litterę; duę secundum naturam. res
s. quomodo
& intellectus; Nunc ergo hoc dicit quoniam voces qui
s. sic
dem significant intellectum; Ipsas autem voces. litterę
significant; Sunt autem intellectus animę passiones;
& voces quidem & litterę naturales non sunt.
Quemadmodum enim vox non eędem apud omnes est. Ita
s. eędem sunt — s. easdem
nec litterę; Sed intellectus & res easdem apud
i. quamvis
quam
omnes quamlibet diversissimas gentes invenies; Atque
s. Aristoteles — i. nomina & verba — i. ipse voces — earum
hoc est quod ait. Sunt ergo ea quę sunt in voce. quę sunt
in anima passionum notę. Id est ipsę inquit voces in
i. intellectuum
tellectus quis animę passiones significant: eorum que sig
s. voces — s. hę
nificativa Sunt; ergo ea quę sunt in voce. significant
s. passiones — s. harum
illas. & earum sunt notę quę sunt animę passiones.
Animę autem passiones intellectus sunt; Igitur ea quę
scilicet nomina & verba
sunt in voce. intellectuum qui sunt animę passiones no
s. intellectus
tę sunt. eosque significant. quoniam h... sed id est vocibus omnis

A significat intellegentia mentisq; ceptio; HISTORIA.

s. s. notę

AT uero quod addidit & eę quę scribunt eorum quę s

n n

In uoce tantumdem ual& tamquam si diceret; Notę s

litterę quę scribunt uerborum et nominum quę sunt in

s. aristoteles ū

uoce; Monstrauit igitur uoces intellectuum esse sig

s. significatiuas esse

nificatiuas & litteras uocum; Nunc de eorum natura

s. aristoteles

pertractat dicens HIS TO RIA.

s. sunt eaedē

" ET quemadmodum nec litterę omnib; eaedem sic nec uoces,

ū

EXI Hoc ad monstrandum ual& uoces & litteras

s. hominum

positione constitui non natura; Etenim diuersę.

" apud diuersos sunt uoces et litterę; Et quem

" admodum litterę eaedem apud omnis homines non

s. litterę & uoces.

inueniuntur Itaquoq; nec uoces; quare hę secundum

s. aristoteles i. aptū

positionem sunt; quod ipse r& icitur uelut planum.

s. illud

M anifestum enim est quod per gentes singulas permu

tatur. hoc non natura constitutum esse sed positi

one; quod uero addidit HIS TO RIA.

s. s. rerū

" QUORUM Q autem hę primorum notę. eaedem omnib; passio

scilicet intellectus

, nes animę sunt. & quorum hę similitudines res

s. s.

, etiam eaedem. B. Ad hoc pertinet ut naturales

ee res intellectusq; declaret; Idem namq; ut dictu(m)
e intellectus. passiones quidem animae sunt. Rer(um)
i. quaru(m) genitiuu(m)
aut(em) similitudines; Ergo nunc hoc dicit. quor(um) non
s. sunt
h(ae) id est uoces. de quib(us) supra dixerat. sic nec eae-
s. litterae
dem; quor(um) ergo hae uoces significatiue s(unt)
i. animi passiones s. intellectus.
id e passionu(m) animae. h(ae) s(unt) apud om(ne)s eaedem;
i. passiones
Significant aut(em) uoces. illa quae s(unt) in intellectibus;
intellectus igitur animi passio e. apud om(ne)s homi
s. passio
nes non diuersa; Ergo naturalis apud om(ne)s ho
i. intellectus — i. quaru(m) reru(m)
mines e animi (con)ceptio. atq; animae passio; Quor(um)
i. nota et uba
sunt notae ea quae uersantur in uocib(us); Docet aut(em)
& res quor(um) sunt similitudines intellectus & animae
nes
passio esse. non positione sed naturalit(er) constitutas
s. res — uel quaru(m) — s. reru(m)
Idcirco quod h(ae) quor(um) similitudines s(unt) intellectus.
s. hom(ine)s
qui intellectus animae passiones sunt apud om(ne)s
s. res
eaedem s(unt); hoc e enim quod ait. HISTORIA
i. quaru(m) reru(m)
Et quor(um) h(ae) similitudines. scilicet animae passiones
s. sunt
Eq(ue) s(unt) similitudines rerum. Res etiam eaede(m);
i. quaru(m) reru(m)
ac si diceret; quor(um) intellectus s(unt) similitudines qui
intellectus animae passiones sunt. Id e res apud

omnes eaedem sunt; Quod autem ita posuit quorum autem hęc pri
morum notę hoc sentit; De uocibus enim dicit. quoniam quorum uo
ces primorum notę sunt. apud omnes eaedem sunt animę
passiones; Uox enim & intellectum rei significat & ip
sam rem. Ut cum dico lapis. & intellectum lapidis & ip
at designant significat. sum lapidem id est ipsam substantiam designat; Sed
prius intellectum secundo uero loco significat rem;
Ergo non omnia quę uox significat passiones animę sunt.
s. significat. i. intel at prima lect. sed illa sola quę primo; Primus enim significatur intellec
tus. Secundo uero loco res; sed intellectus passiones
animę sunt; & quorum ergo primorum notę sunt uoces.
eaedem sunt apud omnes homines animę passiones;
Est alia quoque scriptura hoc modo sese habens. HISTORIA
Quorum autem hęc primorum notę. hę omnibus passiones
animę sunt. & quorum hę similitudines res autem
etiam eaedem.
Quod si ita scriptum sit hoc uidetur dicere; Ostendit enim
quorum sint uoces notę. & quorum rursus ani
mę passiones; itaquam si diceret & uoces quod significant.
& quorum notę sunt ille sunt animę passiones; & rursus

Atq. in huiusmodi nulla neq. ueritas neq. falsitas in
s. homini simplici
uenitur. nisi ei ñ aliquid addatur. ut id quod simplex
ut homo uiuens
intellegis uel per se constituas ēē. uel ei aliquid secun
dum esse coniungas. in his ueritas et falsitas non erit;
Cum enī simpliciter dico homo. si non aliquid addidē
ro ut uerbū. et fiat huiusmodi compositio homo est.
uel huiusmodi aliquid ut homo uiuit. quod idem ualē
tan quā si dicam homo uiuens est. ergo nisi aliquid hu
iusmodi fuerit adiunctū quod intellectā rem. uel per
s. homo est
se ēē constituat. ut homo est cū dico. per se ēē hominē
designaui. uel iuncto accidentitale aliquid oppona
i. simile
tur. quod idem ei quod est ēē significet. ut est homo
uiuit; Uita enī homini iuncta est. et uiuit idem desig
at qui
nat quod uiuens ē. nulla ueritas nec falsitas ualet in
tellegi; Hoc autē conuenientissimo monstrat exēplo;
s. sermonis
ſRIN Huius autē signū hoc est; Hircoceruus enim significat ali
at nondū
quid. Sed non uerum uel falsum. Si non uel ēē. uel non ēē
i. p̄sens s. addatur i. p̄teriti & futuri.
addatur. uel simpliciter uel secundum tempus;

Magna mu[?]um habet exempli huius subtilitas; Non
enim sola illa nomina uel uerba falsitate ac mendacio

ſeparata ſunt quæcumq. ſimplicia ſunt. Sed etiam
illa quæcūq. cōposita ſi ſint ſimpliciꝰ dicta. Hirco
ceruus enī compositū nomen ē. significans hircū
et ceruum. Sed nisi ei aut ēē aut non esse addatur.
ut dicamus hircoceruus est. uel hircoceruus non est.
Nullus inde ueri falsiue intellectus poterit puenire. Ip
sum enī quamquā sit compositū. tamen sīpliciter dic
tum. ueritati et falsitati proximū non est. Siquis enī
dicat tantū hircoceruus. nihil adnuntiat. Quod si
nihil adnuntiat. preter ueritatē falsitatēq. quiddā
compositū designans nōm auditor intelligit. Quod
uero ait uel simpliciter uel secundū tempus. ad hoc ua
let ne putaremus tunc solū fieri de nomine enuntia
tionē. cum ei presens tempus adicit. ut cū dicim̄ hir
coceruus est. uel hircoceruus non est. In his iam ue
ritas est. aut falsitas. Sed non solū si presens tempus
designet propositio. sed etiam si preteritū. ut siquis
dicat hircoceruus fuit uel futurus est. ut siquis di
cat hircoceruus erit. enuntiationē facit. Ergo ita dq̄d
AIT. UEL SIMPLICITER. UEL SECUNDUM TEMPUS.

∴ At huiusmodi enim simpliciter facta enuntiatio.

Huiusmodi est; Simpliciter [enim] facta enuntiatio. secundum
praesens est; Et enim quod praesens dicimus. tempus non est.
sed confinium temporum; Tempus autem est. futurum uel prae
teritum; Ergo non potest in eo quod est hircoceruus ueritas
aut falsitas inueniri. nisi ei aut esse aut non esse addatur.
uel praesens significans quod est simpliciter. uel tempora quod est
praeteritum aut futurum; Si quis enim sic dicat hircoceruus est.
simpliciter dixit. id est secundum praesens; Si quis autem hirco
ceruus erit uel fuit. Secundum tempus futurum scilicet et
praeteritum; Haec igitur quae erant utilia prolocutus. ad
definitionem nominis disputationis cursum intendit;

OMEN est uox significatiua — DE NOMINE
secundum placitum sine tempore. cuius nulla pars est sig
nificatiua separata; Omnis definitio genere diffe
rentiisque perficitur; Sumpsit ergo ad definitionem
uocem quae est nominis genus. Cetera uero quae se
cutus est. per differentias aggregauit; Est autem
huius termini talis expositio; Nomen inquit est uox
Sed uocum aliae sunt quae significant. aliae quae nihil
significant; Nomen autem significat id. cui nomen est

Nomen igitur est uox significatiua [s. aliquid]. Uocum significati-
uarum aliae sunt naturaliter, aliae non naturaliter.
Naturaliter est uox significatiua [s. aliquid], ut [s. uox] ea quae [ut heu] dolores
naturaliter monstrat aut [ut euax] gaudia. Non naturaliter
uero significatiuae uoces sunt, quas secundum positionem
esse dicimus. Secundum positionem [s. hominum] uero sunt [s. uoces], quas ipsi
sibi homines posuerunt, ut cum dixit aliquis primus [i. adam]
qui rebus nomina condidit: Haec substantia dicatur
aurum, haec lapis, haec aqua, et alia similia. Tales igi-
tur uoces secundum positionem sunt hominum, et ita secundum po-
sitionem quemadmodum ipsis hominibus placuit a quibus
nomina illa formata sunt. Huiusmodi ergo uoces
quae secundum positionem [s. hominum] sunt, secundum ponentium placitum
sunt. Sed nomen non naturaliter significat. Apud
diuersas enim gentes diuersa sunt nomina. Quae
autem apud diuersos diuersa sunt, ea [s. nomina] non sunt na-
turaliter, sed secundum placitum [s. sunt] eorum [s. hominum] qui posuerunt positio-
nemque ponentium. Alioquin si naturaliter essent [s. nomina], quem-
admodum ea quae dulcia sunt apud romanos, non eadem [s.]
apud scitas amara nec acida, sed apud ipsos quoque

i. equiferus
permixtio ista significat ; Quod si unum significat to
ta permixtio pars inde separata nihil extra designat ;
In toto enim nomine quod est equiferus con significat
s. cum equo — s. ferus
quidem ferus per se uero nihil significat ; Quod si ipse
id quod dicimus ferus aliquid significare arbitremur non iam
s. ferus — i. equi — i. ferum
erit pars nominis sed ipsum erit integrum nomen & habebit
partes fe. & rus ; Quocirca quoniam nominibus unum subiectum est
i. unam substantiam — s. quod est equiferus
& unum significat totum nomen ut si sit aequiuocum t
sim sit ; Canis enim cum sit aequiuocum semel totum latra
fibrum — s. canem
bilem secundo totum rursus marinum significat ; Qua
re quoniam quodlibet nomen unum aliquid significat totum
uelut — ita
pars eius separata & uelut a tota compositione seiunc
ta in qua unum aliquid est significabat nihil extra signifi
s. Aristoteles
cat ; Dat autem differentias simplicium nominum & compositorum ;
nominibus — s. partes
,, AT UERO QUEMADMODUM IN SIMPLICIBUS SIC SE HABENT ETIAM
i. in simplicibus
,, IN CONPOSITIS ; In illis enim nullo modo pars significatiua est ;
i. compositis — d
,, In his autem uult quidem sed nullius separati ut in eo quod est
s. nihil significat
equiferus ferus ;
s. Aristoteles — s. nomen — s. partibus
Simplicis inquit nominis quoniam non constat ex aliis par
tes ne imaginatione quidem significationis aliquid

Aequiuocum est quorum nomen commune est
ratio uero diuersa. ut canis aliter diffinitur
quando est animal. aliter quando pis
cis. aliter quando) est celeste sidus.

i. manifestant
pdunt. ut in eo nomine quod ÷ homo. neq' ho. neq' mo. quic
quam significant. nec significare putantur. Idcirco q'm sim
s. noibus
plex nom ÷. In his uero q' conposita sunt. q'm ex duob' signi
ficatiuis in unam significantiam rediguntur. uult qui
dem significari aliqd pars. sed nihil separatu designat. I neo enim q' ÷ eqfer. dat q'dem imaginatio
sign ficationis s. pars significare aliqd
ne aliquā signfonis & putat significare fer. hoc ÷ enī quod dixit. uult quidem.
cat
sed nihil extra separatumq' signific. Si enī hoc ipsum
s. eius s. ferus
ferus ut pars nominis dicatur. dimidiū nom dicit
id quod ÷ equiferus. dimidium aūt nomen nihil desig
nat. Ergo id quod dicimus ferus cū alia parte nomi
i. unā substantiā
nis que ÷ equi. unum ē significat equiferus. separatum
i. ferus
aūt nihil extra designat. Quod si rursus ipsum nom
s. qd ÷ equi
extrinsecus non in alterius nominis parte ponatur
sibi significat uelut nom. Ergo non ÷ similis in simplicib'
m
nominib' conpositisq' partium consignificatio. sed
simplicium quidem nominum partes. nec ipse significant. nec significare putantur.
s. nominū m
Compositorum uero uolum quidem partes aliquid significare. & dant
significationis imaginationem & significare aliquid
s. nominis at separatā
putent. sed nullius separati & in eā significationem.

s. dix̄ aristoteles ēē nom̄.
s. ponentiū
SCDM PLACITŪ UERO. QM̄ NATURALIT̄ NOMI
s. animaliū · s. aliqd · n
num nihil ÷ · sed quando fit nota; Nā designat & inlit
s. soni
terati soni ut. ferarum quorum nihil ÷ nomen.

s. aristoteles
Dixerat superius in definitione nom̄ ēē secundū placi
s. ponentiū
tū non natura; hoc autē nunc diligentius monstrat
s. aristoteli
Dicens. nihil ēē nominum naturaliter; atq; ideo nlli
s. dicere
at sufficit — sufficit ad definitionem quod ÷ significatiua uox nisi
illud quoq; adderet quod secdm placitum uox significa
soni · s. aliqd
tiua ÷; Alioquin multi inlitterati signif̄. ut sibilus aliqd — significat
int̄ dū designat; ferarū quoq; mutarumq; animalium
i. ornatas
uoces. interdum aliqua significatione p̄ditas ēē pspi
cimus; Quedā enī uox canum iras significat; hinnitus
i. uicinitatē
quoq; equorum. sepe alterius equi consuetudinem querit;
Sed hec naturaliter significant. atq; ideo nō a nonsunt;
significat
Quod igitur naturaliter signif̄. nom̄ non ē. atq; hec
s. sufficiant dixisse
actenus; Nunc quemadmodum facta sit definitio
s. aristoteles
uideamus. quod dix̄ nom̄ ēē uocem trax̄ a genere
definitionem; Quod significatiuam ēē consequent̄
apposuit nomen a non significantib; uocib;
s. dix̄ aristoteles nom̄ ēē
separauit; Quod secundum placitum a natu

s. aliqd
raliter significantib; uocib; nominis natura diuisa ÷ ;
s. dix
Quod sine tempore · ad uerborum discrepantiam respic(it) ;
s. nois · s. aliqd
Quod eius nullam partem extra significare ppositum ÷ ·
Id eirco dictum ÷ · ut nom ab orationib; distare uideret ;
huc usq.
Actenus quidem de uoce nominis definitione tracta
tum ÷ · & quib; differentiis ab aliis uocib; distare pos
tu · s. ea
sit nom explicitum ÷ ; Nunc aut̄ que uidet̄ indefinita
s. non. · s. utrū
one · nominis incurrere · an nomina sint · diligentius que
s. aristoteles. · s. quade ÷ tnapsonaubi.
rit ; NON HOMO UERO NON EST NOMEN · AT UERO NEC POSITU(M) E(ST)
s. noē
" nom quo illud oporteat apellari ; Neque eni oratio
" aut negatio ÷ · sed sit nom infinitū ; BOETIUS
i. tractat · s. aristoteles
at asserit
Nunc disserit qualia ee̅ arbitrari oportet · que cū
s. ea
sub definitionem quidem nominis cadant · inte
i. infinitis noib;
gratam nomina non ee̅ uideantur ; Unde fit ut his
diligentissime distributis integerrima ___ nominis
at diffi
definitio concludatur ; Hoc eni quod dicimus non
u · ūs
homo quid sit ambigit ; oratio eni non ÷ ; Omnis eni
oratio uerbis nominib; q; coniungitur ; Hoc aut̄
quod dicimus non homo duab; quidem partib; cons
i. homo
tat · sed unum inseret in eo nomen ; Uerbum uero n̄

N ñ hō
A

hit; negatiua enim particula quę ē non; neq; nomen ē.
neque uerbum; Rursus negatio non ē; Omis enim ne
cat s. illud
gatio uerum falsum ue signif; Non homo uero quod
dicimus neque uerum ē. neque falsum; nisi eni ut su
i. ui uit sicuti ui uit ui uit. ēē significat
pra ait aliquid quod sit pximum ad id quod ē ēē
addatur; Nulla ueritatis aut falsitatis ratio in quali
bet orationis partium compositione pficitur; At ue
i. una substantiā
ro nom non ē; omne eni nom. una rem significat defini
i. certā
tam. ut cum dicimus homo. substantiam significat;
s. substantiā. i. ulem s. significat hō s. substantiā s. substantiam
Nec quamlibet. sed rationalem atq; mortalem; eodē
modo & cęter nomina; Qui uero dt non homo. ho
minem quidem tollit. quid aut illa significatio
ne uelit ostendere non definit; Potest eni quod
non homo est. & equus ēē. & canis. & lapis. & cęter
i. homine
at quo
quęcumq; homo non fuerint; Quare qm id quod
nomine i. non.
definite significare potest aufert in eo negatiua
s. non homo certissime
t quod
particula; quod uero significare debeat definite
non dicit. sed multa atq; infinita unusquisq; audi
s. non homo s. Aristoteles
tor intellegit; Dicatur inquit nomen infinitū;
d
hoc eni quod dicimus non homo tam multa signi

ficat· quam multa ſunt que a definitione hominis diſ
iunguntur· Sed hoc ariſtoteleſ uocabulum cum infinitū
nom̄ uocaret primus inuenit· Apud antiquiores enī
iſta quidem erat dubitatio· ſed hanc differentiae quā
differt nom̄ definitum ab huiuſmodi nomine quod
cum negatione ꝑponitur impreſſum uocabulū n̄ erat·
quod ipſe teſtatur dicens· SEQUITUR

AT uero nec poſitum ē nom̄ quo illud oporteat apel
lari· Nullus enī poſuit uocabulum quo oporte
at apellari id quod dicimus non homo· ſed ariſto
teleſ ꝑſpicienter infinitum nom̄ huiuſmodi p̄cautū
cenſuit apellari· CATONIS AUTEM UT CATONI ET QUAECUMQUE
TALIA SUNT NON NOMINA SED CASUS NOMINIS·

OMNIS inquit caſus alterius caſus ē· Itaq· fit ut quęcumq·
caſus fit alterius inflexio uideatur· Ergo quod
dicimus huius catonis ł huic catoni ł alia huiuſmo
di caſus nominum· unde fit ut hi caſus inflexiones
quoq· dicantur· ſed omnis inflexio alicuius inflexio ē·
Quod autem inflectitur ab eo quod ipſa inflexione
fit prius ē· quare cū id quod dicimus cato nom̄ ſit.

& sit primum· distat inflexionibus suis. Inflexio autem no
minatiui genitiuus & ceteris; Nullus enim dixerit recte
nomina casus esse; Si enim id quod dicimus cato alicuius [s. nominis] ca
sus sit· cuius casus esse possit oportet ostendi; Sed ante
id quod dicimus cato nullus praedicatur casus. Igitur quoniam ca
to nominatiui nullius [s. casus] inflexio est· nec omnino casus est; Cete
ri autem casus quidni· nominatiui inflexione formantur.
[s. id] catonis & catoni & catonem. quare si distant ea quae
ab inflexione nascuntur ab his quae inflectuntur·
distant [a] quoque hi omnes casus qui sunt catonis catoni ca
[at eo quod est ab cato]
tonis catonem· ab eo quod est cato· id est a nomine prin
cipali· sed hic cato nominatiuus est; Casus igitur nomina non sunt;
Aliud enim ipse casus· aliud cuius est casus; quocirca si no
minis haec omnia casus sunt· haec nomina non sunt; Atque
ideo prudenter ueteres omnes casus· Genetiuum datiuum accusatiuum· uocatiuum·
ablatiuum suis diuersis nominibus uocauerunt; Primum
uero· alias rectum quasi a nullo inflexum· alias
nominis ipsius uocabulo nominatiuum dixerunt;
Quare nunc haec aristoteles exsequitur· qui casus nomi
num uideantur non esse nomina· sed tantum nominum

s. nominis et casus

inflexiones id est casus; RATIO AUTEM EI IN ALIIS QUIDĒ

EADĒ SED DIFFERT QUONIAM CŪ EST UEL FUIT UEL ERIT AD

i. cato s. iunctū cū est uel fuit

s. catonis

iunctum neque uerum neque falsum est; nomen uero

s. significat aut uerū aut falsum

semper. ut catonis est uel non est. nondum enim neque uerum

dicit neque mentitur;

PRIN

s. definitio et casus nominis

uel

Ratio inquit id est definitio nominis et casus nominis eadem est; Nā sicut nomen uox significatiua est secundum placitum sine tempore cuius pars nulla extra significet. sic etiam casus; Nam uox est et secundum placitum designatiua sine tempore et cuius separatae partes nihil extra designant; Ergo eadem definitio ratio que est nominis et casus nominis. sed his una additur differentia quod omne nomen cum eo quod dicitur est aut non est iunctum aut affirmatiuam enuntiationem facit aut negatiuam. Ut socrates est. uel socrates non est; hic enim quoniam ueritas aut falsitas incidit. enuntiationem esse necesse est; In casibus uero quamuis addas est aut non est nulla inde affirmatio neque negatio fit; Neque enim ulla in his

s. casus

ueritas aut falsitas cadit. Si quis enim dicat so

cratis ÷ · t socratis non ÷ · ut catonis est · t catonis non ÷ ·
quid sit uel non sit non apponens · cum simplici casu ÷ ·
aut non ÷ · iungens inpfectam facit orationem a fal
sitate ac ueritate disiunctam ; quare nulla enun
tiatio ÷ · , Ergo differt nom a casu · quod nom qui cum
cum ē aut n̄ ÷ iunctum · aut uerum, [aut] falsum dicit [l facit] ·
C asus uero · nec uerum dicit · neq · mentitur ; Et enim nul
lo [i. uerbo · de ceteris] alio [s. nomini uel] addito, trunca atq · in[m]pfecta sententia est ;
sed q° r sum istuc [s. o aristoteles] [s. uadis] ? ut definitio scilicet nominis inte
gerrima compleretur ; et enim iam nunc definitio
nominis · hoc modo ÷ · , Nom ÷ uox significatiua sedm
placitum · sine tempore · cuius nulla pars
significatiua ÷ separata definitum [i. definitam rem] aliquid signi
ficans · cum ÷ aut non ē · iuncta faciens enuntiati
onem ; Sed de nomine [s. dictū ē] hactenus ; nunc uerbum diligen
tissima [et determinatione] definitione [i. definit.] determinat [s. aristoteles] · , EXPLICIT
DE NOMINE · , INCIPIT DE VERBO · ,
Verbum distat a nomine, [in] [i. in hac sola re] hoc solo · quod nom
sine tempore ÷ · ut supra iam dictum ÷ · uerbum u
temporis in significationib · trahit ; et est qd ē

VERBUM ē uox significatiua sedm placitū · cū tēpore · [s. aliqd]
cui nulla pars extra significatiua
ē separata · definitū aliqd [l] significans · p sentis significationē tenens · ,

plena definitio uerbi. si alia in ea omnia quæ in nomi ne ponerentur · hoc solo discrepante · quod uerbum consignificat tempus. ēē[esse]que definitio ita; uerbum ē[est] uox significatiua secundum placitum. cum tempore. cuius nulla pars extra significatiua ē[est]; Sed quoniam sunt illa nomini uerboque communia. proprium autem uerbi consignificare tempus. a proprietate definitur uerbum uoluit definire; Diligenter autem ait. Consignificat; Nam non consignificant nomina tempus. ut dies. uel annus; hęc enim temporum nomina sunt; Uerbum autem non significat tempus; Principaliter enim aut passionem designat aut actum. Ut cum dico accuso uel accusor; sed cum ipsa actus passionisque significatione. uim quoque secum temporis trahit. ut ille actus aut passio. praeter praesens aut futurum aut praeteritum aut quod inter hęc ē[est] ēē[esse] non possit; SEQUITUR

ET EST SEMPER EORUM QUAE DE ALTERO PREDICANTUR NOTA;

Sensus huiusmodi ē[est]; omne inquit uerbum significat aliquod accidens; Quod accidens semper de altero

Interlinear glosses: s. definitione ubi (above "in ea omnia"); s. nominis (above "definitur"); s. aristoteles (above "ait"); s. sed consignificat (above "non significat"); uerbum (above "EST"); i. signum (above "NOTA"); i. subiecto (above "ALTERO")

predicatur; Namſi omne uerbum [aut] actionem aut
paſſionem deſignat· actio uero & paſſio in acciden
tib' numerantur· omne uerbum uim ſignificat ac
cidentis. ſed accidens ſemp de eo pdicatur quod ſibi
ſubiectum ē· ut album de corpore. & durum de ferro;
Quare omnia uerba eiuſmodi aliquid deſignant [ſ. accidentia] que ſē
p de altero pdicantur; Quod per hoc ſcilic& dix quod
ait uerbum notam ēē· id ē ſignificati onem [ſ. accidentiū] eorum
que de altero pdicantur; Quod idem ual& tanquā
ſi dicer& uerbū semp accidentia ſignificat; Quorū
hec natura ē· ut ſemp de altero [ſ. ſubiecto] pdicentur; Cuiuſ enim que
lib& res nota [i. ſignū] ē· hanc [ſ. rem] ipſa que nota ē deſignat;
» DICO UERO QUONIAM [ſ. uerbū] CONSIGNIFICAT TEMPUS. UT
» curſus quidem nomē ē· currit uero uerbum [ſ. ē]; conſigni
» ficat enī nunc eſſe [i. pſens tempus];
Supra in definitione pposuit nomē ēē ſine tēpore.
quod nunc quoq' hoc monſtrat exemplo & diligen
tiſſimo quidem; Nam idem pdicamentū ad nomen
relatum· ſine temporis conſignificatione [uel conſignatione] monſtrat;
Ad uerbum [ſ. relatū] uero· uid&ur ēē cum tempore; Curſus enī

simpliciter dictus ut nomen & ut res propria, sic ne tempore ÷.
Si vero in actionem que verbis semper inducatur mox propria tamen verbi ac temporis in se suscipit significationem. Currit enim verbum est & significat actionem & cum eadem tempus ostendit. Monstrat enim nunc esse id est presens tempus. Consignificat autem idcirco dictum est quoniam quod dicimus currit actum quidem quendam significat. Cum eo vero actu in ipsa significatione verbi presens tempus inducitur atque ideo diligenter ait consignificat. Et est hec verborum subtilitas in Aristotele mirabilis. ETSI PER EORUM QUE DE ALTERO DICUNTUR NOTA EST UT EORUM QUE DE SUBIECTO vel IN SUBIECTO.
SI LEGE DILIGENTER DE SUBIECTO.
Semper inquit verbum vel a significat que de altero predicantur. Que sunt autem hec quam quam brevissime ipse tamen monstendit. Est enim consuetudo Aristotelis ea que accidentia sunt in subiecto esse dicere. Nec non etiam eadem ipsa accidentia de subiecto predicari idcirco quod omnia quecumque accidentia sunt vel denominative vel quolibet alio modo & de subiecto

p̄dicantur & insubiecto sunt; Nunc ergo hoc dicit'
Tale quiddam significat uerbum· quod semp accidens sit; Quod accidens· uel insubiecto semper ē· uel desubiecto p̄dicatur; Est aliqua quoq; expositio hoc modo· Desubiecto dicitur genus semp adspecies.
Ergo eorum que sunt accidentia· alia sunt indiuidua· alia generalia· & illa quidem que sunt indiuidua· insubiecto tantum sunt· ut quodlibet particulari corpori accidens; Alia uero sunt generalia accidentia· que de aliis accidentib; p̄dicantur ut desubiectis· ut ē color; Namq; p̄dicatur s. color de albedine· & nigredine· & ceteris; Ergo nunc omne in quo uerbum quiddam q̄d de altero p̄dicetur significat· sed hoc huiusmodi erit· Quod aut particulare sit indiuiduū & insubiecto tm̄ sit tantū ut ē currit· Cursus enim de nullo alio subiecto p̄dicatur· nisi tantū tam insubiecto ē; Aut generale erit illud accidens et uniuersale· ut de alio rursus accidenti p̄dicetur ut desubiecto ut si dicā mouetur; Hoc enim quod dicimus mouetur· desubiecto cursus p̄dicat.

s. Particulare accidens insubiecto esse tantū·

quicurrit enim mouetur; Significat igitur uerbum aut particulare accidens quod est tantum in subiecto aut uniuersale quod de alio accidente uelut de subiecto praedicetur; Hactenus definitione uerbi distribuit. Nunc uero sicut fecit in nomine ea quae in uerbum incidere poterant et uerba non esse a uerbi ratione et proprietate disiungit; TEXT

NON CURRIT UERO ET NON LABORAT. NON UERBUM DICO.

Consignificat quidem tempus. et semper de aliquo est differentiae autem huic nomen non est positum. sed sit infinitum uerbum.

Sicut in nomine fecit ita quoque in uerbo ad integram definitionem uerbi proprietatemque contendit. Ait enim non currit non esse uerbum. et idcirco quod uerbum omne finitum aliquid designat; Non currit autem quemadmodum infinitum sit paulo post demonstrabitur. quia quod neque oratio est; In hoc enim quod dicitur non currit. neque duo uerba sunt. neque duo nomina neque duo nomen et uerbum. quae sola possunt iungere orationem; At uero negatio

non ÷; & enim tota inpfecta sen tentia ÷ ; sed neq; huic
inquit antiquiores posuere uocabulum ; hec eni dife
rentia que ÷ non currit & non laborat. que a uer bo
puro & simplici distat, ullo apud antiquiores uoca
bulo nuncupata ÷ ; differentiam autem
uocauit id quod dicitur non currit. & non laborat.
abeo quod ÷ currit & laborat ; Sed qm his nullum ÷
ab antiquis nom inpositum ; aristoteles nomen ipse
constituit dicens ; Sit uerbum infinitum ; Alioquin
maximam dubitationem facit huius predicamenti
similitudo ; quod ipsum quidem p dicamentum uox
÷ designatiua sedm placitum. & de altero p dicat.
& consignificat tempus idem scilicet quod uerbum
quod ÷ currit. sed hoc solo differre pspicitur. quod
illud finitum uerbu ÷. hoc infinitum ; Cur autem hoc
infinitum ÷ continuatione persequitur

QM SIMILIT IN QUOLIB& E. L QD ÷ L QD N ÷ ; L R N

Infinitum inquit uerbum ÷. quod cum de altero
semp p dicetur. Non currit eni de altero dicit.
tam eque ut de subsistente, predicari potest ut in eo

quod est homo non currit · homo res est subsistens ; Ergo
dicitur id quod est non currit de homine id est de re subsisten
chimera nihil est nisi fictum nomen.
te ; rursus dicimus chymera non currit ; Chymera uero
non est · nec omnino subsistit · & potest de ea uere dici
quoniam non currit · quod enim omnino non est nec currit ;
Ergo id quod est non currit · & de ea re que subsistit atque de ea
que non est in rebus dicitur · & de ea que neque est · neque esse poterit
predicatur ; Quare infinitum uerbum dicatur ;
Nec solum hoc · sed illud etiam quod qui dicit currit · rem quam quisque faciat definite significat ;
Cum uero dicit non currit · ipsum quidem cursum uidetur auferre · sed utrum sedeat · an iaceat · an ambulet · an quid aliud faciat non relinquit ;
ut homo non currit — ut chymera
Quare · quoniam & ea que sunt & ea que non sunt infinita sunt · & de his omnibus predicatur · quoniamque id quod
id est quid — id est ponat — scilicet est
tollit finitum est · quod uero ponit infinitum est propterea
hec uerbum uocabitur infinitum ; SECUNDUM RIN
" SIMILITER, UEL CURRET · UEL CURREBAT NON UERBUM EST ·
" sed casus uerbi · differt autem a uerbo quod uerbum
inflexionem
" significat presens tempus · illa uero que circa sunt ;

Chymera nihil est nisi fictum nomen est.
uel currebat non est uerbum.

Ut in nomine fecit cum casus a nominib; distribuit ·
ita quoq· casus uerboru̅ a uerboru̅ ratione dis
iungit ; Curr&: eni̅ quod in futuru̅ ÷ · uel currebat
quod preteriti (inp̄fecti) retinet partem · uel cucurrit quod ÷
integru̅ perfectu̅q· preteritu̅ · Non sunt uerba sed
uerboru̅ casus ; Presens eni̅ aut futuru̅ expectat ·
aut preteritu̅ reliquit ; atq· ideo futuru̅ te̅pus ad
presens tendit · preteritu̅ a p̄senti inchoat ; Unde
fit ut principalit̄ contineat uerbu̅ id q̄d ÷ p̄sens ·
ut sit uerbu̅ integru̅ quod p̄sens (s· te̅p) designat ; Haec aut̄
quae preter p̄sens in aliqua significatione sunt · n̄ sunt
uerba · sed uerboru̅ casus ; Hic quoq· sicut in nomi
ne fecit (s· aristoteles) · uerboru̅ et casuum differentia̅ p̄dit ; Et (at ait)
enim om̄e uerbu̅ · presens significat te̅pus ; Casus
uo uerboru̅ illud te̅pus significat quod circa ipsum
presens ÷ · id q· co̅plectit̄ ; Co̅plectunt̄ aut̄ id quod ÷
presens · quae circa ipsu̅ sunt futuru̅ et preteritu̅
te̅pus ; Inter utraq· eni̅ tempora presens locatur ;
Quicquid ergo uel futuru̅ te̅pus uel p̄teritu̅ signifi
cat quae te̅pora presens co̅plectunt̄ et circa sunt ·

A p̄sentis t̄pr uerbu̅ solu̅ e̅e alia casus.

·· At Ait eni̅ · Om̄e u̅bu̅ ·

Non uerba sed uerborum casus dicuntur. Est ergo integra
definitio uerbi. Verbum est uox significatiua secundum pla
citum cum tempore. cuius nulla pars extra significatiua
est separata. definitum aliquid significans. presentis sig
nificationem tenens. Quoniam uero pars uerbi nihil extra de
signet. ex eo manifestum est. quod ne nominis quidem
pars. quicquam extra significat.
Ipsa quidem secundum se dicta uerba nomina sunt. et
significant aliquid. Constituit enim qui dicit intellec
tum. et qui audit quiescit. Sed si est uel non est. nondum
Subtilissimum quidem ingreditur sensum. [non] significat
Sed est huius modi. Omnem quippe uerbum per se et sine alteri
us coniunctione platum. nominis quodammodo speciem te
net. et uere nomen est. Cum enim dico homo currit. tunc
id quod dixi currit ad hominem referens. integrum fe
ci uerbum. quoniam sine dubio semper de altero predicatur.
Si uero per se dixero currit. suum quiddam quodammodo facio
ipsum currit cum nullo alio iungens. et fit mihi nomen.
Unde greci quoque his per se dictis uerbis aliquotiens ad
dunt articularia appositiua ut est. ΤΟ ΤΡΕΧΕΙΝ.

Nam uerbum nomen esse.

TOY TPEXEIN ; Si quis enim dicat uelocius est id quod est cur
rere eo quod est ambulare. In illo nominatiuum, iunxit
articulum dicens id quod est currere. In illo uero ablatiuum.
dicens eo quod est ambulare. Uelut si quis in nomine dicat
id quod est scamnum leuius est eo quod est hostium. hoc quod di
ximus id quod est scamnum ad ipsum scamnum articulare praepo
sitiuum iunximus. tamquam si diceremus hoc scamnum.
et quod rursus diximus (et dicimus) eo quod est hostium. tamquam si dicere
mus hoc hostio. Itaque cum dicimus uelocius est id quod est
currere eo quod est ambulare. hoc quod dicimus (taxi) id quod est
currere. ita ponimus tamquam si dicamus hoc currere.
et rursus eo quod est ambulare. tamquam si diceremus
ablatiuo nomine ab hoc ambulare. quasi translatum ad nomen
sit dictumque hac ambulatione. Quare praedicta uerba
nomina sunt. et est huius rei probatio quam ipse aristoteles
ponit. Cum enim simplex dicimus nomen. auditoris incho
at intellectus cum nostra prolatione. Et dum proferimus. dicen
tis sequitur (s. intellectus) uocem. et tunc (et tum) quiescit (s. auditor). cum illud nomen fuerit
expletum. Cum enim dico hippocentaurus ingreditur a pri
ma syllaba audientis intellectus. et usque ad finem to

Uerba per se nomina esse.

tius nominis non quiescit, ubi uero extremam audierit
syllabā mox quid dictū sit auditor intellegit. et eius
intellegentia conquiescit; Sic ergo et in uerbo cum
dicimus currere. intellectus quoq. audientis per eas
syllabas quae sunt. cur. et re. et rursus re. uadit;
Sed ubi extremā audierit syllabā, mox totius uerbi
capiens significationē intellect quiescit; Ergo uer
bū per se dictū nomini simile est, et est quodāmodo nomē;
Sicut enim in nomine is qui dicit intellectū audientis ulti
mae syllabae platione. et totius nominis pfectione cons
tituit. et is qui audit quiescit. et ultra eius intellegen
tia non pgreditur. Ita quoq. et uerbū si p se dica
tur audientis constituit intellectū; Quod si cū alio
coniungatur, nondū tota intellegentia constituitur
audientis. ut cū dico socrates ambulat. in solo ambu
lat quod est uerbū non consistit pfecta sententia.
nisi in toto quod est socrates ambulat. Rursus cum
dico ambulare moueri est, nec in uno quoq. uerbo horū
sententia constituta est. sed in tota oratione conqui
escit auditor. Idcirco quoniam si uerbū de altero sub

lecto predicetur · utriusq. significatione̅ uerbium
git auditor · et non per se uer bū ipsū considerat qd
dr̄ · sed ad alteru̅ refert · ut ambulare moueri e̅
ambulatione̅ ad motu̅; uel socrates ābulat · ambu
latione̅ ad socrate̅ ·.· Tunc ergo fit integrū uerbū ·
cū refertur ad alterum; At si simplicit̄ predice
tur uerbū nom̄ ÷ · Idcirco quod sicut nom̄ dictū ·
ita quoq. uer bū audientis constituit intellectum ·,

Ꝑ quid sit integrū uerbū ·

" SED SI EST · uel non est · n̄ dū significat · neq. enim ē [ūbū]
" signū est rei uel non esse ·,

Sed quan quā nom̄ sit t͞ quit uer bū et aliquid
definite significet p̄sedictū · solū tam̄ non faciet enun
tiatione̅ · neq. uerū aliquid falsū ue constituet ·,
Hoc est enī quod ait · Sed si est uel non est · nondū signi
ficat · Ad affirmatione̅ referens quod dix̄ · sed si est · ad
negatione̅ · quod ait uel n̄ est; Nihil enī horū signifi
cat per se uer bi p̄dicat a platō; Cū enī dico currit ·
hoc ipsū currit significat quide̅ aliquid · sed si est ·
aut n̄ est nondum significat ·,
" NEQ ENIM ESSE · SIGNUM EST REI · AUT NON ESSE ·,

N currit p se
n̄ significat
currit.

Quod tantum ualet tam quā si dicam id quod dico cur
rit. n̄ significat ēē ipsū cursū aut n̄ esse; Si enī signi
ficaret. ita diceretur; Currere ē. uel currere n̄ est;
Nunc autem currit n̄ designat ēē ipsā rem uel non esse;
p solūmodo
Dicit enī solū. et est intellectus quidā. Sed neq. affirma
tionē significat. neq. negationē. Idcirco quod neq. po
nit rem ēē. nec eam interimit; Quod p hoc monstra
uit. quod ait; Neq. enī esse signū ē rei. uel n̄ esse; Id ē
neq. enī quodlibet uerbū ita predicat̄. ut signū sit rei
illius de qua p̄dicatur. qm̄ est. uel qm̄ non est.;
s. substantiuū uerbū
Nec si hoc ipsum ē purum dixeris. ipsum quidē nihil est.
Consignificat autē quandā compositionē. quā sine conpo
sitis non est intellegere.;
at alio
Est uerbū. iunctū cū aliquo uerbo uel nomine. solet
facere ppositionē. ut homo ē. uel currere ē; ipsū autē
est purū si dictū inquit fuerit. neq. uerū ē neq. falsū.
substantiuo ūbo
A quo om̄s pene enuntiationes fiunt quę st̄ simplices;
Ergo nec si hoc ipsū est purū dixeris. ēē aliquid aut n̄ ēē
significat. id ē aut affirmat aut negat. Idcirco quod
ipsum ē. simpliciter dictū nihil ē; Non quod omnino

27

nihil significet. sed quod nihil neq. ueritatis habeat.
neq. falsitatis; Id est nō nihil est ad significationē sed ad
ueritatis falsitatisq. significationē. de qua nunc trac
tabitur., Cur autē nihil ueri falsiq. monstraret. osten
dit; Est enī duob; modis dr̄. Aut cū uerū falsūq. de
signat. aut cū unam rē qualibet ꝑpria compositione
constituit. ut cū dico homo est ipsū est cū hominē unic
tum atq. compositū. esse hominē constituit. et fit ex in
de enuntiatio. Aut rursus cū duae res ꝑ ipsius uerbi
compositionē copulationēq. iungunt̄. ut est homo
animal est; homo nāq. et animal copulant̄ atq. iun
guntur. per id quod dr̄ homo animal est; Ergo sic omnis
ueri falsiq. in enuntiatione significatio ei quod dr̄
est in compositione est. Cū aut̄ sua compositione ali
quid eē constituit. aut duas res copulat atq. compo
nit., Uis ei quae in enuntiationib; ꝑpositionib;q. mon
stratur. h ueri falsiq. scilicet designatione preter
ipsas compositiones in quib; hoc solet efficere nulla est;

Nō est duob; dr̄ modis.

» CONSIGNIFICAT AUTĒ QUANDĀ COMPO | Atq. hoc est quod ait
» sitionē. quā sine compositis non est intellegere.,

Cum enim dico est. nihil significat. quid sit aut non sit;
quod si faciam enuntiationem. componam necesse est. Ut homo
est. aut homo animal est; Quare si omnis ei uis in ue
ri falsique enuntiatione ad compositionem refertur. cum
preter compositionem dicitur quod in compositione [designare] potest.
id preter compositionem non designat; Potest autem
compositione facta. uerum falsumque in enuntiatione mon
strare; hæc igitur sine compositis in uerbo est. nullus
ualet aduertere; Recte igitur dictum est. consignificare
quandam compositionem. quæ sine compositis intellegi non ualeret;

De oratione

Oratio autem uox significatiua [s. aliquid] est. cuius [s. orationis] partium ali
quid significatiuum est separatum. ut dictio non ut affirma[tio].
Omne quod compositum est. eorum suscipit naturam ex qui
bus totum compositum ipsius corpus efficitur; Quare quoniam ora
tio uerbis constat atque nominibus; quæ [s. partes] significatiua [s. aliquid] sunt.
recte oratio quoque significatiua esse definitur; Sed distat
oratio [s. ab] his ex quibus ipsa effecta est. id est [s. a] nominibus atque uer
bis. quod eorum partes nihil extra designant. Orationis
uero pars aliquid separata significat; Nam si nomen et uer
bum partes orationis sunt. hæc autem per se significant.

s. aliquid
non est dubium separatas partes orationum significare.
s. partes orationum
Quomodo autem designant, sequenti determinatione mon
strabit. Significant igitur partes orationum ut dictio sed
.B.
non semper ut affirmatio. Nunc autem dictionem dicit
simplicem verbi aut nominis nuncupationem. Sunt enim
quaedam orationes quarum partes ita significant quasi
affirmatio, ut in ea oratione quae est: si dies est lux est,
dicimus &
id quod dicimus lux est, totius orationis pars est, et ita est
significativa ut quaedam affirmatio. Sed non omnis oratio
affirmationem habet in parte. Haec enim ipsa quae dicit
lux est, habet in partibus id quod dicimus lux et rursus id
i. neq. lux neq. est
quod diximus est. Sed neutra ipsorum affirmatio, sed
tantum
tamen simplex dictio. Omnis ergo oratio dictionem quidem
s. habet in parte
habet in parte, non tamen omnis oratio affirmationem. Recte
igitur dixit partes orationis significare per se ut dictionem,
non ut affirmationem. Quid autem sit dictio, ipse paulo
post clarius demonstrabit.

UT DICTIO NON UT AFFIRMATIO. DICO AUTEM UT HOMO SIGNIFI
CAT ALIQUID SED NON QUONIAM EST AUT NON EST; SED ERIT AFFIRMATIO VEL
NEGATIO SI QUID ADDATUR.

Quod supra iam posuit dicens orationis partes ut dictionem significare non ut affirmationem. hoc conuenienti monstra-
bit exemplo. homo inquit dictio ÷ et est pars orationis
si in tota oratione ponatur. ut ÷ homo animal ÷. Ergo id
quod dicimus homo dictio quaedam ÷. sed affirmatio non est.
Cum ergo nomen hoc id ÷ homo pars orationis sit et affirmatio non sit. docetur uerum esse quod dictum est orationis partes significare ut dictionem. non ut affirmationem.
Docet autem illa res nomen hoc affirmationem non esse.
quod in affirmatione semper ueritas aut falsitas inuenitur. Nomen uero simpliciter dictum. neque uerum neque falsum ÷. Quare nomen hoc id ÷ homo non ut affirmatio consignificat. sed designat aliquid simplex. Significat aliquid igitur. ut dictio. Haec autem dictio. si ei aliquid addatur. ut est uerbum. aut quodlibet uerbum aliud quod enuntiationem possit efficere. erit affirmatio. sicut si quis dicat homo est. uel homo uiuit. fit affirmatio. atque hoc est quod ait.

SED ERIT AFFIRMATIO. UEL NEGATIO. SI QUID ADDATUR.

∴ AL Quare. nomen hoc id ÷ homo. ut affirmatio non significat. designat autem aliquid simplex.

Si enim aliquid [s. affirmatiue] ita opponatur. uel oppositum ita neget. ut enun-
tiatio constitui possit. affirmatio negatioue perficitur.
Si quis enim dicat homo uiuit. affirmatio est. homo non uiuit. ne-
gatio est. Docet autem dictionem esse uocem secundum positionem
per se significantem per hoc quod ait. DICTIO NON EST.
" SED NON UNA HOMINIS SYLLABA; UNA ENIM HOMINIS SYLLABA.
Idcirco quod nihil per se separata significat. ut in ho. et mo.
N et in ceteris quae [ut] supra ostendimus. Omnis enim huiusmodi pars
quae per se nihil significat. non est dictio. sed [at tamen] tantum in
toto nomine quiddam positum designat et consignificat [s. aliquid]. ut
in eo quod ipse ponit exemplo. QUEMADMODUM DICTUM EST.
" NEC IN EO QUOD EST SOREX. REX SIGNIFICAT. SED UOX EST NUNC SOLA.
" [uel in compositis] IN DUPLICIBUS UERO SIGNIFICAT QUIDEM. SED NON SECUNDUM SE QUEM-
Nequidem composita uolunt significare sed non secundum se. In eo namque quod est sorex. rex uidetur quidem aliquid signi-
ficare. sed cum toto nomine consignificat. potius quam quicquam
per se ipsum designat. quemadmodum supra iam dictum est.
Docuit enim supra partes dictionis [at nominis] nihil omnino significa-
re separatas. Quod ergo dicit. Sed non secundum se. id est in eo
quod est sorex. Rex per se nihil significat. sed [at hoc tamen] tantum
quiddam consignificat. quod cum tota nominis compositione

designat · cum et ſo · ſyllaba et rex · iuncta in unū id quod ÷
ſorex · iuncta ſyllabarū coniunctione designat ;
» EST AUTĒ ORATIO OMIS QUIDĒ SIGNIFICATIVA · N̄ SICUT INSTRU
» mentū · ſed quē admodū dictū est secundū placitum ;
PLATŌ naturalia nomina ēē constituit · et hoc hinc pbare
contendit · quod quæ ſuppellex et quodā m̄ instrumentū
sit inuicē ſensa ptendi ; Naturaliū ū̄ ſuppellectiles sunt
naturales · ut oculi instrumēta quidē sunt uidendi · qui ui
sus res naturalis ÷ ; quare · oculos quoq · naturales esse
necesse ÷ ; Ita etiā oratio rerū naturaliū ſuppellex est ·
atq · instrumētū id ÷ sententiarū ; quare · ipsa quoq · est
naturalis ; Aristoteles autē dicit n̄ sc̄dm naturā esse
orationem · ſed sc̄dm placitū ; quo circa nec ēē orationē
ſuppellectilē naturalem ; Quod enī dicit non ēē instru
mentū · non dic̄ n̄ per hoc instrumentū ſensa pferri ·
ſed tantū rem ēē orationē sc̄dm positionē per quā pro
prias sententias demonstremus ; Cuius enī rei par
tes ad placitū sunt · ipsa quoq · ÷ ad placitū ; Sed ora
tionis partes · nom̄ et uerbū ÷ ; Hæc autē sunt ad pla
citum · n̄ natura ; Oratio igitur ipsa sc̄dm placitum

positionemq(ue) est: sed non naturaliter constituta. Est
autem integra definitio orationis haec; oratio est uox
significatiua secundum placitum. cuius partes aliquid ex
tra significent. Non uera neque falsa. Enuntiatiua est. ubi ueritas et falsitas adest.
ENUNTIATIUA UERO NON OMNIS. SED IN QUA UERUM ET FALSUM INEST.
Non autem in omnibus. ut deprecatio oratio quidem est. sed neq(ue).
ORationis ut sup(ra) iam diximus. multae sunt species. E
nuntiatiua est. ubi ueritas et falsitas adest. Etenim oratio
prima optatiua. ut utinam tibi istam mentem dii immorta
les dent. II. Uocatiua. ut heus tu. III Imperatiua. ut ca
pe. da hoc dorcio. IIII deprecatiua. ut iupiter ulcipotens. et c(etera).
V. Enuntiatiua. ut dies est. dies non est. Sed in hac sola specie
orationis ueritas et falsitas inest. in illis uero ceteris mi
nime. Volens autem aristoteles ostendere multas esse
orationes. et non omnem orationem esse enuntiatiuam.
hoc addidit. DEPRECATIO ORATIO QUIDEM EST. SED NEQUE UERA NEQUE
Etenim deprecatio in orationis speciebus ponitur. FALSA.
sed nulla in ea uel ueritas natura falsitatisque cognoscitur.
ET CETERAE QUIDEM RELINQUANTUR. RETHORICES ENIM
uel poeticae conuenientior consideratio est. Enuntiatiua

[i. ad dialecticam ptinens]

uero presentis est speculationis;

De precatiuam inquit et optatiuam et uocatiuam atque impera[i. arethoribus siue apo[illegible]]tiuam poetis atque oratoribus relinquamus; [s. ab] Illi se enim uel ad [ad imitandos] imitandos uel ad a [nen] mo dos affectus. ceterę orationis species assumuntur; Nos uero philosophi quibus ueritatis et falsitatis discretio [i. ad eum] curæ est. de illa sola oratione [i. de enuntiatiua] tractemus. in qua [i. ueritas aut falsitas] utrum libet horum possit agnosci; In enuntiatione uero aut ueritas inest aut falsitas; Quocirca nos quoque de enuntiatione tractemus; Est autem una prima oratio enuntiatiua [s. id est] affirmatio, II. [s. oratio] deinde [s. est una] negatio, III. aliæ uero [i. si] coniunctione unæ; [i. ex enuntiatiuis orationibus] Enuntiatiuarum orationum aliæ [s. orationes] sunt [i. simplices] per se unæ. ut est homo animal est. Alię [s. orationes] coniunctione [i. si] unę [s. sunt]. ut est. si homo est animal est; Homo est enim et animal est duæ [s. orationes] sunt. sed addita coniunctione quæ est si. una [s. oratio] redditur;

[s. orationum] Earum autem quæ unæ coniunctione sunt. prima est affirmatio. Secunda negatio; hoc enim tollit negatio quod affirmatio ante constituit; et hoc negatio diuidit quod illa [i. affirmatio] coniunxit; Enuntiatiuarum igitur orationum [i. ex his] earum quæ sunt per se unæ. prima est affirmatio. deinde negatio; Aliæ uero sunt non per se unæ. sed cum plures [t sunt] sint naturaliter

N quia orati[o] & ratio qu[i] dici logos apud grecos

unæ fiunt coniunctione.

" NECESSE EST AUTEM OMNEM ORATIONEM ENUNTIATIUAM EX UERBO

ex · i. definitioni

" esse uel casu; etenim hominis rationi si non aut est aut erit

" aut fuit aut aliquid huiusmodi addatur, nondum est oratio enuntiatiua;

ꝑ(=per) ls · s. libro · s. hec sententia

Aristoteli grecum textum non habet. ita autem nos supposuimus

non sic erat in greco

sed hoc modo: " ETENIM HOMINIS SI NON AUT EST AUT ERIT AUT FUIT. & cetera.

s. aristotele

Subintellegendum relinquente philosopho quod de ratione

de

ne diceret · id est, definitione · quam greci logon dicunt;

N(ota) p(ro)p(ter) quia oratio & ratio quoque dicitur logos apud grecos.

Sed cum superius de oratione tractasset quæ apud illos eodem

de

nomine logos uocatur, dum de hominis ratione id est, definitione

uellet dicere, quæ non significat uerum uel falsum nisi ei aut

s. aristoteles

est aut fuit addatur, communione uocabuli usus ad logon

de quo superius tractabat retulit, ut non orationem intellegeremus, sed potius rationem; De qua re illis nunc satis faciemus, si qui greçę orationis periti nos forte culpabunt, cur

adiungeremus

et adi ceremus

quod illic positum non fuit nostrę translationi adiecerimus; Nos enim

parentes

ad faciliorem intellectum latinę orationi famulantes

hoc adposuimus, quia de oratione loquentibus intellectus

s. oratio

ad rationem nisi id esset adiectum transferri non poterat;

Totum uero quod dicit tale est; Enuntiatiuæ orationes sunt

simplices; his uerba constitutiua sunt; Ex duobus enim nominibus
[s. enuntiatio]
solis enuntiatio non fit. ex nomine autem et uerbo fit; Ut
est homo uiuit; fit quoque ex solis uerbis ut est. ambulare
moueri est; fit etiam ex casibus uerbi. ut socrates fu
it. etiam uel dies erit; Erit enim et fuit. uerbi casus
sunt; Quocirca enuntiatiuam orationem simplicem
sola maxime uerba constitutiua sunt, eorumque ponit exem
[est]
plum. in quo cum plura sint nomina nisi addito tamen
uerbo in enuntiationis proprietatem consignificantiam non uenit.
[s. id]
ut est definitio hominis; Ratio enim hominis, est speciei
[s. definitioni]
hominis definitio; Cui si non aut est aut non est. aut ali
quid huiusmodi additur. enuntiatio esse non poterit.
Nam si quis dicat animal rationale mortale. nulla
in eo falsitas adhuc aut ueritas intellegitur; Si uero ad
datur est. ut sit animal rationale mortale est. Enuntia
tio sine ulla dubitatione perficitur; Solum igitur uerbum
enuntiatiuam simplicem continet orationem.
QUARE AUTEM UNUM QUIDDAM EST ET NON MULTA ANIMAL
[c] [b] [i. ideo]
CONGRESSIBILE bipes. neque enim eo quod propinque di
cuntur unum erit; est alterius hoc tractare negotii.

Cū de ſimplicibuſ atque uniſ orationibuſ loqueret̄·
definitionē hominiſ int̄ poſuit· de qua nunc hoc dicit ;
Ita quidē interpoſita eſt definitio hominiſ· tan quā
ſi una eſſ& oratio ; Cur autē una [n] ſit oratio· Nunc in
quit dicere intermittimuſ; neque enim idcirco una
eſſe putanda eſt· quia continue dicitur· & ſibi uni&
ppinque animal greſſibile bipeſ ; Poſſ& enī uideri
horū [ſontio] continua· & ſub una prolatione unā facere
enuntiationē· Sed hoc ariſtoteleſ negat ; Nā non
idcirco una oratio eſt· quia propinque & continue
dicitur ; Cur autē una [n] ſit· alteriuſ eſt hoc tractare
negotii ; & de eo diſputat in hiſ libriſ quoſ met a [phy] fiſica
inſcripſit ; Qđ eſt opuſ philoſophi [primū] pre maximi· no
biſ autē hoc [i. in ſedo libro] in ſecda editione monſtrandū eſt ;

Metaphyſica

EST AUTEM UNA ORATIO ENUNTIATIUA QUAE UNUM SIGNI
ficat· uel coniunctione una ; pluresautē quae plura [ſignificant·], & non
unū· uel inconiunctę ;

Duplicē modū unarū multarūq· orationū ēē denunti
at ; Eſt nāq· una oratio· uel cū unā rem ſignificat· uel

cum coniunctione una est. ut est ea quae dicit; Animal ra
tionale mortale homo est; hanc enim huius orationis senten
tiam nullus in multas significationes [sequestrare] diducere poterit.
sed unum quiddam significat et est praeter coniunctionem;
Alia autem oratio est una quae per [s. si] coniunctionem una est. ut si dies
est lux est; Est ergo una oratio quae vel unam rem signi
ficat. vel con[s. si]iunctione iungitur; [s. orationes] Plures autem sunt. quae
plura significant. ut est canis movetur [s. orationem]; Hanc enim potest
et ad latrabilem. et ad marinum et ad caelestem. auditor adu
cere. atque ideo [quoniam] multa significat. Non est una oratio sed plu
res; Sunt quoque orationes per se plures et numero et sig
nificatione. quae nulla coniunctione copulantur. ut si
quis dicat; Sol est. pax erit. Nox est. caelum volvitur;
Haec [aut] cum plura significent. nulla tamen coniunctione iungun
tur. atque ideo plures orationes vocantur; [i. inclusionem] In summam
Np igitur orationum unarum. aliae sunt significatione unae.
aliae [s. unae] coniunctione; [i. non ex unis orationibus] Non unarum vero orationum. Aliae sunt
significatione plures. aliae [ideo] eo [atque quoniam] quod nulla coniunctio
ne copulantur; NOMEN ERGO ET VERBUM DICTIO SIT SOLA
[i. non possum dicere] quoniam non est dicere sic [atque] aliquid significantem voce enuntiare. taliquo
interrogante vel non. sed ipso proferente;

Post hanc sententiam simplex dictio quid sit exponit.
Dicit enim uerbum nomenque dictiones uideri solum . non etiam
affirmationes ; atque huius sententiae causam subnectit ;
Id circo enim uerba et nomina dictiones solum sunt . quoniam
cum dicta fuerint simplicia siue aliquo proferente uel spon
te dicente . siue ad alterius interrogationem aliquo
respondente . neque uerum ex his neque falsum ualet intel
legi ; Si quis enim praedicat socrates uel rursus per se so
lum simplexque ambulat . neque uerum efficit . neque fal
sum ; Si uero alio interrogante socrates ne ambulet . Ille
respondeat ambulat . si huic ipsi uerbo per se quisquam
uelit aduertere quod dixit ambulat . enuntiatio
nulla est ; Quod si cum superiore interrogatione con
iungat . tunc ex interrogationis et responsionis coniun
tione . enuntiatio nascitur ; Solum autem nomen uel uerbum neque
dicente aliquo et sponte proferente . nec respondente . po
test quisquam dicere . quoniam enuntiatio facta est ; Et sensus
quidem huiusmodi est ; Ordo autem uerborum talis est ; Nomen ergo
et uerbum dictio sit sola . quoniam si aliquem significantem
uoce id est nomen aut uerbum simpliciter proferentem . non est

N sententiam cognitam

i. non possum dicere quod enuntiationem faciat.

dicere enuntiare; Non enim possumus dicere quod
aliquid enuntiet is qui simplex nomen aut simplex pro
tulit uerbum siue alio interrogante uel non interrogante.
sed ipso sponte proferente; "HARUM AUTEM HAEC QUIDEM
simplex enuntiatio ut aliquid de aliquo uel aliquid ab aliquo.
haec autem ex his coniuncta uelut oratio iam composita;

NUNC quid sit oratio simplex compositaque declarat;
Nota simplicem orationem Est enim simplex oratio quae duobus terminis constat;
Termini autem sunt nomina et uerba quae simplici praeposi
tione praedicamus. ut in eo quod est socrates disputat; Socra
tes et disputat termini sunt. Et qui minor terminus
in enuntiatione praeponitur ut socrates. subiectus dicitur. et po
nitur prior; Qui uero maior praedicatiuus et locatur posterior.
ut disputat; Quaecumque compositio ex uno subiecto et ex uno
Nota praedicato facta est. illa simplex enuntiatio nuncupatur.
atque hoc est quod ait "HARUM AUTEM (ID EST ENUNTIATI
uarum) SIMPLEX EST ENUNTIATIO UT ALIQUID DE ALIQUO;

UT unum praedicatum quod est aliquid de uno subiecto quod est
de aliquo praedicetur. hoc autem pertinet ad affirmationem.
ut aliquid de aliquo praedices; ad negationem uero ut unum

aliquid ab uno aliquo predicando disiungas. ut in eo quod est
socrates non disputat. disputare id est unum terminum a socra
te. alio termino predicando disiunxi. Aliae uero sunt ora
id est compositam orationem. tiones enuntiatiuae quae compositae nominantur quae ex
simplicibus orationibus componuntur. ut est. si dies est lux
est; dies est et lux est. Duae sunt simplices enuntiati
uae orationes. Idcirco quod binis terminis constant.
Ex duabus autem simplicibus orationibus tota haec oratio est
quae dicit. si dies est lux est; hoc est enim quod ait
HAEC AUTEM EX HIS CONIUNCTA ID EST EX SIMPLICIBUS ORA
tionibus enuntiatiuis uelut oratio iam composita. quip
pe quarum totum corpus ex his iungitur. quas simplices
esse supra iam docui; Est autem simplex enuntiatio uox
significatiua de eo quod est aliquid uel non est quemad
modum tempora diuisa sunt;

POST quam de compositis orationibus simplicibusque tracta
uit. definitionem affirmationis ingreditur; Ait enim
Enuntiatio est uox significans affirmationem uel ne
gationem uel in preteritum uel in presens uel in futurum tempus;
Quod enim dixit de eo quod est ad affirmationem retulit;

quod additur uel non est ad negationẽ. quod dũ secutus
est quẽadmodũ tẽpora diuisa sunt · ad singulorũ tẽ
porũ retulit rationẽ. Siue enĩ aliquis dicat socra
tes uiuit. socrates n̄ uiuit · siue [s. dicat] socrates uix̄ · socrates
non uix̄ · uel sic. [s. dicat] socrates uicturus est · socrates uicturus
n̄ est · quoniam affirmatio est aut negatio · quoniam [at quoniam quęcumq. libet] quae quęlibet
ipsarũ in aliq° tẽpore est · quae diuidunt in futurũ · p̄sens
ac p̄teritũ · plenã retinet sĩplicis enuntiationis naturã.

AFFIRMATIO UERO EST ENUNTIATIO ALICUIUS DE ALIQUO: NEGA
tio uero enuntiatio alicuius ab aliquo;

In affirmationis & negationis diffinitionem.

Ad affirmationis et negationis determinationẽ enun
tiationis nomẽ sup̄stitit generis; Est autẽ affirmatio
quotiens aliquid de aliq° cũ eo quod est esse p̄dicamus · ut cũ dici
mus homo animal est · animal de homine p̄dicauimus.
quotiens autẽ aliquid ab aliq° p̄dicando disiungimus negatio est · ut homo lapis n̄ est; Lapidẽ enĩ ab homine disiun
ximus; Quare recta affirmationis et negationis fac

[at quoniam] QUOD AUTEM ENUNTIARE ET QUOD EST NON ESSE ta est definitio;
et quod n̄ est esse. et quod est esse. et quod n̄ est non esse. Et circa ea
quae sunt extra p̄sens tẽpora; similiter omne contingit

quod quiſ affirmauerit negare. et quod quiſ negauerit.
affirmare; Quare manifeſtū ÷ qm̄ omni affirmationi
eſt negatio oppoſita. et omni negationi affirmatio: et ſit
hoc contradictio affirmatio et negatio oppoſitae. [ſ ſint]

NUNC diuidit enuntiationes. uel quae de his fieri poſſunt
rebus quae ſint. uel quae de his quae n̄ ſint. ſiue in affirma
tione ſiue in negatione; Quod ÷ non ēē. falſa negatio eſt
Dicit enī. qm̄ ÷ enuntiare quod ÷ non ēē. ut ſi quis di
cat nullus homo animal ÷. hoc enī quod ÷ non eſſe
propoſuit; haec ÷ falſa negatio; II Et quod non ÷ eſſe.
ut ſi quis dicat omnis lapis animal ÷. quod enī n̄ eſt. ēē
conſtituit; et haec ÷ falſa affirmatio; III. Et quod ÷ eſſe.
ut ſi quis dicat omnis homo animal eſt. Quod enī ÷ ēē con
firmat; et haec ÷ affirmatio uera; IIII Et quod non ÷
non ēē. ut ſi quis dicat nullus lapis animal ÷. Quod enī
non ÷ n̄ ēē poſuit; et haec ÷ uera negatio; Et non ſolū
hoc in pſenti tēpore. ſed circa ea quoq. que pret pre
ſens ſunt tēpora; hoc aūt tantū ualet. ac ſi diceret
Hoc non m̄ in preſenti tēpore ita enuntiari poteſt.
ut ſit et uera et falſa negatio; Et rurſus uera falſaq.

affirmatio. sed etiam in preteritum et futurum quae extra
presens tempus sunt; Similiter enim omne contingit
quod affirmatur negare. et quod negatur ab alio. aliud
rursus affirmare; Quod si omni veritati falsitas oppo
nitur. est autem et affirmationis et negationis falsi
tas proferre; constat quod omni negationi affirmatio. (al. falsa)
et omni affirmationi negatio opponitur; hinc ergo
quid sit quod dicitur contradictio declaratur; Est enim con
tradictio affirmationis et negationis oppositio; Cum
enim quis affirmat quod alius negat. ipsa utrarumque
propositionum pugna. contradictio nominatur; Atque hoc
ET SIT HOC CONTRADICTIO. AFFIRMATIO ET NEGATIO OPPOSITAE. est quod ait
Cum enim affirmatio negationi
opponitur. contradictio est; Sed quae sit affirmatio op
posita negationi. aut quae sit harum propositionum opposi
tio. in sequentibus prodit; Neque enim quaelibet negatio cui
libet affirmationi opposita est. sed tantum haec quas in
sequentibus ipse determinat; Quocirca erit contradictio.
affirmatio et negatio oppositae (s. sint; al. sint); Quae sint autem oppo
sitae. sequens expositionis ordo contexit;

N(ota) quid sit contradictio.

s. pdicati s. subiecto

" DICO AUTẼ OPPONI EIUS DẼ DE EODẼ. NON AUTẼ AEQUIUO

" CAE: et quaecũq. cetera talium determinam̃ contra so

" phisticas importunitates;

in

Fieri tunc oppositionẽ affirmationib; negationi

in noĩe i. in uerbũ

busq. demonstrat. cũ idẽ subiectũ idẽq. predicatũ

in negatione sit. quod quilibet in affirmatione ppo

suit; Oportet enĩ sẽp si opposita s̃ affirmatio nega

at quod

tioni. unã esse uerã alterã falsã; Quae si utraeq. falsae

sunt aut utraeq. uerae. non sunt oppositae; Neq. enĩ

sẽp perimunt; Si autẽ una sit falsa alia uera. tunc

uera pimit falsã; Et si ulla fuerit uera. alia mox

a ueritate discedat; I. quod si in qualibet affir

matione. II. aut subiectũ. III. aut pdicatũ fuerit

aequiuocũ. non sunt oppositae; Si quis enĩ dicat

at negat

alexander helenã rapuit. et hoc negat. alexan

der helenã non rapuit. qm̃ alexandri nom̃ aequi

uocũ ẽ. potest utrũq. esse uerũ. Et negatio si de a

lexandro magno loquat. et affirmatio si de alexan

dro troiano ppona; Quare non sunt he oppositae

s. quales

Illas autẽ ẽẽ dicit oppositas. quaecũq. eiusdem

N. opposita. (margin)

N. aequiuocũ (margin)

predicati [i. uerbi] habent oppositionem de eodem de subiecto. ut ibi
nulla aequiuocatio diuersitatis causa sit. hoc enim est quod ait.

DICO AUTEM OPPONI EIUSDEM DE EODEM. NON AUTEM AEQUIUOCE.

VT eiusdem predicati [i. uerbi] sit oppositio in negatione. qui fu
it in affirmatione. et de eodem subiecto [i. nomine] fiat subiectio. de
quo ante facta est affirmatio. Sed diligentius haec in li
bro quem sophisticon [argumentorum] elenchon [materiarum] inscripsit edisserit. Illic
enim sophistarum quos fallaces argumentatores latine pos
simus dicere. qui huiusmodi propositiones quae uerum
inter se falsumque non diuidunt mendaces colligunt syl
logismos. argumenta [b] distinxit [a] [s. aristoteles]. quibus capere [al. carpere] respon
dentem atque innectere consuerunt. Ergo nunc dicit hoc
etiam illa esse obseruanda. quae contra argumentatorum in
portunitatem determinata sunt. Quae uero sunt illa dicen
da a me secundae editionis [s. libri] textus expectet.

QUONIAM AUTEM SUNT HAEC QUIDEM RERUM UNIUERSALIA. ILLA UERO
singularia [al. singillatim]. dico autem uniuersale quod in pluribus natum [al. notum] est
predicari singulare uero quod non.

OMNIS propositio quemadmodum fiat ostendit. Secundum res
enim quae significantur propositionis [b] natura [a] perficitur [al. perspicitur].

Rerum autem alia sunt uniuersalia alia particularia; Uni
uersale est quod de pluribus praedicatur ut homo de pluribus dicitur et est
uniuersalis; Singulare uero (uel singillatim) est ut quaelibet res indiuidua cui
nulla praedicatio ad sibimet subiecta peruenit ut plato uel
socrates; Horum autem naturam docet exemplis; Ait enim

" UT HOMO QUIDEM UNIUERSALE. PLATO UERO EORUM QUAE SUNT SINGULARIA.

NAM si hoc est uniuersale quod de pluri
bus praedicatur homo uniuersale est; De pluribus enim indiuiduis
dicitur; quod si hoc rursus est singulare quod de nullo alio pre
dicatur plato singularis est; Indiuidua namque de nullis
aliis predicantur; Quoniam ergo sunt quaedam rerum uniuersalia
alia uero singularia manifestum est quoniam omnis affirmatio aut
negatio per haec constituitur; Siquidem eorum quae sunt singularia

" NECESSE EST AUTEM ENUNTIARE. QUONIAM INEST ALIQUID AUT NON.

" Aliquotiens quidem eorum alicui quae sunt uniuersalia aliquotiens

OMNIS namque propositio aut singulare (i. consignat) habet aut uniuersale (refutat)
subiectum siue affirmatione annuat siue abnuat nega
tione; Si quis enim dicat homo animal est homo animal non est
uniuersalem rem id est hominem animal aut esse aut non esse
proposuit; atque hoc est quod ait " NECESSE EST AUTEM ENUN

tiare . quoniam inest aliquid aut non ; aliquotiens quidem eorum
alicui quae sunt uniuersalia ;

Homo enim cum sit uniuersale . animal illi inesse affir
matio posuit quae dixit . homo animal est . et non inesse
negatio quae ait . homo animal non est ; Si uero aliquis sic
dicat . socrates disputat . socrates non disputat . alicui
eorum quae sunt singularia esse et non esse coniunxit ; et
ALIQUOTIENS AUTEM EORUM QUAE SUNT SINGULARIA ; hoc est quod ait
Nam cum socrates singulare quiddam sit . disputatio ei ab
affirmatione iuncta est . sed a negatione seiuncta ;
SI ERGO UNIUERSALITER ENUNTIET IN UNIUERSALI
quoniam est aut non . erunt contrariae enuntiationes ;
Dico autem in uniuersali enuntiationem uniuersalem .
ut omnis homo albus est . nullus homo albus est ; quan
do autem in uniuersalibus non uniuersaliter . non sunt
contrariae ; quae autem significantur (i. constat) est esse contraria ;

Omnis affirmatio omnisque negatio . aut uniuersa
lis est aut particularis . aut indefinita ; Uniuersa
lis est affirmatio ut si quis dicat . omnis homo animal est ;
Cum sit enim uniuersale subiectum homo . de multis enim

predicari alius potest· uniuersaliter predicatum est ;
Diximus enim omnis homo animal est ; nec solum hominem
quod est uniuersale posuimus · sed etiam omne· et uniuer
sale · id est omne adiecimus uniuersali id est homini· et
haec est affirmatio uniuersalis ; Sin uero dicat aliquis·
Nullus homo animal est · rursus homini uniuersali
rei determinationem uniuersalem id quod dicitur nullus
adiecit ; Siue ergo in affirmatione siue in nega
tione · sic eas uniuersaliter aliquis proferat · uniuersa
le in uniuersali proponet ; Non proponit autem uni
uersale in uniuersali · quotiens ita dicit homo animal est·
homo animal non est ; Cum enim homo sit res uniuersalis·
Nulla adiectione uniuersalitatis quae est nullus aut
omnis affirmationem uel negationem fecit ; quocirca
repetendum est ; affirmatio uniuersalis est · in qua uni
ł uniuersaliter· uersale uniuersaliter praedicatur affirmatiue ; et ne
gatio uniuersalis · in qua rursus uniuersale uniuer
saliter predicatur negatiue · sed haec huiusmodi
contrariae sunt ; fieri enim non potest ut ubi uera est
affirmatio uniuersalis · illic uniuersalis negatio

[at tamen]

uera sit : Uel contrario : fieri tamen potest ut utraeque inueniri falsae possint. ut omnis homo iustus est. nullus homo iustus est ; hic enim utraeque sunt falsae ; et ut una quidem uera falsa altera reperiatur. ut in eo quod est omnis homo animal est. nullus homo animal est. una uera est. altera falsa ; Ut tamen utraeque uerae sint fieri non potest ; Quocirca quoniam utraeque falsae inueniuntur [quae non discernunt inter uerum et falsum]. oppositae non sunt [scilicet quae non discernunt inter uerum et falsum]. sed sunt contrariae ; Cur autem contrariae dicantur. alio loco nobis erit dicendum ; Particulares uero oppositiones sunt huius modi ; Quidam homo animal est. quidam homo animal non est ; haec dicuntur subalternae, Affirmatio enim particularis sub affirmatione uniuersali subalterna est. rursus eodem modo particularis negatio sub uniuersali negatione subalterna est ; Sed haec aut utraeque uerae sint aut una uera alia falsa. fieri potest ; ut utraeque falsae sint non potest inueniri. ut in eo quod est quidam homo iustus est. quidam homo iustus non est. utraeque sunt uerae, Cum uero dicimus quidam homo animal est. quidam homo animal non est. Una uera est. altera falsa, et dicuntur [2] affirmatio et negatio particularis [tres] sub contrariae ;

Quia una dicitur per affirmationem. altera per negationem. ut omnis homo iustus est. nullus homo iustus est.

Quia sunt sub uniuersalibus contrariis.

Quare nec isti uocantur oppositę. Idcirco quia utrę que uerę
inueniuntur interdum. Sit autem harum talis descriptio.

SUBALTERNAE				SUBALTERNAE
		CONTRARIAE		
	AFFIRMATIO UNIVERSALIS		NEGATIO UNIVERSALIS	
	OMNIS HOMO IUSTUS EST		NULLUS HOMO IUSTUS EST	
		SUBCONTRARIAE		
	AFFIRMATIO PARTICULARIS		NEGATIO PARTICULARIS	
	QUIDAM HOMO IUSTUS EST		QUIDAM HOMO IUSTUS NON EST	

ERgo neque superiores uniuersales, neque inferiores
particulares oppositę sunt. Idcirco quod inferiores qui
dem utrę que uerę, superiores utrę que falsę esse possunt.
Sunt autem oppositę contradictorię, ut ipse ait. Si quis
aspiciat angulares, ut affirmationem uniuersalem
particulari comparet negationi, ut est omnis homo
iustus est, quidam homo iustus non est. Hae enim simul neque
uerę possunt inueniri neque falsę, sed semper in omnibus
una uera est altera falsa. Et rursus si uniuersalis ne
gatio particulari affirmationi comparetur, repe
riuntur oppositę, ut est nullus homo iustus est.

quidā homo iustus ÷ ; Sępe enī una uera est altera falsa ; et
l. diligent inspexeris
hoc in quibus libet terminis si dispexeris oratio ÷ discre
pabit ; Sit autē plenissima hoc modo descriptio ;

Sunt ergo determinationes universaliū quidē
omīs et nullus · particularium uero quidā ; Illę autē
propositiones quæ neq. universale habent additum ·
neq. particulare · Indefinitę uocantur · et particulari
bus similes similes sunt · ut ÷ homo iustus ÷ · homo ius
NB tus non ÷ ; Possunt enī utręq. esse uerę ; & in hoc ipso
exemplo quod diximus · potest una eē uera altera fal
sa · ut homo animal ÷ · homo animal non ÷ ; utręque
uero ut falsę sint · non potest inueniri ; et hæ ut dictū
est uocantur indefinitę ; Preter has autē omīs singala

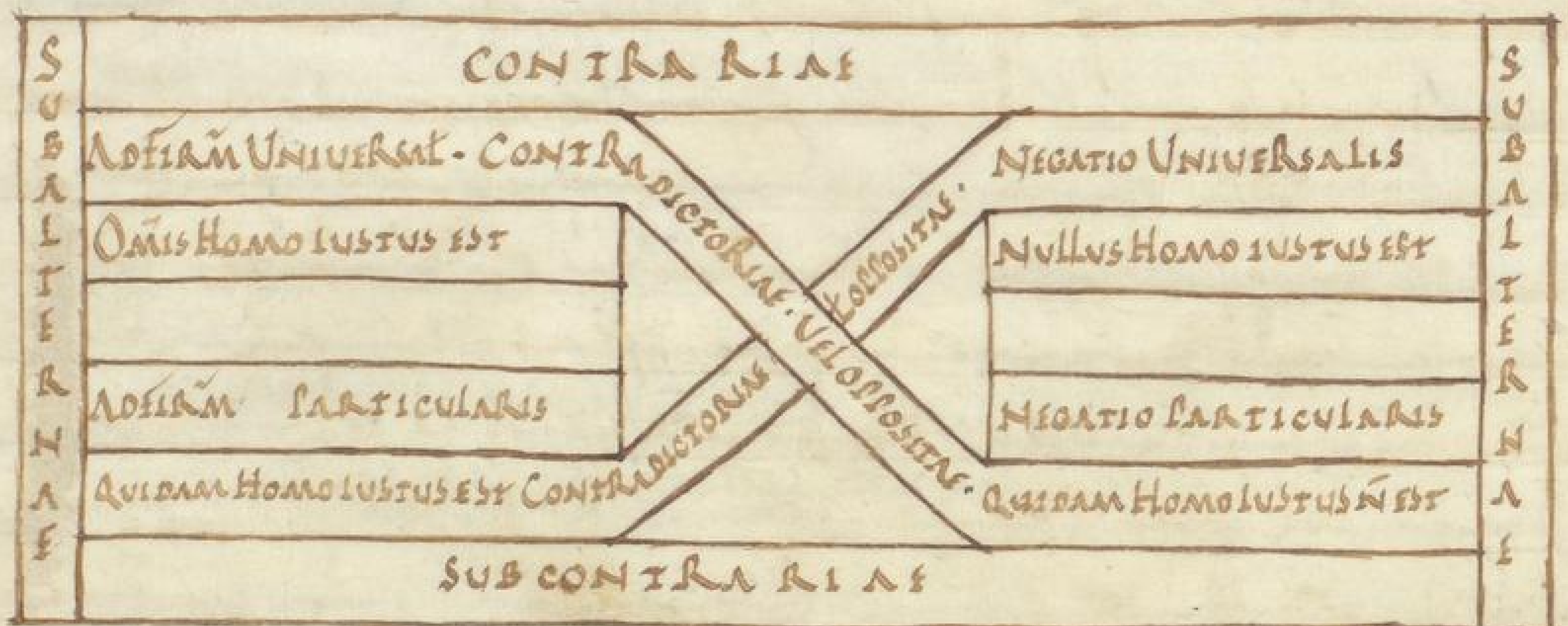
Hic transilire p̄ mū · qc quę continet iā rētro dictas. & in secto carpendo cęptā recipe lectionē.
ubi tale creueris signū · [f. folui above]

Omnis adfirmatio omnisque negatio aut universalis est aut particularis aut indefinita.
Universalis est adfirmatio ut si quis dicat omnis homo animal est. Cui subiectum uni-
versale subiectum homo. De multis enim praedicari potest. universale praedicatum est.
Dixi enim omnis homo animal est. nec solum hominem quod est universale posui sed etiam
omnem et universaliter. id est omnem adiecimus universali. id est homini. Et haec est adfirmatio
universalis. Si vero dicat aliquis nullus homo animal est. rursus homini univer-
sali determinationem universalem. id est quod dicimus nullus adiecimus. Sive ergo in affirma-
tione sive in negatione. si cum universali aliquis proferat. universale in universali
proponet. Non proponit autem universale in universali. quotiens ita dicit homo animal est.
homo animal non est. Cum enim homo sit res universalis. nulla adiectione universalitatis
quae est aut nullus aut omnis adfirmationem vel negationem fecit. Quocirca repetendum est: Adfir-
matio universalis in qua universale universaliter praedicatur adfirmative. et negatio
universalis in qua rursus universale universaliter praedicatur negative. Sed huiusmodi
contrariae. fieri enim non potest ut ubi vera est adfirmatio universalis. illic universalis
negatio vera sit. Illud contrario fieri tamen potest ut utraeque inveniantur falsae possint
ut omnis homo albus est. nullus homo albus est. hic enim utraeque sunt falsae. Et in quibus
vera falsa altera reperiatur. ut in eo quod est omnis homo animal est. nullus homo animal est.
una vera est altera falsa. Ut vero utraeque verae sint fieri non potest. Quocirca
quoniam utraeque falsae inveniuntur. oppositae non sed contrariae. Cur autem contrariae dicantur alio
loco nobis erit dicendum. Particulares vero oppositiones sunt huiusmodi. quidam homo
animal est. quidam homo animal non est; hae dicuntur subalternae. Adfirmatio enim particularis
sub adfirmatione universali subalterna est. Rursus eodem modo particularis negatio
sub universali negatione subalterna est. Sed hae aut utraeque verae sunt aut una vera
alia falsa fieri potest. Ut utraeque falsae sint non potest inveniri. ut in eo quod est quidam homo
albus est. quidam homo albus non est. utraeque sunt verae. Cum dicimus quidam homo animal est. quidam homo
animal non est. una vera est altera falsa. Et dicitur adfirmatio et negatio particularis subcontrariae
quare necessario vocantur oppositae. Ideo quod utraeque verae inveniuntur. Sed haec talis rerum
descriptio

SUBALTERNAE	CONTRARIAE			SUBALTERNAE
	ADFIRMATIO UNIVERSALIS		NEGATIO UNIVERSALIS	
	OMNIS HOMO IUSTUS EST		NULLUS HOMO IUSTUS EST	
	SUBCONTRARIAE			
	ADFIRMATIO PARTICULARIS		NEGATIO PARTICULARIS	
	QUIDAM HOMO IUSTUS EST		QUIDAM HOMO IUSTUS NON EST	

Ergo neque superiores universales neque inferiores particulares oppositae sunt; Ideirco quod inferiores quidem utraeque verae, superiores utraeque falsae esse possunt. Sunt autem oppositae contradictorie, ut ipse ait, si quis aspiciat angulares ut adfirmationem universalem particulari comparet negationi, ut est omnis homo iustus est, quidam homo iustus est. Haec enim simul neque verae possunt inveniri neque falsae. Sed semper in omnibus una vera est altera falsa. Et rursus si universalis negatio particulari adfirmationi comparetur repperiuntur oppositae ut est: Nullus homo iustus est, quidam homo iustus est. Semper enim una vera est altera falsa. Et hoc in quibuslibet terminis dispexeris ratio non decrepabit. Sit autem plenissima hic

descriptio

Sunt ergo determinationes universalium quidem omnis et nullus, particularium vero quidam. Illae autem propositiones quae neque universale habent additum neque particulare, Indefinitae vocantur et particularibus similes sunt. Ut est homo iustus est, homo iustus non est. Possunt enim utraeque esse verae, ut hoc in ipso exemplo quod diximus. Potest una esse vera altera falsa, ut homo animal est.

homo animal non est. utręque uero ut falsę sint non potest inueniri. & hę ut dictum est uocantur inde-
Sunt has autem omnes singulares sunt in quibus contradictio poterit inuenire [at inueniri]. ut in eo quod est
socrates animal est. socrates animal non est. socrates iustus est. socrates iustus non est; Nam si nulla eas
ęquiuocatio uel predicati uel subiecti uel alterius temporis uel aliquid eorum quę per singula determinantur
impediat. semper una uera est altera falsa; Quare quoniam de omnibus in comune speculati sumus &
quid quęque [s. una] esset quantum breuitas patiebatur expressimus. ad textum nunc quoniam tempus est reuertamur;
Si ergo inquit uniuersaliter enuntiet in uniuersali quoniam est aut non. erunt contrarię enuntiationes;
Uniuersaliter enuntiat aliquis in uniuersali. quotiens uniuersalem affirmationem aut uniuer-
salem fecerit negationem; Cum enim dicit omnis homo animal est. uniuersalem hominem uniuersaliter
enuntiauit. per id quod addidit omnis; Quod si rursus dicat nullus homo animal est. eodem modo uni-
uersalem hominem uniuersaliter enuntiat per id quod ait nullus. & sunt contrarię; quas autem
dicat esse contrarias subiecto declarat exemplo; Dico autem in uniuersali enuntiationem uniuersalem.
ut omnis homo albus est. [&] nullus homo albus est; Una siquidem est affirmatio uniuersalis. altera
negatio uniuersalis. quas contrarias esse supra in descriptione docuimus; Quando autem in uni-
uersalibus [ut indefinitas] non uniuersaliter. non sunt contrarię; Quotiens autem inquit indefinitę propositiones & uni-
uersale non uniuersaliter proponuntur. contrarię non sunt; Ita enim affirmatio quę dicit homo iustus est. ei quod dicit [at & quod dicit]
homo iustus non est. contraria non est; Possunt enim utręque simul esse uerę. & in eodem [in eadem re] id est [in] homine
quod in contrariis [i. in uniuersalibus] fieri impossibile est; Quod uero addidit quę autem significantur [i. repperiuntur] esse contraria
tale est; ipsę quidem propositiones contrarię non sunt. significant tamen aliquando contraria; Si quis
dicat homo albus est. & alius neget homo albus non est. ipsę quidem contrarię non sunt. quod autem dicitur [at dicitur] homo
albus non est. potest quiddam significare contrarium; Non designat hoc quod [at qui] dicitur homo albus non est.
& rubri coloris esse. & pallidi & fusci; Designat etiam nigri quod est albo contrarium; potest igitur
id quod non est albus esse nigrum; Ergo quamquam ipsę [propositiones] contrarię non sunt. tamen potest aliquando quod dicitur
contrarium significare prioris affirmationis. ut in eo quod diximus; Nam si id quod dicitur non est homo
albus nigrum esse designet. quoniam quis niger est albus non est. contrarię quidem propositiones non sunt
quoniam possunt esse utręque uerę; quę autem significantur inter duo contraria reperiuntur [uel ut];
Quę autem sint [at sunt] huiusmodi propositiones exemplorum subiectione monstrabit;

Si quando sunt contrarię enuntiationes.

Quia enuntiationes non sunt contrarię aliquando significant contraria.

Dico autem non universaliter enuntiare in his quae sunt universalia, ut est: albus homo non est.

Et quid dicat esse universale universaliter praedicare planissime demonstravit dicens albus homo.

Cum enim universale sit homo, non universaliter utitur enuntiatione. Omnis namque non universale est, sed quoniam universaliter consignificat.

Nam id quod dicitur omnis, illud ad quod praedicatur colligit atque in unum corpus adducit. Ut cum dicitur omnis homo iustus est, nullum excipit hominem, sed totam colligit humanitatem. Et fit de re universali homine praedicatio universalis, cum dicimus omnis homo. Nam cum sit universale homo, huic universali universalitatem consignificat id quod additur omnis. Et res universalis

In eo vero quod universale praedicatur, id quod est universaliter praedicare non est verum; universaliter praedicatur;

Hanc nos sententiam quae ad locum universalitatis determinationem recte ponamus insequitur; Docet enim semper ipsam universalitatem, qua determinationem universalem vocamus, ad subiectum poni debere terminum, numquam ad praedicatum. Si quis enim sic dicat: omnis homo animal est, recte dixerit omnis ad subiectum, id est ad hominem ponens. Quod si sic dicat: omnis homo omne animal est, falsum dixerit. Ergo hoc nunc dicit: In eo vero quod universale praedicatur, ut animal de homine, animale enim universale est et de omni enim homine praedicatur, non est verum hoc ipsum universale quod est animal universaliter praedicare, ut dicat omne animale esse hominem. Nec solum in his, sed in nulla recte fieri affirmatione credit, ait enim:

Nulla enim affirmatio erit in qua de universaliter praedicato universale praedicetur;

Hoc autem cur eveniat paucis ostendam. Praedicatum maius semper est subiecto, aut aequum. Maius ut cum dico homo animal est: animal praedicatur, homo subiectum, sed maius est animal homine. De pluribus enim quam ipse homo praedicatur. Rursus aequale est, cum sic dicimus homo risibilis est: homo subiectum est, risibile praedicatum; Sed homo atque risibile aequalia sunt; Proprium namque est hominis quod est risibile. Ut autem minus praedicatum inveniatur quam subiectum fieri non potest. Si vero ergo maius sit praedicatum, falsum est universale addicere praedicato, ut in eo quod ipse posuit exemplo: Omnis homo omne animal est. Sive aequale sit, superfluum est; Si quis dicat omnis homo omne risibile est. Quare universale praedicatum praedicari universaliter non oportet.

Opponi autem affirmationem negationi dico contradictorie, quae universale

significat eidem quod non universaliter, ut omnis homo albus est, non omnis homo albus est. Nullus homo albus est, quidam homo albus est.

Quid sit proprie contradictio consequenter exponit. Arte enim[.ss.] opponi contradictorie propositiones, quotiens[n] universalem affirmationem particularis abnuit negatio, et quotiens[n] universalem negationem affirmatio particularis [et adstruxerit] destruxerit. Cum dicitur [enim] omnis homo albus est, illa negatio que dicit non omnis homo albus, de eodem homine non universaliter [s. sed particulariter] tollit quod universaliter affirmatio constituerat. Illa enim omnem hominem esse album ponit; illa dicit non omnem, tamquam si concedat aliquem, sed eam [et sedem tantum aufert] auferat universalitatem. Hoc est enim quod ait quoniam universale significat eidem quoniam non universaliter. Nam sicut universale significat affirmatio dicens hominem, ita atque negatio universale significat. Habet enim et ipsa hominem. Sed idem ipsum universale docet non esse universaliter [id est], id est non omnem esse album, quod affirmatio universaliter esse [est] posuerat, omnem hominem esse album proponens. Eodem modo etiam in negatione [s. fit], quas nos supra angulares posuimus et contradictorias in descriptione. Hic nunc easdem oppositas contradictorie vocat. Quod autem universali affirmationi quod est omnis homo albus est particularem negationem opposuit quod est non omnis homo albus est, tantum [tantum] dicit tamquam si diceret quidam homo albus non est. Nam si non omnis homo albus est, quidam homo albus non est.

Contrarie vero universalem affirmationem et universalem negationem.

Planissime omnes exequitur. Dicitque contrarias universalem affirmationem et universalem negationem; has enim nos quoque supra descripsimus. Hic vero nunc easdem contrarie demonstrat opponi. Illud quod addidit [et quoque] quod eas impossibile sit in eodem veras aliquando cognosci. Nam sicut contrarios natura in eodem non potest inveniri. Neque enim uno eodemque tempore aliquid nigrum atque album. Sic quoque nec contrarie, ut utreque simul sint vere, fieri potest. Quod autem adiecit:

His vero oppositas contingit in eodem.

Particularem affirmationem et particularem negationem designat. Particularis namque affirmatio negationi universali opposita est contradictorie. Particularis [particularis] vero negatio universali affirmationi. Contrariarum igitur opposite possunt in eodem vere aliquotiens inveniri, id est particularis affirmatio et particularis negatio vere ut sint aliquibus fieri potest, ut est quidam homo albus est, quidam homo albus non est; utreque vere sunt.

" Quaecumque igitur contradictiones universalium sunt universaliter, necesse est alteram esse veram vel falsam,

" et quaecumque in singularibus sunt, ut est socrates albus non est socrates albus est.

De contradictoriae oppositis loquitur et de singularibus propositionibus, quod una semper vera, falsa semper altera necesse est inveniri; Hoc enim dicit: "Contradictiones inquit eorum quae sunt universalium universaliter praedicatorum una semper vera est altera falsa; Universalium autem universaliter praedicatorum, sed contradictiones universalium particularium praedicatorum; Nam affirmatio universalis vel negatio in universalibus universaliter praedicantur; horum contradictoriae particulares affirmationes vel negationes sunt, sibi angulariter comparentur; Harum igitur contradictionum quae sunt universalium universaliter praedicatorum una semper vera est, semper falsa altera reperitur; In singularibus quoque idem est; Nam si nulla ut dictum est varietas aequivocationis impediat, idemque sit praedicatum idemque subiectum, ad unum idemque tempus, ad unam eandemque partem, ad unum idemque relatum, uno atque eodem modo una semper vera est, falsa altera, et veritatis inter se naturam et mendacium partiuntur.

: At Nam affirmatio universalis vel negatio universalis universaliter praedicantur.

" Quaecumque autem in universalibus non universaliter, non semper haec vera est, illa vero falsa.

Quae vero sunt inquit indefinitae, ut neque universalem habeant neque particularem determinationem, quod accidit non semper una vera est, altera falsa. Sed utrasque interdum invenimus veras. In universalibus autem non universaliter praedicatur aliquid hoc modo: homo albus est, homo albus non est; In quo uno eodemque tempore utrasque veras esse contingit; hic enim cum universale sit homo, non universaliter praedicatum est nomen; Deinde nec particulariter; neque enim quidam aut nullus aut omnis adiectum est; Docet autem huiusmodi propositiones non in unam sententiam dividere veritatem atque mendacium hoc modo:

huiusmodi

" Simul enim verum est dicere quoniam est homo albus et non est homo albus, et est homo pulcher et non est homo pulcher; si enim foedus, non pulcher; et si fit aliquid, non est.

" et si fit aliquid et non est.

Documentum est huiusmodi dictorum indefinitam affirmationem negationemque veras utrasque posse invenire; Verum est enim dicere est homo albus et non est homo albus; huius autem rei probatio est; Nam si verum est dicere est homo niger et est homo albus simul uno eodemque tempore, quia autem niger est albus non est, verum est dicere uno eodemque tempore quoniam est homo albus et non est homo albus; Rursus si verum est dicere quoniam est homo pulcher et est homo foedus uno eodemque tempore, Quia autem foedus est pulcher non est, Verum est dicere uno eodemque

tempore. quoniam est homo pulcher. & non est homo pulcher; Uerum autem dicere hominem esse pulchrum. & hominem esse foedum uno eodemque tempore manifestum est; Cum enim achilles esset pulcher. erat clodus thersites foedus; Rursus uerum est dicere esse hominem album. & rursus uno eodemque tempore fieri hominem album; Nec hoc ulla contrarietas uetat ut sit homo albus. & rursus fiat homo albus. Sed qui fit albus (at si quis fit aliquid et non est.) nondum albus est; Uerum est dicere igitur quoniam est homo albus. & non est homo albus; hoc est enim quod ait. & si fit aliquid non est; Cum enim fit. non est. sed potest dici quoniam est albus homo & fit albus homo. ut utrumque uere dicatur; Potest igitur uere utrumque dici. & est homo albus. & non est homo albus; (seu uirtu / uirtus)

Uidebitur autem subito inconueniens esse. Idcirco quoniam uidetur non esse homo albus significare. simul etiam quoniam nemo homo albus est; hoc autem neque idem significat. neque simul necessario;

Tacite hominum dubitationi respondit; Quod enim dicimus est albus homo & non est albus homo. utrumque uerum esse uidetur. Aliquotiens inconueniens esse; Si enim uerum est dicere est albus homo quemadmodum fieri potest ut uerum sit dicere non est albus homo? hoc autem uidetur idcirco. quoniam apparet quibusdam id quod dicimus non est albus homo hoc significare tamquam si dicamus nullus homo albus est. Sed hoc uerum non est; Neque enim idem est dicere non est albus homo. & nullus homo albus est; & quanquam cum dicimus nullus homo albus est simul significamus (t ee) quoniam non est homo albus. non tamen ex necessitate idem utraque (i. utraque propositio) significat; Cum enim dicimus (at cam) non est homo albus. simul nos dicere quoniam nullus homo albus est non oportet intellegi; Neque enim semper simul est non est homo albus. & nullus homo albus est; Nam aliquotiens simul est. Scilicet cum prius dicitur uniuersalis negatio; Cum uero indefinita dicitur prius. non est simul negatio uniuersalis negationi indefinitae; Nam si dicam nullus homo albus est. simul dixero quoniam homo albus non est; Quod si dicam homo albus non est. non est simul dicta negatio uniuersalis quae est nullus homo albus est. quoniam potest quidam esse non albus. de quo dicatur homo albus non est;

omis Neque tamen omnes esse non albi; Nigri est simul necessario. non est albus homo. & nullus homo albus est;

Manifestum uero est autem. quoniam una negatio. unius affirmationis est; hoc enim idem oportet negare negationem. quod affirmauit affirmatio. & de eodem;

Hoc quoque argumentum (o uictio probatio) est negationem indefinitam & uniuersalem idem non significare. & eas (la se) esse diuersas; Nam si unius affirmationis una negatio est. contraria quae dicit non est homo albus illa est affirmatio quae dicit est homo albus. & contraria quae dicit nullus homo albus est.

xd

at id est homo alb(us).

illa affirmatio est · quae dicit quidam homo albus est ; Sed hae affirmationes · diversae sunt · Id est est homo albus · et quidam homo albus est ; Diversae igitur illae quoque sunt · quae his proportionaliter opponuntur ; Diversa igitur est negatio · quae dicit nullus homo albus est (at et ea) ei quae dicit non est homo albus · Docet autem nos unius affirmationis unam esse negationem · idque hac ratione demonstrat ; Oportet enim idem praedicatum negare negationem · quod praedicaverit affirmatio ; Et rursus de eodem subiecto auferre praedicatum negationem oportet · ad quod affirmatio ante coniunxerat ; Quod si sit · dubium non est unius esse affirmationis unam negationem ; Sive autem hoc in universalibus fiat (vel sive) universaliter praedicatis · sive indefinite et non universaliter · sive in singularibus · una tamen eademque propositionum natura est · ut unius affirmationis sit (tantum) tam naturaliter una negatio · hoc autem inductione (introductione, id est exemplo) probat ;

“ Dico autem ut est socrates albus · non est socrates albus ; est ...

In hac enim propositione · idem subiectum est · idem (idem est) praedicatum · et in medio exemplorum · subiecti ·

“ Si autem aliud aliquid vel de alio idem · Non opposita sed erit ab ea diversa (vel diversa) ·

Sensus huiusmodi est ; Si autem aliquid aliud praedicaverit negatio quam affirmatio praedicavit · vel de alio subiecto idem negatio praedicaverit · quod in affirmatione fuerat praedicatum · non sunt sibi oppositae · sed (tantum) ab se (id est variae) diversae sunt ; Si quis enim dicat socrates [illegible] disputat · et alius respondeat socrates non ambulat · diversum praedicatum est · et diversae sunt propositiones · (quae non dividunt veritatem et falsitatem) et non oppositae · et hoc est quod dixit · “ Si autem aliud aliquid · Aliud enim praedicavit quam affirmatio praedicaverat ; Quod si quis sic dicat · socrates disputat · aliusque respondeat plato non (non est) disputat · de alio subiecto idem praedicavit · et sic erunt a se diversae propositiones et non oppositae · et erit id quod ait

“ vel de alio idem ; Quod si utraque sint diversa · multo magis diversae propositiones fiunt ; Quibus positis ad propositarursus exempla tendit · et uni affirmationi unam enuntiationem negationis opponit ; Angularibus angulares · et affirmativas negativis particularibus universales · Indefinitis indefinitas opponens et comparans ; Et post haec concludit sententiam dicens · manifestum est unam affirmationem unam oppositam esse negationem ; Revolvit (rursus tractat) quoque breviter quae maneat contrariae · aliae contradictoriae (oppositae) · dicitque se quae sint hae diligentius in superiore

Zeuma disputatione (sic commemorat · ubi superius) monstrasse ; Illud quoque non omnino esse vera aut falsa affirmationis et negationis oppositionem · quam nunc communiter et in proprie contradictionem vocat · et quando non sint vera aut falsae · etiam se exposuisse commemorat ;

[predicatum] [subiecto]
UNA AUTEM AFFIRMATIO ET NEGATIO EST. QUAE UNUM DE UNO SIGNIFI
CAT. UEL CUM SIT UNIUERSALI UNIUERSALITER. UEL NON SIMILITER.

Quid sit una affirmatio et supra iam diximus. et nunc quoque idem docere
non piget. cum idem aristoteles reuoluerit. Una enim affirmatio est.
quae unam rem de una significat. id est quae huiusmodi habet predicatum et hu
iusmodi subiectum ut utrumque singula significet. Nam si unum aliquid signi
ficet predicatum. simplex atque unum est. quod si rursus unum aliquid signi
ficet subiectum et non plura. simplex rursus est atque unum. Quocirca si
unum predicatum de uno erit subiecto. utraque singula significabunt [debent]. et
non plura. Eoque fit. ut non sit multiplex propositionis significatio. et
quae unum significat una sit. Idem autem oportere esse etiam in uniuersali
bus uniuersaliter predicatis. et in particularibus quasi in uniuersalibus oppo
ni necesse est. quorum etiam subdit exempla. Dicit enim unam esse propositionem.
omnis homo albus est. et ei rursus oppositam unam esse. NON EST OMNIS HO
MO ALBUS. si album inquit unum significat. quod si plura designat [predicatum scilicet aut subiectum]. NON EST
UNA AFFIRMATIO NEC UNA NEGATIO. Hoc autem etiam subiecto conuenit cus
todire. scilicet ut subiecti quoque simplex significatio seruetur. docet autem
non esse unam propositionem si predicatur uel quodlibet in propositione uerbum
multa significet hoc modo. SI UERO DUOBUS UNUM NOMEN EST PO
SITUM. EX QUIBUS NON EST UNUM. NON EST UNA DEFINITIO.

Sunt quaedam res quae plura quidem significent. ex quibus omnibus iunctis
unum quiddam ualeat effici. Hominis quidem [acceptis] nomen significat animal.
significat mortale. rationale quoque designat. Sed haec iuncta in unum
quiddam efficiunt. quod est animal rationale mortale. Haec namque omnia
unum hominem complent. Sunt quoque alia quae duas uel plures huius
modi res designant. ex quibus iunctis unum aliquid esse non possit. ut
liber. Dicitur namque et dionisius liber. dicitur etiam [scilicet liber] ingenuus. Sed ingenuus

Nota quid sit affirmatio et negatio.

Stranguria. impedimentum urine.

et dionisius iuncti: nihil efficiunt; Quare si quid tale sit inquit aut
subiectum aut praedicatum quod plura significet: ex quibus unum aliquid esse
non possit: non est illa una affirmatio neque una negatio; Et hoc ficticia [i. innaturalis. t sophistica]
exemplificatione confirmat. Dicatur enim inquit equus et homo: tunica.
et habeantur verbi gratia hoc nomen; Si quis dicit. est tunica alba. quoniam tuni
ca equum atque hominem designat: videtur dicere quoniam est equus et homo
albus. Sed hoc tale est: tamquam si quis dicat: Est equus albus et est homo albus;
Sed hae duae sunt propositiones: et non una. Duplex igitur illa quoque propositio est:
[t et] Est homo et equus albus; quare duplex illa quoque quae dicit. est tunica alba; Et
enim subiecti huius id est tunicae duplex significatio: propositiones fecit esse
[id est duplices] multiplices; Quod si quis dicat unum quiddam significare. est tunica alba
quia significat est homo et equus albus: impossibile est; Neque enim ex homi
ne et equo quiddam unum fit: ut haec propositio unum aliquid designet; qua
re aut haec propositio multa significat: aut si non multa nihil omnino desig
nat; Nihil enim est homo equus: ut simul dicatur atque intellegatur; hoc est
enim quod ait. SI ERGO HAE MULTA SIGNIFICANT ET SUNT PLURES [id est plurales] MANI
FESTUM EST QUONIAM ET PRIMA. ID EST ea quae dicit est tunica alba: multa vel
nihil significat; Nihil autem idcirco quoniam si non multa designet propositio.
cuius quilibet terminus aequiuocus est. cum illa quae nomine aequiuoco signi
ficantur iuncta fuerint: neque in unam substantiam convenerint talis iunctura.
quae res sibimet inconexas copulat. non erit ullus intellectus; Ut in ea quae est.
tunica alba est. aliter esse una [t non] non potest. si tunica equum hominemque significet.
nisi equus atque homo iuncti unum aliquid efficiant. Sed hi [equus et homo.] termini tales sunt.
ut necesse sit hanc propositionem vel multiplicem esse. vel nihil significare; Nam si
N centaurum non est.
iungantur homo et equus: fit nihil; Nihil enim est homo equus: quod per hoc monstrauit
trauit quod ait. NEC ENIM EST [id est aliquid] ALIQUIS HOMO EQUUS; Hoc autem est cur
nunc ab ipso propositum sit: lucidissime demonstrauit; Cum enim de his propositi

tionib; loquerentur quae uerū inter se falsūq. diuiderent. hoc addidit quę etiā
hę quae habent t predicatū aequiuocū t subiectū. uerū falsūq. n̄ diuidunt.
Utreq. enī uerę eē possunt. ut hę quae dicunt. est liber homo. si ad ingenuita
tem referas. et n̄ est liber homo. si ad dionisium; recte igit dictum est.
QUARE NEC IN HIS NECESSE EST. HANC QUIDEM CONTRADITIONE UE
RAM EE. ILLAM UERO FALSAM ;

Cum enī multa significat multiplex significatio in negatione atque affirmatione semuicē non perimit. Qd si una sit affirmatio una negatio qm utraq. meodē esse non possunt. unā uerā sēp falsam alterā esse necesse est. IN HIS ERGO QUAE SUNT ET FACTA SUNT. NECESSE EST AFFIRMATIONEM UEL NEGATIONEM UERĀ ESSE UEL FALSAM ; In uniuersalib; quidē uniuersaliter (s. p̄dicatis) semp hanc uerā. illā uero falsam; et in his quae sunt singularia quemadmodū dictum est ;

(ā etrarias. t ē traductorias. i. oppositas.)
In presentib; rebus et in preteritis factas contradictorias enuntiationes. dicit definite unā semp uerā. alterā definite semp eē mendacē. ut si quis dicat omīs fabii perierunt quia ad pugnā contra ueienentes priuata (c̄iuratione) conspiratione pgressi sunt; hoc si negetur sic. n̄ omīs fabii perierunt quia ad pugnā contra uehientes priuata (c̄iuratione) conspiratione pgressi sunt. Necesse est quidē unā ueram. unā esse falsam; Sed definite uera affirmatio est. definite falsa negatio; Cū enī id quod factū ÷ dr factū. definite uerum est ; Quod si id factū denegetur. falsū est definite; Siue ergo In uniuersalib; uniuersaliter p̄dicatis contradictio p oppositionē particularitatis fiat. siue in singularib; ut in socrate et in ceteris indiuiduis. in his quae sunt p̄terita. sēp erit una uera est. altera falsa. ut in eo quod est socrates ueneno peremptus ÷. socrates ueneno peremptus non ÷. uera est affirmatio definite. et ita rursus falsa negatio; In p̄sentib; qq idem esse necesse ÷; Si enī disputante socrate. dicat aliquis. socra

Ueientes pp̄ls italiae.

tes disputat et hoc alius neget. sicut disputare socratem presentis tem
poris ratione definitum est. ita quoque definite affirmatio retinet ueritatem.
negatio definite mendacium. Et in uniuersalibus quidem uel affir
matiuis uel negatiuis in quibus uel affirmatio particularis uel negatio
particularis opponitur idem est. Hoc est enim quod ait. in que sunt et
que facta sunt id est in presentibus atque preteritis. una semper definite uera est.
semper altera falsa definite. siue uniuersalis una sit altera particu
laris. quod per hoc monstratur quod ait. IN UNIUERSALIBUS QUIDEM
SEMPER HANC UERAM. ILLAM UERO FALSAM. Siue in singula
ribus atque indiuiduis predicamentis quod per hoc designat quod addidit.
ET IN HIS QUAE SUNT SINGULARIA. Sed postquam de contradictoriis
dixit. adiecit. IN HIS AUTEM QUAE IN DEFINITE SUNT. NON NECESSE EST
SEMPER HANC QUIDEM UERAM. ILLAM UERO ESSE MENDACEM.
Hoc scilicet designans quod dixit. in his uero que in uniuersalibus non uni
uersaliter dicuntur non est necesse. Non est enim necesse in his unam ueram alte
ram falsam proponi. Potest enim fieri ut utreque sint uerae que fuerint
indefinite. IN SINGULARIBUS UERO ET FUTURIS NON SIMILITER.
Propositionum alie sunt tantum inesse significantes. ut si quis socratem uiuo
dixisset. socrates caluus est. alius negaret socrates caluus non est. illa
enim inesse posuit socrati caluiciem. illa caluiciem a socrate disiunxit.
Alie uero sunt necessarie. ut si quis dicat necesse est solem annis om
nibus in arietem rursus redire. Rem namque necessariam et ex necessita
te euenientem predicans totam fecit necessariam propositionem.
Alie autem sunt contingentes quae cum non sint eas
tam in futurum euenire possibile est. ut si quis dicat
hodie alexander pransurus est. hodie alexander pran
surus non est. Etenim cum ista dicantur quoniam illi adhuc

prandere non inest. inest tamen contingit. et potest fieri ut hodie prandeat.
idcirco eas dicimus contingentes. Contingit enim fieri quod adhuc non est
factum est. sed haec non insunt quidem ut dictum est. sunt enim futuri temporis.
Quae autem non insunt si inesse possunt necessariae non sunt. quoniam huiusmodi
retinent naturam ut eas et esse et non esse possibile sit. potest enim fieri ut hodie
alexander prandeat et rursus potest fieri ut hodie non prandeat. Et hanc
eveniendi vel non eveniendi possibilitatem utrum libet vocamus. In huiusmodi enim
rebus utrum libet contingit aut affirmatio aut negatio. et non est necesse
aut affirmationem fieri aut negationem. Nam cum non sit affirmatio ne
cessaria non interclusum est contingere negationem. Rursus cum negatio ne
cessaria non sit interdum accidit ut affirmatio contingat. Quare haec huius
modi eveniendi et non eveniendi potentia utrum libet vocatur. quod
in his utrum libet id est et affirmationes et negationes evenire concedit. N utrumlibet

Nunc ergo aristoteles hoc validissima argumentatione contendit
adstruere. quodquemadmodum in praeteritis et in his quae praesentia non
modo in affirmatione et negatione unam veram alteram falsam esse neces
se est. sed definite una vera est. definite altera suscipit falsitatem.
non ita in his quae contingentes vocantur. Necesse est enim ut aut af
firmatio vera sit aut negatio. sed non ut definite quaelibet earum vera
sit altera falsa definite. namque dicimus alexander lavandus est.
et si alius neget dicatque alexander lavandus non est. totum quidem
hoc necesse est evenire. ut aut lavetur aut non lavetur. et necesse
est unam esse veram alteram falsam. aut affirmationem si lotus fuerit
aut si non fuerit lotus negationem. sed non est necesse ut definite affir
matio vera sit. idcirco quod in huiusmodi rebus poterit evenire ne
gatio. Sed nec utique definitum est ut negatio vera sit. falsa affir
matio. Idcirco quoniam potest non evenire negatio. Quare in tota con

contradictione unā quidē uerā. falsā alterā ēē necesse est; Ut autē
N̄T definite una uera sit altera falsa definite. sicut in his que sunt preterita
queq; presentia. nulla rerū ratione possibile est. Sed hoc prius aristote
les in singularium ꝑdicatiuorū ꝓpositionib; ꝓbat. post autē id de
bere in uniuersalib; docet intellegi. idcirco enim ait.

I IN SINGULARIB; UERO ET FUTURIS NON SIMILITER;
id est in singularib; ꝓpositionib; de quib; ꝑmū tractat. & futuris id est
contingentib; non idē modꝰ est uerarū falsarūq; propositionum.
qm̄ in preteritis atq; ꝑsentib; qm̄ in preteritis atque ꝑsentib; & totū con
tradictionis corpus in ueritatē falsitatēq; diuidit. & uera una est
definite ut possit ex his certus aliquis ac sciens dicere qm̄ affirma
tio uera sit. t rursus qm̄ negatio. t si ed nullus dixerit certa ꝑterita tam
sedm tēporis t ꝑsentis secd suā naturā ratio certis euentus est; In his uero
in quib; contingens est futurū id est uariabile. & instabile. totū qui
dē corpus contradictionis in ueritatē falsitatēq; partit; sed hec ueritas
atq; falsitas indiscreta est atq; uolubilis; Nullus enī potest dicere qm̄
affirmatio uera est. nec enī necesse. uerā ēē affirmationē. Idcirco
qm̄ negationē fieri possibile est. nec rursus negationē. qm̄ non est
impossibile affirmationē contingere; & postremo qm̄ utrū libet
ipsorū contingit. Idcirco una eorū uera ēē definite. & certa
naturalit̄ n̄ potest; quib; aut̄ id argumentationib; exequatur.
manifestū erit hoc modo. NAM SI OMS AFFIRMATIO UEL NE
GATIO UERA T FALSA EST. ET OMNE NECESSE EST T. ESSE. T N̄ ĒĒ.

Si quicquid in affirmationib; negationib; q; ponit̄ uerū t falsū est
definite. sequit̄ ut quod ille negationes affirmationesq; signi
ficant. aut euenire aut n̄ euenire necesse sit; hoc est enī quod dic̄.
Nā si omis affirmatio uel negatio uera t falsa est definite.

Media sententia ē hic q̄ ps̄icitur ex hoc q̄ paulo post infertur. manifestum ē qm̄ necesse est uerū dicere alterum ipsorum. N̄T

N̄T Ab hoc loco incipit falsas ꝓpositiones & ꝯclusiones.

Si hic quidem dicat futurū aliquid. ille uero non dicat hoc idē ipsum.

Idcirco enim addidit omnis; In his enim que sunt futura uel contingentia non esse
affirmationes & negationes ueras uel falsas definite probare contendit;
Nam si unus dicat aliquid futurum alius neget. ut utraque eueniant fie-
ri non potest; Quis enim dixerit dicente alio [aliquo] Socrates ______ cenaturus est.
alio que socrates cenaturus non est. utrasque ueras in uno eodemque contin-
gere hoc igitur fieri non potest; Unus ergo eorum uerum dicturus est alius
mentietur; Ponatur enim definite unam eorum ueram esse uel falsam; Si ergo omnis af-
firmatio & negatio uera uel falsa est definite. & uterque negans affirmansque
ueri in contradictionibus esse non possunt. Necesse est unum uerum dice-
re. alterum falsum; & unum definite uerum falsum alterum definite; hoc si est
in omnibus affirmationibus atque negationibus ut una definite falsa
sit. altera uera definite. Quicquid uera [affirmatio] dicit euenturum. necesse
esse euenire. quicquid non euenturum [negatio] non euenire necesse est; hoc est enim quod ait.

MANIFESTUM EST QUONIAM NECESSE EST UERUM DICERE ALTERUM IPSORUM.

Neque enim potest fieri ut affirmatio negatioque consentiant in talibus;
id est in contradictionis propositionibus; Necesse autem esse euenire
quaecumque uera definite affirmatio loquitur. & non euenire quod profert
definite uera negatio sic probatur; Nam si uerum est dicere quoniam album
uel non album est. necesse est esse album uel non album; Et si est album uel non album.
uerum est affirmare uel negare; Quod de futuro possit esse iudicium.
a presentibus trahit exemplum [modo similitudine]; Ait enim hanc esse rerum consequentiam [continuationem] ut rerum
subsistentiam propositionis ueritas consequatur. ueritatem propositionis rei de
qua loquitur propositio essentia comitetur; Nam si hic lapis. ut quodli-
bet aliud album est. uerum est de eo dicere quoniam album est. & hoc con-
uertitur; Nam si uerum est dicere de eo quoniam album est. sine dubio albus est.
& album esse necesse est; Itaque fit ut res ueritatem. & ueritas rem de qua pro-
nuntiatur subsequatur; Rursus si lapis hic albus non est. uerum est de eo dicere

Margin notes:

per falsam conclusionem.

ORDO. Propositionis ueritatem. rei comitetur sententia.

id est de qua fit propositio.

q̄m n̄ est albus; il dē quoq; & iā in mendacius q̄ albo; Nā si quid n̄ est cū
hoc aliquis ēē posuit mentitur; & si quis de alio mentit̄ & illud de quo sit
m̄dacium non est. ut si quā rem cū alba n̄ sit. Dicat aliquis esse albā
mentitus est. quocirca necesse est illud q̄q n̄ ēē de q̊ mentitus est;
Ita igitur ueritas quidē rei que est & res que est ueritati; falsitas
uero rei que non est & res que non est falsitati conuertit̄; Quod si hoc
est in omnib; reb; & quicquid dicit̄ cū ueritate t falsitate ad rē que
est, t n̄ est conuertitur; siue negatio sit siue affirmatio. & unā ueram
sēp alterā falsā ēē necesse ē. si una definite uera est. inpossibile quid
dā ex hac positione contingit; Eueniet nāq; omnia q̄ uel
fiunt. ex necessitate fieri. & nihil a casu nihil quod ēē possibile quod
sit & non esse possibile; nihil etiā in liberi arbitrii moderamine
relinquit. sed totū erit ex necessitate quicquid euenerit; Nā si ue
rū est definite de qualibet re dicere q̄m erit illā rē sine dubio futu
rā esse necesse ē. & ut n̄ fiat n̄ potest euenire; uerū est eni dicere
de ea q̄m futura est; poterat dici nisi eā fore esse necesse; Quare si in
omni affirmatione & negatione aut affirmatio aut negatio
in futurū definite uera ut falsa est. necesse est ut quod ab affir
matione uera definite. ut quod a negatione dicitur euenire;
In falsitate q̄q similis causa est; Nā quod n̄ erit. falsū est dicere
q̄m erit; & quod falsū est dicere q̄m erit. ex necessitate n̄ erit;
Et quod erit. falsū est dicere q̄m non erit; & quod falsū est
dicere q̄m n̄ erit. necessario erit; Ut igitur ueras ppositiones
necessarius sequitur euentus. ita n̄ fiat q̄d dicitur a falsa pposi
tione; quod si in futurū omnis affirmatio uel negatio definite
sēp diuidunt ueritatē & falsitatē. erit rerū que p̄dicuntur
necessarius euentus. & omnia ex necessitate contingent. t n̄ contingent;

Hic p hinc reuera incipit falsas ppositiones & conclusiones.

Cassu p duo ss. dic̄ quia antiqui geminabant s. in media dictione. sicut quintilianus.

Moderatione .i. dispositione.

Nec uerū de ea q̄m futura est.

Non hoc pbat nec astruit pbare n̄ ēē affirmationes & negationes ueras t falsas definite in his q̄ s̄ futura t contingentia.

Nihil ex hoc pbat n̄ nec euentus nec contingere ex necessitate n̄ sunt.

Some leaves lost (credo)

pdicari n posse monstrauit. Nunc aut illud ad[d]it dicat. qm illa quoq; q substan
nalit pdicant n se p simul iuncta pdicant. Et h ratio & accidentibus
euenit & substantialibus rebus. Quotiens eni inest in pdicato aliquid
& nos illud extra uolum pdicare. & in unu rurs duo pdicata c iunge
re. tunc fit incgrua pdicatio. & h aliquotiens quide in ipsa nominum
platione pspicit. Aliquotiens u inuenit in intellectu atq; in termini con
tinentia. Si qs enim sit ho albus. & de eo dicat. ubi gtu. callias ho albus est.
& rurs de eo dicat callias albus e. Si qs id uelit iungere. incouenientissi
me pdicabit. dicet eni. Callias ho albus albus e. Idcirco qm albus in hoc
albo cotinebat. q ante de callia pdicatu e. Atq; hoc e quod ait. QUARE NEQ. AL
BU FREQUENTER. Aliaus q in platione n hnt. sed in natura. Si qs eni
sic dicat. socrates socrates e. & rurs socrates ho e. n recte fecerit pdi
catione. Nam ho in socrate inerat. & rurs ho de socrate pdicatu e. Tale est
g q h iuncta ide socrate & hoem uoluerit pdicare de socrate. tanqua
si dicat. socrates ho ho est. Nam in socrate inest hois natura. t rurs si de aliq
hoe uelit aliqs hoem pdicare. & rurs animal. & dicat. homo ho e & ani
mal. ho eni idem e q animal. g q h duo iuncta copont. nihil differt qua
si dicat ho animal animal est ho naq; animal e. Eode m & si de aliq hoe
homine pdicet aliquis. & rurs bipede atq; h iuncta uelit dicere. incgrua
faciat pdicatione. Nihil eni aliud dic q dixerit bipes e quasi dicat ho
bipes bipes e. & eni ho bipes e. Quare neq; ea q in ipsa platione inal
tero inc cu extra pdicant recte iungunt. nec ea q in platione q de n insunt.
[interlinear: t recte pdicant]
sed tantu in natura atq; substantia. q si nec accidentia sint nec alterum

Marginal notes:
NT hec omia diligent.
At socrates socrates n est.
NT q hic inuenit locutio similis ei q profert a seruo in tugurio muli eris ancillae.
NT q e q d natura inest. n se iuncta recte pdicat

NP quia dixerit superius non semp̄ s; aliq̄ndo.

in altero & etiam singillatim p̄dicent̄. recte iuncta p̄dicant̄. Si q̄s enī dicat de hoē
q̄m animal est. uerū dixerit. Et rursus q̄m bipes. uerū h̄ quoq; dixerit. h̄ si iungat.
faciet hō ē animal bipes. h̄ recte p̄dicat̄. Nā neq; accidentia d̄r. nec alterum
alteri inest. Illa aūt (et aut) sola aliq̄b; ins̄ substantialit̄ q̄cūq; in eorū definitione sumunt̄.
Ut in definitione hōis sumit̄ animal. & in definitione rursus hōis sumit̄ bipes. In
est ergo & bipes in hoē. q̄re illa sola singillatī p̄dicata recte iuncta p̄dicantur. NP
q̄ neq; accidentia s̄. nec alterū in altero inest p̄ plationē t naturā. Idq; fiet manifestū
si eorū alteri definitio sumat̄. uelut si q̄rat̄. an de hoē hō & bipes p̄dicari simul pos
sint. definiendus ē hō. Et si in hōis definitione bipes incurrerit. dicendū ē
bipes inēē hōi. & utrūq; iunctū de hoē n̄ posse (s. semper) p̄dicare. ⁊⁊ UERŪ Ē AUTĒ DICERE
DE ALIQ̄O & SIMPLICITER UT QUENDĀ HOMINĒ. HOĒM. aut quendā albū. hoēm albū.
Tudū q̄siuit utrū om̄a q̄ singillatī uere p̄dicarent. ea iuncta ueracit̄ dicerent̄.
Nc̄ aūt c̄siderat atq; p̄pendit uerū om̄a q̄cūq; simul uere d̄r. & simpliciter uere
p̄dicent̄. dicim̄ enī socratē q̄ndā hoēm ēē. & rursus simplicit̄ dicim̄ socratē hoēm
ēē. Rursus dicim̄ ubi gr̄a. calliā albū hoēm ēē. & ideo albū simplicit̄ p̄dicam̄.
Dicim̄ enī callias alb; est. q̄re ergo utrū h̄ in om̄ib; p̄dicamus ēē uideat̄. ut q̄cūq;
uerū ē iuncta p̄dicare. eadē q̄q; uerū sit simplicit̄ dicere. Sed h̄ n̄ in omnibus
euenit. Nā si q̄a huiusmodi sit p̄dicatio in q̄a aliq̄d oppositū addat̄ ipsi p̄dicatio
ni p̄t̄ illud oppositū simplicit̄ illa p̄dicatio n̄ potest p̄dicari. Ut si q̄s dicat de socra
te iā mortuo q̄m h̄ iacet (t q̄m) hō mortuus ē. uere d̄r. Simplicit̄ aūt dicere n̄ potest h̄
iacet homo ē. Idcirco q̄ additū ē p̄dicato. id ē hōi id q̄ homini oppositū ē. idest
mortuus. Dictū ē enī h̄ iacet hō mortuus ē. Mortuus aūt & hō opposita quo
dā m̄s. Nā si eorū definitiones sumam̄. facile h̄ p̄spici potest. hō nāq; ē animatus.

NP quid faciat oppositum additū p̄di cationi.

mortuus ū. pt animā. atq. ideo qm q̄dā ÷ oppositio sedm p̄uatione atq. habitū hoīs
& mortui. & utraq. simul uere p̄dicant. Unū ipsor. q̄ ÷ hō siplicit. & pt mor
tuū de cadauere n̄ potest p̄dicari. Atq. h ÷ q̄ ait. " SED QUANDO IN ADIECTO
" Quidem. id ÷ p̄dicato aliquid oppositor. INEST. QUEDAM ē seq̄t contradictio.
Que utraq. id ē & p̄dicatū & q̄ additr p̄dicato. ex ipsa oppositione ̄ctradictio
comitat. Ut q̄m hō & mortuus opposita s̄. tā q̄da comitat atq. con
seq̄t p oppositione ̄ctradictio. dicam eni q hō ÷ uiuit. q mortuus ÷ n̄ uiuit.
Uiuit aut̄ & n̄ uiuit q̄dā ̄ctradictio ē. Ergo in huimodi p̄dicationib n̄ ÷ uerum
unū siplicit̄ p̄dicari. Qndo aut̄ huimodi oppositio ei q̄ p̄dicat n̄ iungit. potest
siplicit̄ uere p̄dicari. s; nec h sēp. magisq. illud uerī dr. qm cū ista oppositio
ē. nunquā uerū ē eor q iuncta uere p̄dicant. siplicit uere aliqd appellari.
Cū aut̄ ista oppositio n̄ inest. n̄ sēp uere siplicit̄ p̄dicari eor aliqd q de aliq uere
iuncta dnr. Si q̄s eni sic dicat homer poeta ÷ uerū dixerit. q̄ si dicat homer ÷
siplicit pt poeta falsū ē. Atq ēē & poeta n̄ s̄ opposita. Ergo n̄ sēp qndo oppo
sitio n̄ ÷ in p̄dicatis. uerū ÷ aliqd simplicit̄ p̄dicari. Cū aut̄ oppositio inest. sēp fal
sū unū p̄dicari eor q iuncta dnr siplicit̄ & pt aliud dicere. Nā cū de homero di
cim qm ÷ aliqd. id ÷ qm homer poeta ÷. uerū ē. Nunqd & tā dicendū ÷ p se qm ē.
an pot ēē n̄ siplicit. s; sedm accidens de homero p̄dicatū ē. N̄ eni q ē. sed q poeta
ē. & qm ei & poeta ēē accidit. idcirco ēē q q homerū aliqd id ē poeta non p se
ēē p̄dicamus. ̄ccludit g h m. In q̄b eīq. p̄dicationib iuncta s̄. neq. ̄ctrarietas aliq.
aut ulla oppositio ÷ si eor diffinitiones p uocabulis sumant. In q̄b dā eni noībus
dictis n̄ appar& oppositio. q̄ si diffiniat. max se se. illa oppositio patefac. ut in eo
q ÷ hō & mortuus. non q̄dē ipsa opposita n̄ s̄. sed diffinita inueniunt opposita.

Marginal and interlinear annotations: (left margin) N; Pdili gent; (above "non p se") s. dnr; (below line "ē. & qm ei") i. p accidens; (above "sumant") s. poss siplicit̄ p̄dicari

In huiusmodi oppositionibus t quociens n secdm accidens pdicat aliqd
s. e
ut ee de homero secdm poeta scilicet q homero accidens. sed pse et secdm ip
s. pdicatur
su subiectu manifestu est. qm quicqd comune te uere dici potest. idem
uere dr et simplicit pdicari. Ut si quis dicat de aliq hoe qm hic ho albus est.
veru fortasse dixerit. & rurs hic albus e. li quoq. veru e dicere. Id circo qm
de eo n ideo albu pdicauit qd dixe eu ee hoem. sic de homero idcirco ee pdicat qc
poeta ee dr. Sed q pse albus e. sed li n secdm accidens pdicat sed pse. Quare. rec
te dictu e. qm in qb nunc tis pdicationib neq. oppositio queda inest. nec ipsa
p accidens pdicatio e. illa simplicit etia posse pdicari. Quod aute non est quia
opinabile e. n e verum dicere ee aliquid. Opinatio enim n e qm e. sed qm
Quida volentes id q n e aliqm ee monstrare. tali utebantur ⌊ non est.
syllogismo. q opinabile e. e. q aut n e. opinabile e. Concludebant. qd
s. p opinatione n e s. docentes
non e q est. docentes ea q e ent scibilia potius. n opinabilia ee. q aut n est
et opinioni
opinationi tantu subiacere. nulla etia scientia claudi. q aristoteles li in dis
cutit. Ait enim. Non idcirco e opinabile qm e. sed idcirco e opinabile
i. aliquid
Sed li q n e. equidem quid. sed est n pse sed opinabile. Et quemad ⌊ quia non est.
admodu homer e q de qdda. id poeta n tame pse. Ita id q n e q de aliqd. id est
opinabile t ignorabile t nescibile. n tame pse aliqd in natura. His vero de
Aliud thema incip. terminatis. pspiciendu e quemadmodu habeant negationes & af
firmationes ad sese invicem. Propositionu. alie s q simplicit pferunt
r. alie qb aliqs modus sine enuntiatione miscet. Si qs enim dicat socrates
disputat. simplice ppositione fec. Si u aliqs dicat socrates bene disputat. mo
vel ad
du ppositioni quam enuntiabat adiunx. Quom enim disputaret apposuit.

cu dix̄ bene. Nunc g̊ ꝉ speculat̃ quēadmodū se hn̄t affirmationes & negationes
tarū ꝓpositionū. quę ī̊ aliq̊ ꝓferunt̃. Ut si qͥs dicat possibile ē ꝉ fieri & rurſ
ñ possibile ꝉ fieri quēadmodū sese in his affirmationis habeat negationisq̄.
natura. Similit̄ aut̄ & in eo q̄ ē impossibile. & in eo q̄ ē necesse ēē. & in eo q̄
dr̄ ē tangere ēē. & ñ ē tangere ēē. q̄ hoꝝ sint affirmationes. quę negationes.
aut̄ quā affirmationē cui negationi recte aliq̊s opponat. de his omib; ꝓspici
endū inq̊t ē. Qm̄ ea q̄ de eo ū ne his pdicationib; & simplicib; dicenda fuerant ī
minatas. Nā de earū ꝓpositionū q̄ cū modo ꝓferunt̃ oppositionib; multa cau
satio ē. q̄ aut̄ sint dubitationes. ꝉ quēadmodū in his oppositiones inuenien
des. ē tanta disputatione ꝓseq̄t̃. ,, NAM SI EORUM QUĘ COMPLECTUNTUR ILLĘ SIBI IN
,, UICĒ OPPOSITĘ ĒTRADICTIONES Q̄CUMQ; SECDM ĒĒ ꝉ Ñ ĒĒ DISPONUNTUR.

Omis ꝓpositio ū boꝝ & nominum c̄oplexione format̃. Ergo ꝓpositionū q̄ com
plectunt̃. & quarū natura in cōplexione ē. illę solę inq̊t ētradictiones
q̄cumq; secdm ēē. & ñ ēē ponunt̃. ut in ea ꝓpositione q̄ dic̄. ē homo. ñ ē illa
negatio hui affirmationis q̄ ꝓponit ē ñ hō. sed illa poti q̄ enuntiat ñ ē hō.
ut sit affirmatio & negatio. ē hō. & ñ ē hō. Illa ū q̄ dic̄ ē ñ hō. ñ ē negatio
ei q̄ enuntiat ē hō. Rurſ cū dicim̄ ē alb; hō. ñ ē negatio illa hui affirma
tionis q̄ dic̄ ē non alb; hō. sed illa poti q̄ dic̄ ñ ē alb; homo. h aut̄ ꝓbat̃ sic. ,, NECESSE
,, Ē ENIM IN ĒTRADICTIONIB; UNĀ UERĀ ĒĒ. ALTERĀ SEP FALSĀ. Ergo si ei affirmatio
nis q̄ dic̄ ē alb; hō. negatio ē ē ñ alb; hō. unā uerā. [at una] alterā falsā ēē ēstabit.
Hoc aut̄ si qͥs de ligno dicat ē alb; hō. falsū dixerit. Si qͥs uero de ligno eodē ne
gat dicens. ē ñ alb; hō. ꝉ q̄q; falsū ē. h enī ꝓpositio q̄ dic̄. ē ñ alb; hō. ꝉ sentit
hoīem q̄dē ēē. non tamē albū. q̄ de ligno falsū ē pdicare. Ergo & ea q̄ dic̄.

est albus homo. et illa quae proponit est non albus homo. utraeque aliquando falsae sunt. ut in ligno.
Quare non sunt sibimet oppositae. Igitur nec ea quae dicit est albus non homo. negatio est eius quae dicit est albus
homo. Quare illa huius negatio ponenda est quae dicit non est albus homo. In his namque una semper vera est.
semper altera falsa. ‖ Quod si ita est. secundum esse semper et non esse natura contradictionis efficitur.
Nam cum dicitur est homo. secundum id quod est esse. fit negatio non est homo. Et cum rursus dico est albus homo. secundum
id quod est esse. rursus negatio fit non est albus homo. Et sensus quidem totus huiusmodi est. Ipsi autem
in oratione sermones propter similitudinem videntur quandam obscuri. Erunt autem plani
pronuntiantibus et subaudientibus sic. Nam si eorum quae complectuntur id propositionum quarum natura
in complexione est. illae sibi invicem oppositae sunt contradictiones. quaecumque secundum esse et non esse dispo
nuntur. ut haec quas superius digessimus. quarumque ipse exempla proponit. ut eius quae est esse hominem negatio
est non esse hominem. haec enim ipsius affirmationis secundum esse et non esse negatio est. Et huic [vel hic] subaudi
endum est. illa negatio est per quam dicitur esse non hominem. ut sit sensus affirmationis quae est esse hominem. negatio
est non esse hominem. non illa quae dicit esse non hominem. Et hoc quidem de simplicibus. Rursus de his in quibus
est tertium praedicatur. eius quae est esse album hominem. non huic subaudiendum est. illa est negatio quae dicit esse non album
hominem. sed huic quoque subaudiendum est [scilicet est negatio]. illa quae dicit non esse album hominem. Ut sit sensus ei affirmationis
quae est esse album hominem. non illa negatio quae dicit esse non album hominem. sed illa potius quae proponit non esse album hominem.
Et hoc approbat inductione. ‖ Sicut enim inquit de omnibus aut dictio est id affirmatio aut negatio vera
cum ligni falsum sit dicere esse album hominem. verum debet esse de eo dicere esse non album hominem. si
haec negatio est superioris affirmationis. sed utraeque falsae sunt. haec igitur non est illi affirmationis negatio.
Ergo [scilicet per] secundum esse et non esse contradictiones sibimet opponuntur. ‖ QUOD SI HOMO ET QUALIS
‖ cumque esse non additur. IDEM FACIET QUOD PRO ESSE DICITUR. Sunt quaedam propositiones in quibus esse non
additur. sed id quod in his enuntiatur. idem valet tamquam si esse poneretur. ut in ea quae est homo ambulat.
quod dico ambulat. tale est tamquam si dicam homo ambulans est. Ergo in his quoque quae non habent est verbum vim et ... si

Hic textus quem boetius commemorat. non est hic in libro totus.

negationē ad ubi illud uno ex ero q̄ p ē positū ē. talis ĩn negatio redd̄r. q̄lis si negatio
ad eē poneret. ut in eo q̄ ē ambulat hō. ābulat p eē positū ē. huiꝰ affirmationis
ābulat hō. n̄ ē negatio ea q̄ dic̄ ambulat n̄ hō. sed illa potiꝰ q̄ dic̄ n̄ ābulat hō. In hac etiā
ad id q̄ ē ābulat. negatio iunc̄ta ē. q̄ ambulat hominis p eo q̄ ē eē c̄iunc̄tū ē. Tale ē
enī dicere hō ambulat. tanq̄ si q̄s dicat. ē ābulans hō. ;; QUARE. SI hī in NOMIB.
;; & ei que ē POSSIBILE ē eē. NEGATIO ē POSSIBILE ē n̄ eē. SED NEQ ē n̄ POSSIBILE ē eē.
SI in nomib' inq̄t scđm eē ē tradic̄tio fit. in his q̄q̄ q̄ possibilia dn̄r scđm eē & n̄ eē
c̄tradic̄tio facienda ē. In eo enī q̄ dicim' possibile ē eē. illa erit negatio q̄ dicit
possibile ē n̄ eē. n̄ illa q̄ ē n̄ possibile ē eē. Nā si ea q̄ ē possibile ē eē illa opponat' q̄ est
n̄ possibile ē eē. n̄ scđm eē & n̄ eē. oppositio fac̄ta ē. Q̄ circa q̄m sup'ius docuit scđm eē
& n̄ eē fieri c̄tradic̄tionē. dicendū ē. ei q̄ ē possibile ē eē. illā eē oppositionē q̄ dic̄ pos
sibile ē n̄ eē. Sed aliud rursꝰ occurrit. q̄ nos ab hac opinione dimoueat. In nomib' enim
aut affirmatio uera ē. aut negatio. In his enī utraq̄ s̄ uere. Nā q̄ possibile ē eē. possibile
ē n̄ eē. Ut q̄ possibile ē hoēm ābulare. possibile ē n̄ ambulare. & q̄ possibile ē uideri.
possibile ē n̄ uideri. Rursꝰ q̄ possibile ē secari & diuidi. & n̄ secari & n̄ diuidi.
possibile ē. Q̄re utraq̄ in eodē uere s̄. possibile ē eē. & possibile ē n̄ eē. Nā q̄ dicam
possibile ē n̄ eē. ita intellegendū ē. Ut si dicerem possibile ē hodie pluuiā n̄ eē. cū sit
possibile ut sit. Cur aut̄ h' ita eueniat. ipse demonstrat dicens. ;; RATIO AUTĒ EST.
;; QM̄ OMNE Q̄ SIC POSSIBILE Ē. NON SEP AC̄TU EST. Hoc huiꝰmodi ē. q̄cūq̄ ita s̄ possi
bilia. ut sint ac̄tu & ope. illa nulla ratione poss' n̄ eē. ut cęlo sēp ac̄tu ē moueri. sēp enī
mouet'. & dicim' possibile eē. cęlū moueri. Idcirco q̄m cęli mot' ac̄tu ē. h' ē. id agit'.
Mouet' enī. In hac ergo possibilitate. talis p positio n̄ potest c̄uenire. ut dicam possibile eē
cęlū n̄ moueri. h' enī impossibile ē. Ergo in his q̄cūq̄ ac̄tu s̄ h' eduę p positiones pos

sibile est esse. & possibile est non esse. nulla ratione conueniunt. In his autem quae semper actu
sunt possibilia esse. euenire possunt propositiones. id possibile est esse. & possibile est non esse.
Non est enim semper actu pluuia. & possibile est esse aliquando. quare possibile est eam non esse ali
quando. Hic igitur ratio est cum utraeque inueniuntur uerae. quod in his possibilitatibus quae non semper
in actu & esse aliquid & non esse contingit. quare sicut quod possibile est esse negatio est ea quae dicit
possibile est non esse. In eodem simul & affirmatio & negatio erunt uerae. & cui rei inest
affirmatio ut sit esse possibile. eidem rursus inerit negatio. ut sit possibile non esse.
quare & quod ambulabile est id quod ambulare potest. potest non ambulare. & quod uisibile est
id quod uideri potest. potest etiam non uideri. Sed impossibile est ut de eodem oppositae & contra
iacentes dictiones simul uerae sint. In omnibus enim aut affirmatio uera est. aut negatio.
Si igitur factis negationibus secundum esse & non esse. in his quae secundum aliquem modum dicuntur. & affirma
tio & negatio utraeque sunt uerae. quod fieri non potest. ›› Illud magis dicendum est non faciendas secundum esse
& non esse negationes. sed potius secundum modum. ›› quod si illud est impossibile ut affirmatio & nega
tio simul uerae sint. illud magis est eligendum ut non secundum esse & non esse fiat contradictio. sed potius
secundum modum. quod autem dixit ›› SI ERGO ILLUD IMPOSSIBILE EST. HOC ERIT MAGIS ELIGENDUM.
Non sic dictum est quod utraque impossibilia sint. & affirmationem & negationem ueram esse.
& non secundum esse uel non esse fieri contradictionem. Illud enim unum id est contradictionem simul
ueram esse impossibile est. Secundum autem esse & non esse affirmationem non fieri & negationem
non esse impossibile. Sed ad hoc retulit impossibile est. tamquam si diceret. minus possibile.
Minus enim possibile est ut oppositae in eodem propositiones uerae sint. quam ut non secundum esse & non
esse negationes ponantur. Quocirca eligendum est licet sit possibilius. ut secundum modum potius quam
secundum esse & non esse negationes fiant. quod ipse plane exsequitur dicens. ›› ERIT ERGO NEGATIO
›› EI QUOD EST POSSIBILE ESSE. EA QUAE EST NON POSSIBILE EST ESSE. Haec namque simul uerae

inueniri non possunt. Nam si quid est possibile esse, ut idem illud impossibile sit fieri non potest. Nec li-
ne in aliis possibilibus speculandum est, sed in omnibus quoque eadem ratio est. Nam in eo quod est contingere esse non est
illa negatio quae dicit contingere non esse. [hic abundat] Contingere non esse ideo consentit contingere esse quia utraeque
affirmationes sunt finita et infinita. [huc usque] Sibi enim consentit et quod est contingere esse. sed illa quae opponitur
non contingere esse. Has enim duas simul ueras inueniri impossibile est. ,, Et in aliis quoque.
,, Similiter ut necessario et impossibili. Fiunt enim quemadmodum in illis esse et non esse
,, appositiones. Subiectae uero res. hoc quidem album. illud uero homo.

Et in aliis inquit omnibus idem faciendum est. Secundum modum enim negatio ponenda est. Ut si
contingens est ad contingere. Si possibilis ad possibile. Si impossibilis ad impossibile.
Si necessarium ad necessarium negatio coniungatur. Quemadmodum enim inquit in his quae praeter modum
aliquem sunt. et aliquid esse proponunt. esse quidem et non esse appositiones quaedam ut praedicationes sunt.
Res uero subiectae. Ut in eo quod est homo est et homo non est. homo quidem res subiecta est. Appositio autem
quaedam est et praedicatio esse et non esse. ut in eo quod dicitur album est et album non est. Album quidem res subiecta
est. Appositum autem est et praedicatum esse et non esse. Ita quoque in his quae secundum aliquem modum dicuntur esse quidem
subiectum est uelut quaedam res. Modus autem de esse praedicatur. Nam cum dicimus hodie pluuiam esse
possibile est. esse subiecimus. possibile praedicauimus. Et sic uim totam in propositionibus praedicatio
tenet. et in simplicibus et praeter modum quae enuntiant aliquid esse praedicamus. ut in eo quod dicimus homo est.
totam propositionis uim continet uerbum est. Ita quoque in his quae secundum modum dicuntur quod totam propositio-
nem continet modus. aut possibilis. aut contingentis. aut impossibilis. aut necessarii. hi
praedicantur. Res uero aliae subiectae esse dicuntur. Hoc est enim quod ait. ,, Eodem quoque modo in hoc loco esse quidem
,, subiecta sunt. Possibile uero et contingere appositiones determinantes. Quemadmodum
,, in illis esse et non esse ueritatem. Nam quemadmodum in simplicibus si ad esse et non esse
negationes fiant. una semper uera est. altera semper falsa. Ita quoque in his quae secundum modum dicuntur. si

ad ipsū modū enuntiatio negationis aptat̃. uelut ad q̃sdã appositiones ꝑdicationesq;
ueritas in appositionib; & falsitas t̃minata diuidit̃. Atq; h̃ ē q̄d ait. „ Similit̃ aūt
„ hę &iã ĩtsoq; ē ee Possibile. & esse non Possibile.

Similit̃ et sc̄dm possibile & n̄ possibile facta oppositio. ueritatē falsitatēq;
det̃minat sic̃ in simplicib;. & ꝑ t̄ modū positus sc̄dm eē. & n̄ eē negatio. hinc in
omib; sc̄dm modū affirmationib; oppositiones digerit c̄ueniantū negationū. Dic̃ et.
„ Eius ů quę ē Possibile ē n̄ eē. Negatio ē Non Possibile ē Non esse. Ut de
monstret eã q̄ dic̃ possibile ē n̄ eē. n̄ n̄ n̄ eē negationē ei q̄ ē possibile ē eē. sed omino
negationē n̄ eē. huic aliã inuenit negationē. Nã ei q̄ ē possibile ē n̄ eē. quã affirmatio
nis loco posuit. negatio reppit̃ illa q̄ dic̃ n̄ possibile ē n̄ eē. sc̄dm modū scilicet addita
negatione. Unde fit inq̄t ut ea q̄ dic̃ possibile ē eē. & illa q̄ ꝓponit possibile ē n̄ eē. sese
inuicē c̄sequant̃. Idem nãq; possibile ē eē. q̄d (s. in ueritate) ē possibile n̄ eē. Cur aūt se c̄sequi possit̃ hęc
causa ē. Q̄m n̄ s̄ oppositę. Nã si eē̄nt oppositę. ꝑimerent se poci. quã c̄sequerent̃. & dis
sentirent magis quã c̄sentirent. Ut ē in his possibile ē eē. & n̄ possibile ē eē. hę et
ita a se disiunctę s̄. ut simul eē n̄ possint. Idcirco aūt h̃ euenit. q̄m n̄ s̄ oppositę. Sꝫ ꝑ g̃ sc̄dm
modū ponenda negatio ē. si integra oppositionis natã facienda ē. q̄d plenissime sequitur.
Singulis ꝯppositionū modis negationes accomodans atq; integras naturalit̃ efficiens oppositio
nes. At ů inq̄t ea q̄ ē possibile ē n̄ eē. cū ea q̄ dic̃ n̄ possibile ē n̄ eē. simul eē n̄ poterit.
Nãq; oppositas eē manifestū ē. Siquidem harū negatio ad modū ē posita. q̄ ē possibile
eē. Ei aūt q̄ ē necessariū ē eē. n̄ oportet dici illã eē negationē ꝑ quã d̄r necessariū ē
n̄ eē. huic et illa negatio inueniri n̄ potest. q̄m ē affirmatio q̄dã. Ē aūt ei negatio ea
q̄ dic̃ n̄ necessariū ē n̄ eē. sed poci ei q̄ dic̃ necessariū ē eē. ea opponenda ē q̄ dic̃ n̄ necessariū ē
eē. Ad illã nãq; q̄ dic̃ necessariū ē n̄ eē. opponit̃ ut dic̃ tū ē n̄ necessariū ē non esse.

Cur quoque quod est impossibile esse non dicenda est illa esse negatio per quam dicimus impossibile est non esse, sed ea potius quae proponit non impossibile est esse. Namque affirmatio quaedam est impossibile est non esse. huius invenitur negatio quae est non impossibile est non esse. ,, ET UNIVERSALITER VERO QUEMADMODUM DICTUM EST ESSE QUIDEM

,, ET NON ESSE. OPORTET PONERE QUEMADMODUM SUBIECTA. Regulam dat universalem dicens. Universaliter in omnibus faciendum esse quod supra iam diximus. ut esse subiectum esse et non esse ponatur. Affirmationem aut negationem ipsos modos faciamus. hi sunt autem quos at enim aristoteles ,, NEGATIONEM VERO

,, ET AFFIRMATIONEM HEC FACIENDUM. Modos enim ipsos. id est possibile et contingens. et ceteros per affirmationibus. et ad hos negativo adverbio iuncto per negationibus disponentes

at aut ut ad id quod dicimus non est apponamus. s. modos ut quemadmodum ad unam rem quae est homo. est verbum. non est negatio. praedicatum quoddam est in his propositionibus quae praeter modus sunt. ut in ea per quam dicimus homo est. Sic in his propositionibus quaecumque sunt. esse quidem aut non esse subiecta ponamus. Modos vero ipsos. aut secundum affirmationem si simpliciter dicantur aut negationem. sicut negationem ponantur facientes ad subiectum quod secundum esse et non esse. dispositum. praedicemus ut has arbitremur esse oppositas dictiones et negationes quae secundum modum facte sint. Eorum autem omnium negationes et affirmationes in contrarium disponantur. s. quod est non. ·.· At Modos vero ipsos. aut simpliciter dicamus. aut negationem. sicut negationem.

,, AFFIRMATIO SECUNDUM ESSE.	,, NEGATIO SECUNDUM MODOS.
,, POSSIBILE EST ESSE	,, NON POSSIBILE EST ESSE
,, CONTINGIT ESSE	,, NON CONTINGIT ESSE
,, IMPOSSIBILE EST ESSE	,, NON IMPOSSIBILE EST ESSE
,, NECESSARIUM EST ESSE	,, NON NECESSARIUM EST ESSE
,, AFFIRMATIO SECUNDUM NON ESSE	,, SECUNDUM MODOS NEGATIO
,, POSSIBILE EST NON ESSE	,, NON POSSIBILE EST NON ESSE
,, CONTINGIT NON ESSE	,, NON CONTINGIT NON ESSE
,, IMPOSSIBILE EST NON ESSE	,, NON IMPOSSIBILE EST NON ESSE
,, NECESSARIUM EST NON ESSE	,, NON NECESSARIUM EST NON ESSE.

Quod autem addidit: "VERUM NON VERUM". Ad demonstrationem omnium modorum ualet. Nam si quis dicat uerum esse, non est ipsi negatio uerum non esse, sed potius non uerum esse. Alioquin etiam quod est uerum non esse, illa negatio est quae dicit non uerum non esse. "CONSEQUENTIAE UERO SECUNDUM ORDINEM FIUNT ITA PONENTIBUS." Expeditis omnibus quemadmodum oppositionibus disputabant, ad consequentias uenit. Hic dicit quae propositiones superdictorum modorum quas propositiones consequuntur quibusque consentiunt. Nos autem ex his quattuor fecimus ordines, et consequentias propositionum sub una serie disposuimus. Haec autem prius notans, quid ab Aristotele dicatur facilius lector intellegit.

"CON SE QUEN TES.

"Possibile est esse. Contingit esse. Non impossibile est esse. Non necesse est esse.

"CON SE QUEN TES.

"Possibile est non esse. Contingit non esse. Non impossibile est non esse. Non necesse est non esse.

"CON SE QUEN TES.

"Non possibile est esse. Non contingit esse. Necessarium est non esse. Impossibile est esse.

"CON SE QUEN TES.

"Non possibile est non esse. Non contingit non esse. Necesse est esse. Impossibile est non esse.

Supra autem descriptas consequentias ipse disponit. Nobis autem reddenda est breuiter ratio, cur hae propositiones sese inuicem consequantur. Quod possibile est esse, contingit aliquando ut sit, et illi est contingit esse. Quod autem contingit esse, non est impossibile esse. Et quod non est impossibile esse, non idcirco iam esse necesse est. Non est enim impossibile hodie esse pluuiam, sed non idcirco esse necesse est. Quod ergo non est impossibile, non necesse est esse. Et hic est unus ordo consequentiae. Rursus secundus ordo propositionum talem habet consequentiam. Quod possibile est non esse, potest fieri ut non sit, quare contingit aliquando ut non sit. Et quod possibile est non esse, contingit non esse. Quod autem contingit non esse, potest fieri ut non sit. Sed quod potest fieri ut non sit, non est impossibile ut non sit.

Possibile esse. Non possibile esse. Impossibile esse. Non impossibile esse. Contingit esse. Non contingit esse. Necesse esse. Non necesse esse.

Non possibile esse. Possibile non esse. Non possibile non esse. Non contingit esse. Contingit non esse. Non contingit non esse. Non necesse esse. Necesse non esse. Non necesse non esse.

Ergo cōtingit n̄ eē. n̄ ÷ impossibile ut n̄ sit. Sed q̄ n̄ ÷ impossibile n̄ eē. n̄ idcirco iam
illud n̄ eē necesse est. Hodie enī pluuiā n̄ eē. n̄ ÷ impossibile. potest n̄ eē. sed non
idcirco ex necessitate. hodie n̄ pluit. q̄re q̄ n̄ ÷ impossibile n̄ eē. n̄ ÷ necessariū n̄ eē.
Et sedes quidem ordo sese sic h̄t. Nc ad tertiū transeam. q̄ n̄ possibile ÷ eē. h̄ fieri n̄ potest.
q̄ autē fieri n̄ potest. ut aliquando sit n̄ cōtingit. q̄ ergo n̄ possibile ÷ eē. idem n̄ cōtingit eē.
Sed q̄ n̄ cōtingit eē. necesse ÷ ut n̄ sit. q̄ nunq̄ cōtingit. nūquā eē potest. q̄ nunquā
eē potest. necesse ÷ n̄ eē. q̄ ergo n̄ cōtingit eē. idē necesse ÷ n̄ eē. Sed q̄ necesse ÷ n̄ eē. h̄
fieri n̄ potest. q̄ autē fieri n̄ potest. impossibile ÷ ut fiat. q̄ ergo necesse ÷ n̄ eē. impossi
bile ÷ eē. q̄re tertiā ordo. h̄ modo ē. Quod n̄ possibile ÷ n̄ eē. fieri n̄ potest ut n̄ sit. q̄
s. sed eē.
fieri n̄ potest ut n̄ sit. n̄ cōtingit non eē. ut q̄m n̄ possibile ÷ n̄ eē motū cęlo. n̄ cōtingit
cęlū n̄ moueri. q̄re q̄ n̄ possibile ÷ n̄ eē. idem n̄ cōtingit n̄ eē. Sed q̄ n̄ cōtingit n̄ eē.
necesse ÷ eē. sicuti de cęlo. Necesse ÷ enī cęlū moueri. q̄m n̄ cōtingit cęlū n̄ moueri. Sed
q̄ necesse ÷ eē. ut n̄ sit fieri n̄ potest. q̄re q̄ necesse ÷ eē impossibile ÷ n̄ eē. Et h̄ quidem ÷
ordinata ab aristotele cōsequentia ppositionū. de q̄ paulo latius disputaui. „ ERGO IMPOSSIBI
„ LE ET N̄ IMPOSSIBILE. EIQ ÷ CŌTINGENS ET POSSIBILE. ET N̄ CŌTINGENS ET N̄ POSSIBILE.
at q̄d. i. quia „ CONSEQUENS EST QUIDEM CONTRADICTORIE SED CONUERSIM. Quędā de supiore
at ꝑtractat
cōsequentiū ratione contractat. In supiorib; enī descriptionib; sese sequentiū affirmati
onū impossibilē sequebatur possibilis negatio. Rursus negationē possibilis sequebatur impossi
bilis affirmatio. Et de cōtingenti. eodē modo. Affirmationē nāq; impossibilis dicentem
impossibile eē. sequebatur negatio possibilis dicens n̄ possibile eē. Rursus cū impossibile
negaret. p̄ id q̄ dicebat n̄ impossibile eē. hanc affirmatio possibilis subsequebatur ea scilicet
q̄ dic̄ possibile eē. Atq; h̄ idem de cōtingenti. Affirmationē nāq; impossibilis eā q̄ ÷ impos

sibile esse sequebatur contingentis negatio. ea quae est non contingit esse. Negationem vero impossibilis ea quae dicit non impossibile est esse, affirmatio contingentis sequebatur. ea quae dicit contingit esse. Quare hae sese propositiones invicem secuntur sed conversim. Namque affirmationem impossibilis contingentis negatio et possibilis subsecuntur. Negationem vero impossibilis affirmatio possibilis et contingentis [vel subsecuntur]. ut subiecta descriptio docet.

AFFIRMATIO		NEGATIO
IMPOSSIBILE ESSE	CONTRADICTORIAE [vel contradictio]	NON IMPOSSIBILE ESSE
NEGATIO		AFFIRMATIO
NON POSSIBILE ESSE	CONTRADICTORIAE [vel contradictio]	POSSIBILE ESSE
NEGATIO		AFFIRMATIO
NON CONTINGIT ESSE	CONTRADICTORIAE [vel contradictio]	CONTINGIT ESSE

Idcirco namque autem secuntur quidem contradictorie. sed non consimiliter. quoniam omnes in contrarium locatae contradictiones sunt. Contradictio namque est impossibile esse. et non impossibile esse. et contingere esse. et non contingere esse. et possibile esse. et non possibile esse. Conversim autem se secuntur. quoniam affirmatio affirmationem non sequitur. et negatio negationem. sed affirmationem negationes. negationem vero affirmationes. quod ad suprascriptam descriptionem revertentibus planius liquet. Sensus ergo hic est. Ordo autem seriesque sermonum sese sic habet. Ergo id quod in contradictione est impossibile et non impossibile. illud quod est contingens et possibile. quae duae affirmationes sunt ac se secuntur [vel adsecuntur]. et non contingens et non possibile. quae duae sunt negationes. secuntur quidem contradictorie. ut contradictiones sint in contrarium ductae. Sed non consimiliter. ut affirmatio negationem. negatio sequitur affirmationem. Huius talis ratio redditur. Illud enim quod est possibile esse. scilicet quod affirmatio est. negationem impossibilis sequitur. Est autem negatio impossibilis non impossibile esse. quod ergo est possibile esse. sequitur non impossibile esse. Negatio vero possibilis. affirmationem impossibilis sequitur. Illud namque quod est non possibile esse.

seq̄r̄ affirmationē q̄ ÷ impossibile eē. Et ꝯ affirmatio ÷ impossibile eē. ñ impossibile eē. ē negatio. Et ī ctingentib; eodē m̄. Atq; liq̄dē de possibiliū & impossibiliū ꝯseq̄ntia dictū ē. Nc̄ de necessariu impossibilis ꝯseq̄ntia tractat. ,, NECESSARIU V̄ QUĒADMODU SIT ꝯSIDERANDU ÷. MANIFESTU Ē QM̄ Ñ EODĒ M̄ SE ꝯTRARIĒ SECUNT. CONTRADICTORIĒ AUT̄ EXTRA SUNT.

Q̄d dic̄ huiusmodi ē. In his ppositionib; q̄ erant impossibilis & ñ impossibilis: ꝯueniebat ñ possibile ei q̄ ÷ impossibile. & possibile ꝯsentiebat ei q̄ ÷ ñ impossibile. Contradictionē scilic& impossibilis: ꝯtradictio ñ possibilis seq̄bat̄ ordine ꝯūso. In his aut̄ q̄ necessariū p̄dicant. t affirmatiuē. t negatiuē. quo & secunt̄ (i. inquare) possibile̅ (s. necessariam) ppositionē. ei q̄ possibili ꝯsentit. Ꝯtradictio ñ seq̄r̄ ꝯtradictionē possibilis. sed poci ꝯtraria. Necessarias ū nc̄ ppositiones dico. q̄ tam̄ si non significent necessitatē. tam siue affirmatiuē. siue negatiuē. necessariū p̄dicant. Sensus ḡ hic ē. Si q̄ ex his q̄ necessariū p̄dicant ꝯsentit possibili ppositioni ei q̄ necessariū p̄dicat (s. necessari) contradictio ñ seq̄r̄ possibilis ꝯtradictionē (i. necessaria eē.) sed ei q̄ necessariū p̄dicat ꝯtradictionis ꝯtraria (i. necesse ÷ ñ eē.) ea ꝯsentit possibilis ppositionis ꝯtradictioni (i. ñ possibile ÷ eē). Pri aut̄ disponam̄ q̄s ꝯtradictoriē. q̄sue ꝯtrariē. Cuius enī q̄d dic̄ necesse ÷ eē. ꝯtradictio ÷ non necesse ÷ eē. Contraria ū. necesse ÷ ñ eē. Rursus ei q̄ est necesse ÷ ñ eē. ꝯtradictio ÷ ñ necesse ÷ ñ eē. Ꝯtraria ū necesse ÷ eē. q̄re describant̄ & circa unā eandēq; ꝯtraria & ꝯtradictoria (et ꝯtradictoria) disponant̄. ut q̄ a nob dicendū ÷ clari possit liquere.

Q̄ue sint ꝯtradictoriē. q̄ue ꝯtrariē.

,, NEGATIO	ꝯTRADICTIO AFFIRMATIO	ꝯTRARIA AFFIRMATIO
,, Ñ NECESSE Ē ESSE	NECESSE EST ESSE	NECESSE Ē Ñ EĒ
,, NEGATIO	ꝯTRADICTIO AFFIRMATIO	ꝯTRARIA AFFIRMATIO
,, Ñ NECESSE Ē Ñ ESSE	NECESSE Ē NON ESSE	NECESSE Ē ESSE

His ḡ cōmode breuit̄q; descriptis: q̄ in earū ꝯseq̄ntia ad possibiles ppositiones modus possit euenire monstrandū ē. Illā nāq; q̄ ÷ possibile ÷ eē. seq̄r̄ ea q̄ ÷ ñ necesse ÷ eē. Nā q̄ possibile ÷ eē. ñ necesse ÷ eē. q̄ enī possibile ÷ eē. possibile ÷ & ñ eē. Sed q̄ possibile ÷ ñ eē. ñ ne

cesse est esse. Quare id quod est possibile esse recte sequitur non necesse est esse. Sed negationem eius quod dicit possibi
le est esse, id est non possibile est esse, non sequitur affirmatio eius quae dicit non necesse est esse, quod scilicet necesse est esse.
[vel non necesse est esse]
Haec enim est contradictio necessariae affirmationis. Neque enim dici potest consentire propositi
ones quae dicunt non possibile est esse et necesse est esse. Sed huic contraria sequitur. Namque eam quae est non
possibile est esse, illa quae dicit necesse est non esse comitatur. Sed necesse est non esse non est contradictoria eius quae est
non necesse est esse. Possunt enim utraeque in eodem simul verae inveniri. Nam quoniam necesse est non esse
ignem frigidum, non necesse est esse ignem frigidum. Quocirca hae contradictoriae non sunt. Sed est contra
ria ea quae dicit necesse est non esse ei quae dicit necesse est esse. Quod necesse est esse contradictio est eius quae pro
ponit non necesse est esse. Quare contradictionem eius quae dicit possibile est esse, eam scilicet quae proponit
non possibile est esse, non sequitur contradictio eius quae est non necesse est esse, sed ea quae est necesse est non esse, quae
contraria scilicet est eius quae est necesse esse, quae ipsa contradictio est eius quae proponit non necesse est
esse. Hoc autem descriptione melius patebit.

AFFIRMATIO.	CONTRADICTORIAE	NEGATIO.
POSSIBILE ESSE		NON POSSIBILE ESSE
NEGATIO.	CONTRADICTIO. AFFIRMATIO.	CONTRADICTORIA. AFFIRMATIO
NON NECESSE EST ESSE.	NECESSE EST ESSE	NECESSE EST NON ESSE.

Ergo cum sit contradictio possibile esse et non possibile esse, sequitur autem possibile esse non necesse
esse. Contradictio tamen eius quod est necesse est esse non sequitur contradictionem eius quod est possibile esse, sed con
traria contradictionis eius quod est non necesse esse. Nam si contradictio est non necesse esse eius quod est necesse esse,
[vel esse]
contraria vero eidem necesse esse ea quae dicit necesse est non esse. Sequitur necesse est non esse eius quod est non possibile esse,
[vel possibile est esse]
quod est contradictio eius quod est possibile esse, quam sequitur non necesse esse. Recte dictum est contradictiones quidem
extra esse, contrarias vero contradictionis consentire. Nam possibile esse et non possibile esse, quae sunt
contradictiones, sequuntur non necesse est esse et necesse est non esse, quae non sunt contradictiones, quae in eodem

esse natura non patitur. quare si duo uera de eodem praedicari possunt. duo autem contraria in eodem inesse non possunt. quae contrarias uera esse nulla naturae ratione permittitur. Hic enim quod ait. „ CONTRARIA ENIM SUNT QUAE CIRCA OPPOSITAS. Id est omne contrarium oppositum est. nec fieri potest. ut non quaeque contraria in oppositis contineantur. Sicut in praedicamentis edocuit. contrariorum genus quaedam est oppositio. „ CIRCA EADEM AUTEM CONTINGIT „ VERUM DICERE EUNDEM. Id est duo uera possunt simul esse. et de eodem simul uere praedicari. Ut cum dicimus aliquid bonum non esse. et malum esse. utraque simul uere dici possunt. Possunt enim quaedam quae cum bona non sint. tamen mala esse. ut turpitudo bona quidem non est. mala tamen est. Ergo eas quae ueras simul ut praedicentur uere fieri potest. et in eodem sint. „ SIMUL AUTEM EIDEM NON CONTINGIT INESSE CONTRARIA.

Quocirca. si uere (at si ueri) quidem possunt eidem inesse. Contraria autem eidem inesse non possunt. Ea quae contrarias uera simul esse non possunt. quare conuincitur nec quae ueras simul contraria esse possunt. Non igitur fieri potest ut uel in opinionibus uel in propositionibus eas quae ueras possit aliquis recte contraria suspicari. Haec autem quantum breuitas expositionis permittebat expressimus. Quid autem altior huius libri tractatus edoceat. secundae editionis series explicabit. FINIT.

I Alia de subiecto significantur et in subiecto non sunt. ut est homo. et nomen et ratio de subiecto praedicatur
II Alia uero et de subiecto dicuntur et in subiecto sunt. quare si nomen et ratio de utrisque praedicetur.
III Alia quidem in subiecto sunt de subiecto nullo dicuntur. nomen in subiecto praedicatur ratio deest.
IIII Simpliciter autem quae sunt indiuidua et numero singularia nullo de subiecto dicuntur. in subiecto autem nulla prohibet esse.
V Quando alterum de altero praedicatur. res quae in utrisque nomen et ratio praedicatur. nomen et ratio in his non praedicantur.
VI Dicitur igitur partes quantitas in toto quasi in subiecto sint constat tamen partes esse corporis abscisse ab aliquibus de subiecto dicuntur.

vii A quā tum̄ cuiq̄dā cado q̄ si ī subiecto sit ī subiecto dici n̄ pot ē. q̄ sine subiecto cado ēē n̄ possit.

s. p̄ncipalibus

Neq. solus homo candidū. nā & pecudes cibū capiunt. DE QUATTUOR UIRTUTIB'

Justitia ē habit' animi p cōmuni utilitate seruat'. suā cuiq. tribuens dignitatē.

Prudentia ē rerū bonarū & malarū uerax scientia.

Fortitudo ē considerata p̄iculoꝝ susceptio. & laboꝝ firma ppessio.

Tēpantia ē adu's libidinē atq. alios n̄ rectos impet' animi. firma & moderata dominatio.

INCIPIUNT PERI ERMENIAE APULEI.

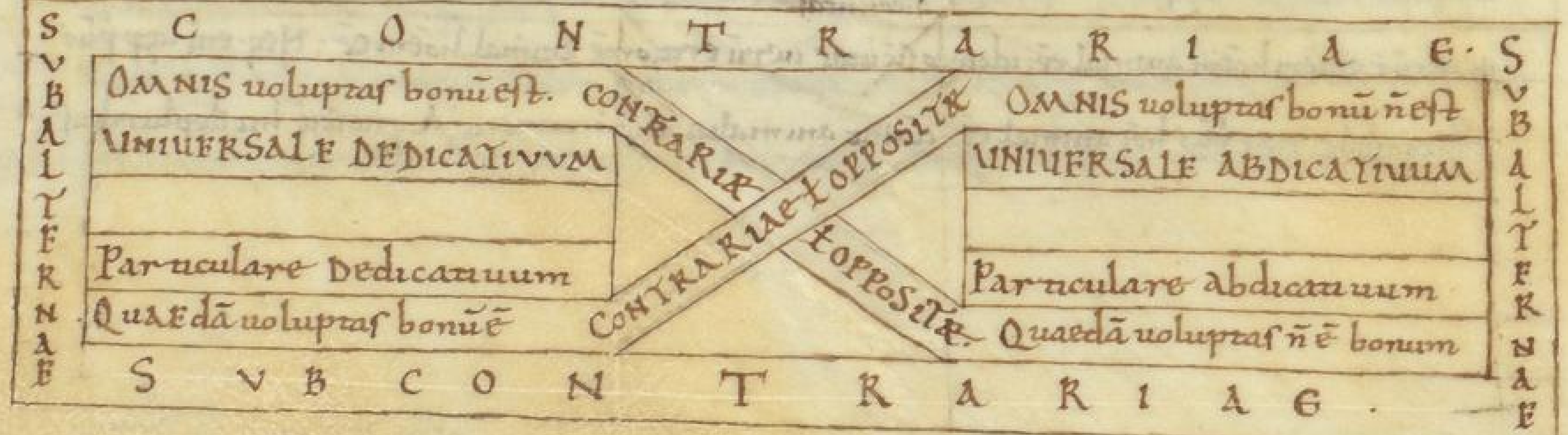
Studiū sapientię. quā philosophiā uocam'. plerisq. uidet' tres species seu partes habē. Naturalē. moralē. & de q̄ n̄c pposui dicere rationalē. qua ctinet' ars disserendi. Sed cū disseram' oratione. cui uarię species s̄t. ut impandi. mandandi. succendendi. optandi. fouendi. irascendi. odiendi. inuidendi. fauendi. miserandi. ammirandi. ctēpnendi. obiurgandi. poenitendi. deplorandi. Tū uoluntatē afferendi. tū metū incutiendi. ī q̄b' oratoris excellentia ē. lata anguste. angusta late. uulgata decent'. noua usitate. usitata noue. extenuare magna. maxima e minimis posse efficere. aliaq. id genus plurima. Est una īt has. ad ppositū p̄missima. (.t. potissima) q̄ p̄nuntiabilis appellat'. absolutā sententiā cōphendens. sola ex omib' ueritati aut falsitati obnoxia. quā uocat sergi effatū. uarro p̄loq̄ū. cicero enuntiatū. g̅ci protasin tū axiona. Ergo u'bū e u'bo tū p̄tentionē. tū rogam' tū. familiari tam dicet' p positio. Propositionū q̄ pinde ut ipsarū ēclusionū duę species. alt̄a p̄dicatiua q̄ & ā simplex ē. ut si dicam' q̄ regnat beat' ē. Alt̄a substantiua t ēditionalis q̄ā ēposita ē.

aiax Ut si aiax q̄ regnat si sapit beat' ē. Substitutus eni ēditionē. qua n̄ sapiens ē. n̄ sit beatus. Nos n̄c de p̄dicatiua dicem'. q̄ e natā pot ē ac uelut elemtū substitutiuę. Sunt & alię differentię q̄ntitatis & q̄litatis. Quantitatis q̄dem. q̄ alię uniu'sales s̄t. ut omē spirans uiuit. Alię particulares. ut q̄dā animalia n̄ spirant. Alię ī definitę. ut animal spirat. N̄ eni definit utrū omē ān aliquod.

Enothelis' dii utriusq. sexus capaces.

sed tam̄ p particulari sēp ualet. q̄ć toti ē. id ex incerto accipe q̄ minꝰ ē. Qualitatis aut̄. q̄ — differentię q̄litatis
aliq̄d de copiā — alię dedicatiuę ·s· q̄ dedicant aliq̄d de copiā. Ut uirtꝰ bonū ē. dedicat enī uirtuti inēē bonitatē.
Alię abdicatiuę. q̄ abdicant aliq̄d de copiā. Ut uoluptas n̄ ē bonū. Abdicat enī uoluptati inēē
bonitatē. At stoici hanc q̄q; dedicatiuā putant. cū inquiunt. euenit cuidā uoluptati bonā eē.
Ergo dic q̄d euenerit ei. i. q̄d sit. Idcirco dedicatiua inquiunt ē. q̄ć & eīq negauit eē. dedicat id q̄ui
det eē. Solū aut̄ abdicatiuū uocant. cui negatiua pars p̄ponit̄. Uerū h̄ n̄ q̄dē cōtinualis tum
in hac re uincunt̄. si q̄s h̄ rogauerit q̄ nullā substantiā h̄nt n̄ ē. Cogent̄ enī sc̄dm q̄ dūt c̄fiti
eē q̄ n̄ ē. q̄ nullā substantiā h̄nt. Cęterū ē p̄positio ut ait in theaeteto plato duab; paucissimis orationū
partib; c̄stat. noē & ūbo. ut apulei disserit. uerū aut falsū ē. Et ideo p̄positio undeq̄dā ratis has
duas solas orationes eē. q̄ ex his q̄ solis fieri possit p̄fecta oratio. i. q̄ abunde sententiā cōp̄hendant.
Adūbia aut̄ & p̄noā & c̄iunctionē & id gen̄ cęta q̄ grāmatici numerant. n̄ magis partes orationū
nauiū — eē. quā nauiū aplustria & hoīum pilos. Aut certe in uniūsa cōpage orationū uice clauoꝝ & picis
& glutinis deputanda. Porro ex duab; p̄dictis partib;. altā subiectiua noāt̄ uelut subdita. Ut apulei.
Altā declaratiua ut disserit n̄ disserit. declarat enī q̄d faciat apulei. Lic& aut̄ eadē ui manen
tē utriusq; partē in plurimū ba p̄tendē. ut si p apuleio dicas philosophū. platonicū madaurensem.
Itē p disserendo dicas eū uti oratione. Plerūq; aut̄ subiectiua minor ē. declaratiua maior. & non
hanc m̄. sed alias q̄q; subiectiuas cōp̄hendens. N̄ṫ sol' apulei disserit. sed alii plurimi q̄ sub eadē de
claratione poss̄ c̄tineri. n̄ forte p p̄pū cui p̄ā deeē declarat̄. ut si dicas q̄ equus ē. hinnibile ē. aut p
p̄pū ē eq̄ hinnire. & idcirco in his p p̄is par ē declaratiua par subdita. At n̄ ut ic̄sus. Maior q̄ppe
cū eadē possit mutata uice subdita fieri. & quā p̄ri habuerit subditā. n̄c habe sui declaratiuā. ut
si uso ordine ita dicas q̄ hinnibile ē equus ē. At n̄ eadē. ubi partes pariter c̄titę uices possis. N̄ enī
sic omnitas
q̄ć uerū ē omēm hoēm animal eē. idcirco sic ūtas uerū erit omē animal hoēm eē. Neq; enī ut p p̄pū ē
eq̄ hinnibile. ita p p̄pū ē hoī animal eē. cū sint animalia alia inumera. Agnoscit̄ hic de pluribus

declaratiua. licet cūso ordine rogamtū p ponat. Pmo q plura cōphende pot: declaratiua
tāq subdita. Deinde q nūquā uocabulo. sed sēp u bo tminat. q pcipue & uā in illis ppa
nt apart subiectiua discernit. Id & uā p similitudine tenendū ē. q c aut ppositiones
diffinite & idefinite. ita & uā particulares tū subiectas quā declaratiuas partim
definitas ēē ut hō animal. partī idefinitas. n hō. n animal. N enī definiunt qd
sit cui insit. sed tantū ostendunt aliud pt hīc ēē. Nc dicendū: quēadmodū illę
iiii ppositiones īt se affectę sint. qs n ab re: ī qdrata formula spectare. Sit ī supiore linea
ut infra scriptū ē. uniūsale dedicatiua & abdicatiua. Ut omis uoluptas bonū ē. Omis uolup
tas bonū n ē. dicantq. hę int se icgrue. Itē in inferiore linea sub utraq. particula; res
sub notent. Quędā uoluptas bonū ē. Quędā n: bonū. Dicant īt se hę suppares. Deinde
oblīq dicant lineę angulares. altā ptanens ab uniūsali dedicatiua ad uniūsale abdicatiuā.
q īt se & qntitate & qlitate ētrarię alt utrę noent. qīa necesse ē: alt utrā ueri ēē. q
dr pfecta pugna i tegra. At it subpares & itegris pugna dimidua ē q itegrę nuq
q dē fiunt simul uerę. Inēdū tam simul mtiunt. Subpares aut mutata uice. nuq q dē
simul mtiunt. Inēdū tam simul uerę fiunt. Et ideo utri uis harū reuinctio ēfirmat.
n tam & utri ēfirmatio reuincit altā. De itegris q utrāuis posuit. utiq. altam tollet.
n tam mutata uice q utrī uis tollet utiq. alterā ponit. Cmū de alt utris q utrāuis
cōpbat. utiq. altā refutat. altā cōpbat. Cęterū uniūsalis utrauis particularē suā
cōpbata utiq. ēfirmat. reuincta n utiq. ifirmat. Particularis aut ūsa uice uniū
salē suā reuincta utiq. ifirmat. pbata utiq. ēfirmat. Hom̄a ita ēē ut dicim ex
ipsis ppositionib facile ostendunt infra scripta.

Certū ē enī q̇d concedat q̄ alt̄ ꝑpoſuerit. Diſtruit̄ aūt utrauiſ uniū̇ſalis trifariā.
dū aut particularis ei falſa oſtendit̄. aut utrauiſ ex duab; cǫteris uera ſiue ī ęgrua
ſiue ſub neutra. Inſtruit̄ aūt uno m̊. ſi altera utra ei falſa oſtendit̄. Contra par
ticularis uno q̇dem m̊ diſtruit̄. ſi altera utra uera oſtendit̄. Inſtruit̄ aūt trifariā
ſic̄ uniū̇ſalis ei ueraē̄. aut utrauiſ ex duab; cǫteris falſa. ſiue ſub par ei ſiue ſub
neutra. eadē ſeruabim̄ etiā ineq̇pollentib; ꝑpoſitionibus. Aeq̇pollentes autē
dr̄. q̄ alia enuntiatione tantundē poſſ. & ſimul uerę fiunt aut ſimul falſę.
Altera ab alt̄a ſcilicet. ſic̄ indefinita & particularis. Itē omīſ ꝑpoſitio ſi aſſūmat
ī pncipio negatiuā particulā. fit alterutra ei eq̇pollens. ut cū ſit uniū̇ſalis de
dicatiua omīſ uoluptas bonū. ſi ei negatio ꝑponat̄. fit & non omīſ uoluptas bo
nū. tantundē ualens. quantū ualebat alterutra ei. quędā uoluptas bonum.
Hoc in cǫtib; iii ꝑpoſitionib; intellegendū. Deinde de conū̇ſione. Conuerſa
biles ꝑpoſitiones dr̄. uniū̇ſalis abdicatiua. & alterutru ei. i. particularis dedi
catiua. eoq; particulę earū ſubiectiua & declaratiua poſſ ſēp in ſe ſeruare
uices ꝑmanente conditione ueritatis aut falſitatis. Nā ut uera ē hęc ꝑpoſitio. nul
lus prudens impius. ita ſi conūtis partis partiū uices uerū erit. Nullus impi
prudens. Itē ut falſū ē nullus homo animal. ita & ſi conūtas falſa erit. nullū
animal homo. Pari ratione & particularis dedicatiua conūtit̄. Quidā gram
matic̄ homo ē. & cǫtēa (at altera) quidā homo grāmatic̄ ē. Q̇d duę cǫtę ꝑpoſitiones face
re non poſſ. quanquā in tēdū cūtant. nec tamī idcirco conū̇ſibiles dr̄. Nā q̇d
alicui fallit̄. certe repudiat̄. Ergo una quęq; ꝑ omīſ ſignificationes reppienda
ē. an etiā conū̇ſa ęgruat. Hęc unū uerę iſtę. ſed quinq; ſolę. Aut enī ꝑpꝛ
etas declarat̄ alicui. aut genus. aut differentię. aut finis. aut accidens. Hęc

propter hoc umquam inveniri potest in nulla propositione. ut si hominem substituas. quicquid de eo di
xeris. aut proprium eius significaveris. ut chachinnabile. aut genus ut animal. aut diffe
rentiam ut rationale. aut diffinitionem ut animal rationale mortale. aut accidens. aculas
ut orator. Quippe omne declarativum alicuius. aut potest ei vicissim fieri subiectivum aut
non potest. Sed si potest. aut significat quid sit et est definitio. aut non significat et est proprium.
Sin autem non potest aut id est in definitione poni debeat. atque est genus vel differentia. aut quod non
debeat esse accidens. Igitur perspicuum agnoscatur particularis abdicativa non esse conversibilis. Univer
salis autem dedicativa et ipsa quidem non est conversibilis. sed particulariter tamen potest converti. Ut cum
sit omnis homo animal. non potest ita converti. ut sit omne animal homo. sed particulariter potest.
quoddam animal homo. utrum in simplici conversione quam in conclusione in illationibus reflexio nominatur.
Est et altera propositionum conversio. quae non tantum ordinem sed etiam ipsas particulas in contrarium
perducit. ut quae definita est. indefinita fiat. Et contra. quae indefinita est. definita. Hanc con
versionem vicissim reliquae duae ammittunt. universalis dedicativa et particularis abdica
tiva. Ut omnis homo animal. omne non animal non homo. Item quoddam animal non est rationale.
quoddam non rationale animal. id ita esse. per se cognosces ut demonstrans per illas V. praedictas species.
Explorandis coniugatio autem propositionum dicitur ipsa conexio earum per aliquam communem parti
culam qua inter se copulantur. Ita enim possunt ad unam conclusionem consentire. quae particula communis
necesse est aut in utraque propositione subiecta sit. aut in utraque declarans. aut in altera
subiecta in altera declarans. Tres igitur formulae fiunt. quarum prima dicitur cum illa communis
particula in altera subiecta in altera declarans est. quem ordo numera enumeratione. sed con in numeri
clusionum dignitate contentus est. Quippe ultima est formula tertia quae nihil infra nisi
particulare concludit. haec superior est secunda quia habent conclusiones universales. sed tamen abdicativas
tantum. et ideo sic prima pollet. quae in omne genus illationum concludit. Dico autem illationem.

uel inlatiuum rogamentum quod ex acceptionibus colligitur et infertur. Porro acceptio est propositio quae conceditur
a respondente. utique si ita opponatur. Estne omne honestum bonum? propositio est. et si assentiatur
et dicat fit acceptio remota interrogatione. quae et ipsa tamen communiter appellatur propositio.
Omne honestum bonum est. Huic iunge alteram acceptionem similiter propositam et concessam. Omne
bonum utile est. Ex hac coniugatione ut mox ostendemus primi modi sit inlatiuum si directim
uel uniuersale. Omne igitur honestum utile est. si reflexim particulare. Quoddam igitur utile honestum est.
quae particularem tantum in reflexionibus con uti potest uniuersalis dedicatiua. Directim
autem dico inferri cum eadem particula subiecta est tam in coniugatione quam in ipsa inlatione.
Itemque declarans se eadem cum est. utrobique. reflexim uero cum uicissim uersa uice. Ceterum tota rati
ociatio ista quae acceptionibus et inlatione constat. collectio uel conclusio nominatur. secundum
Aristotelem commodissime potest ita definiri oratio in qua concessis aliquibus aliud quiddam
praeter illa quae concessa sunt necessario euenit. sed per illa ipsa concessa in hac definitione et orationis
species non alia quam pronuntiabilis intellegenda est. quae ut supra diximus sola aut uera est aut falsa.
Aut concessis aliquibus pluraliter dictum est. quia ex una acceptione non fit collectio. licet Antipatro
Stoico contra omnium sententiam uideatur plena conclusio esse. Uides uiuis igitur. cum sit ullo modo
plena. si uides uiuis. atque si uiuis uides. Igitur item quae concludere uolumus. non quae concessa sunt
nobis. sed quae negata. idcirco in definitione aliud quiddam praeter illa quae concessa sunt necessario euenire.
Quapropter superuacanei moduli Stoicorum non idem differentes. aut dies est aut nox.
Atqui dies est. item idem geminans. Si dies est. dies est. dies igitur est. Frustra enim colligunt quod
sine controuersia ultro conceditur. Illud toti uero simile est cum dico si dies est lucet. atqui dies est.
Igitur lucet. Non male colligere per quod accepi. Nam quod est in conclusione lucet. fuerat et in proposi
tione. hoc tamen ita refutauimus aliter dici in conclusione. Igitur lucet. ut ostendatur nunc lucere
aliter in propositione acceptum. in qua non est dictum nunc lucere. sed tantum consequens esse. ut si dies esset utique
et luceret.

Multum autem refert utrumne affirmes aliquid esse an tantum sola re esse. cum aliud quiddam praecesserit.
ita illud quod in eadem definitione necessitas facta est ut conclusionis vis a similitudine
inductionis distingueretur. Nam et in distinctione quaedam concedunt. Ut puta homo
inferiorem maxillam movet. equus inferiorem movet. Item bos et canis. in istis ac
ceptionibus in conclusione aliud quid infertur. Ergo et omne animal inferiorem molam
movet. quod cum sit in crocodillo falsum. potes superioribus concessis inlationem ipsam non recipere.
quam tibi in conclusione non licuisset recusare. quippe cuius inlatio in ipsis acceptionibus
continetur. Et ideo additum est in ea necessario evenire. Nec ultima quidem definitio
nis vocatur. sed ostendit quod ipsa concesserit evenire debere illationem. ceterum ratam
non fore. Ac de his quidem satis dictum. Nunc tradendum est quibus modis et coniugationibus
generis fiant intra certum numerum praedicativi generis verae conclusiones. Quippe in prima formula
VIIII soli moduli. sex autem coniugationes repperiuntur. In secunda IIII moduli. tres coniuga
r tiones. In tertia sex moduli … coniugationes. De quibus hic iam suo ordine demonstra
bo. praefatus neque ex particularibus solis. neque abdicativis solis ratam fieri conclusionem. quia
saepe possit et falsa conducere. Item qualibet multis dedicativis si vel unus iungatur dedica
tiva non esse. Non abdicativam fieri illationem tantum vel una mixta cuiusque praevalet similis etiam
particularis etiam particularium vis est. Utravis enim mixta universalibus particularem
facit illationem. Igitur in prima formula modus primus est qui deducit ex universalibus dedicativis dedi
cativum universale directum. Ut omne iustum honestum. Omne honestum bonum. Omne igitur
iustum bonum est. Aut si reflexim inferas. quoddam igitur bonum iustum. Fit autem ex eadem coniu
gatione quintus modus. Nam sic tantum reflecti posse universale dedicativum supra docui.
Secundus modus est qui deducit ex universalibus dedicativa et abnegativa. abdicativum universale
directum. Ut omne iustum honestum. nullum honestum turpe. Nullum igitur iustum turpe.

Aut si reflexim inferas. nullũ q̃ turpe iustũ. Sextũ modũ feceris. Nã indictiuẽ re
flectit̃ ipse uniũsalis abdicatiua. Tantũ meminisse debem̃ subiectiuũ ex dedicatiua
trahendũ ad illationẽ ex sexto m̃. atq; ideo tẽporẽ estimandã licet ante abdicatiua
enuntiet̃. Similr̃ & ĩ quib; poris potestate prior intellegat̃. In sexto aũt m̃ trahitur
subiectiuus ex abdicatiua. h̃ sola differentia eor;. Itẽ tci mod q̃ educẽ ex dedicatiuis
particulari & uniũsali dedicatiuũ particulare directim. Ut q̃dã iustũ honestũ.
Omẽ honestũ utile. q̃dã ẽ iustũ utile. Sed si reflexim iferas. q̃dã ẽ utile iustũ.
septimũ modũ feceris. Nã indictũ ẽ reflectit̃ ipse particularis dedicatiua. Quar
tus modus ẽ. q̃ conducẽ ex particulari dedicatiua & uniũsali abdicatiua abdicati
uũ particulare directũ. Ut q̃dã iustũ honestũ ẽ. nullũ honestũ turpe.
q̃dã ẽ iustũ ñ ẽ turpe. Ex hoc m̃ contrarię uices inueniunt̃. Prior ẽ octauus.
& nonus q̃ppe seruat ei illationẽ. ñ ut illi reflexa cõiugationẽ ipsã tantũ reflec
tunt ppositionib; equipollentibus. mutatoq; ordine ut prior fiat abdicatiua. atq; ideo
educere dr ambo p cõiugationis cõclusionẽ. Nã & si abdicatiuã uniũsali quarti con
uertas. subicias ei uniũsalẽ dedicatiuã q̃ cõuertit particularis ei dedicatiua fiet.
Octauus mod ẽ. q̃ educẽ ex uniũsalib; abdicatiua & dedicatiua particulare abdicati
uũ reflexim. uelut nullũ turpe honestũ. Omẽ honestũ iustũ. Quoddã ẽ iustũ
ñ ẽ turpe. Nonus q̃q; mod p similẽ cõclusionẽ ex uniũsali abdicatiua & particulari
abdicatiua: abdicatiuũ particulare educit reflexim. ut Nullũ turpe. honestum.
q̃dã honestũ Quoddã ẽ iustũ Cur aũt solus quartus
mod duos genuerit c̃teris singlos illa ratio ẽ. q̃ primi modi si utraq; ppositionẽ cõuer
tam fiet cõiugatio irrita duarũ particularũ. si n alterũ tantũ fiet aut secda for
mula aut tcia. Ita secdi modi si utraq; cõuertas fiet cõiugatio noni quã iã ostendimus

:Ad particularũ

ex quarto gignit q̄ uniu̍ſalis dedicatiua ſc̄di modi n̄ n̄ particularē ē ita poteſt. Si naliū tantū fiat ſc̄da formula aut t̄tia. Ex his ẽ g̃ in p̄ma formula modi viiii. p̄mi iiii. indemonſtrabiles noĩant. n̄ q̄ demonſtrari nequeant. ut uniu̍ſi maris eſtimatio q̄d nondū demonſtrans ei ſit. ut circuli q̄dratura. Sed q̄ tam ſimplices tamq; manifeſtis ut demonſtratione n̄ egeant. adeo ut ipſi ceteros gignant fidē q̄ illis ex ſe im p̄tiant.

DE SECUNDA FORMULA.

Nunc formulę modos tradem᷒ ſc̄dę. Prim᷒ mod᷒ in ſc̄da formula ē. q̄ conduc̄ ex uniu̍ſalib; dedicatiua & abdicatiua: abdicatiuū uniu̍ſale directū. Uelut Omē iuſtū honeſtū. Nullū turpe honeſtū. Nullū g̃ iuſtū turpe. Ac redigitur in ſc̄dm indemonſtrabilē. ꝯu̍ſa ei ſc̄da ꝓpoſitione. Sc̄ds mod᷒ ē q̄ conduc̄ ex uniu̍ſalib; abdicatiua & dedicatiua: abdicatiuū uniu̍ſale directim. Uelut nullū t̄pe honeſtū. Omē iuſtū honeſtū. Nullū g̃ turpe iuſtū. hic ꝯiugatione n̄ differt a p̄ore. n̄ q̄ ſubiectiuā particulā abdicatiua trahit ad illatione q̄m ita uariat ē enuntiationis ordo q̄ in p̄ma formula fieri n̄ poteſt. Terti᷒ mod᷒ ē q̄ conducit ex particulari dedicatiua & uniu̍ſali abdicatiua. abdicatiuū particulare directim. Velut q̄dā iuſtū honeſtū. Nullū turpe honeſtū. Q̄dā g̃ iuſtū. n̄ ē turpe. huiꝰ ſic ut tam̄ uniu̍ſale. abdicatiua fit indemonſtrabilis q̄rt᷒ ex q̄ hic naſcit᷑. Quart᷒ mod᷒ ē. q̄ conducit ex particulari abdicatiua & uniu̍ſali dedicatiua. abdicatiuum particulare directum. Ut q̄dā iuſtū. n̄ ē turpe. Omē malū turpe. Q̄dā iuſtū n̄ ē malū. hic ſolus mod᷒ tantū ꝑ impoſſibile ap ꝓbat᷑. de qua ꝓpoſitione dicemus expoſitis modis formulę. In t̄tia formula p̄m᷒ modus ē. q̄ conduc̄ ex dedicatiuis uniu̍ſalib; dedicatiuū particulare tam directim quā reflexim. Ut omē iuſtū honeſtū. Omē iuſtū bonū. Q̄dā g̃ honeſtū bonū. & ſic. q̄dā g̃ bonū. honeſtum.

Quippe non interest ex utraque propositione facias particularem subiectivam, quam nihil interest utrum prius enunties. Ideo non recte arbitratur Theofrastus propter hoc non unum modum hunc sed duos esse. Secundus modus est qui conducit ex dedicativis particulari et universali dedicativum particulare directim. Ut quoddam iustum honestum. Omne iustum bonum. Quoddam igitur honestum bonum. Tertius modus est qui conducit ex dedicativis universali et particulari dedicativum particulare directim. Ut omne iustum honestum. Quoddam iustum bonum. Quoddam igitur iustum honestum bonum. Quartus modus est qui conducit ex universalibus dedicativa et abdicativa abdicativum particulare directim. Ut omne iustum honestum. Nullum iustum malum. Quoddam igitur honestum non est malum. Quintus modus est qui conducit ex dedicativa ex particulari abdicativum particulare directim. Ut omne iustum honestum. Quoddam iustum non est malum. Ex his VI. modis primi tres rediguntur ad tertium indemonstrabilem conversa posteriore propositione primi et secundi. Tertius enim secundo eadem coniugatione hoc uno differens quod ex universali trahit particularem subiectivam propter quod non tantum propositionis verum etiam illationis conversione redditur ad tertium. Item quartus et quintus nascuntur ex indemonstrabili quarto conversis posterioribus propositionibus eorum. Sextus autem modus nec utraque nec altera redigi conversa ad indemonstrabilem aliquem potest sed per impossibile tantum approbatur sicuti quartus in secunda formula. Et ideo utique novissimi numerantur. Ceterorum autem in omnibus formulis ordinatio facta est pro differentia coniugationum et illationum. Nam prius sit dicere quam negare. Potentiorque est universale quam particulare. Priores universales particularibus et in utrisque dedicatio et illatio similes sunt. His praeponuntur modi qui celerius ad indemonstrabilem rediguntur. Idem non est una conversio neque una probatio est certos eorum ad cludendum modos esse. Est alia probatio communis omnium etiam indemonstrabilium quae dicitur impossibile. Appellaturque a Stoicis prima constitutio vel primum expositum quod sic definiunt: si ex duobus tertium quid colligitur. Alterum eorum cum contrario illationis

colligit contrariũ reliquid. Veteres eni sic diffinier. Oms conclusiones si
sublata sit illatio assũpta alterutra ppositione tolli reliquã quẽres inuenta
ẽ adũs eos q̃ ccessis acceptionib; idq; ex illis colligit inpudent recusant. p hoc
compellunt ad impossibilia dũ ex eo q negant ctrariũ aliqd inueniret̃ ei
q ante concesserant. Porro ctraria simul ẽẽ uera impossibile ẽ. Ergo p im
possibile cõpellunt ad cclusionẽ. Nec frustra construer dialectici ẽẽ uerũ
modũ ẽẽ cui adũsũ illationis cũ alterutra acceptione tollit reliquã. At
stoici qdẽ tantũ negatiua particula pposita putant illationẽ recusari t ex
ppositionib; alterã tolli. Vt puta. Omis. Non omis. Veteres ũ & p alterutrũ
I git bifariã. Vt puta omis. ñ omis. quidã. ñ qdã. Fiunt g adũsus unam
quãq; cclusionẽ contrarię q opponant octo. qm utraq; acceptio bifaria tol
lit. fiuntq; cclusiones bis quatnę. modo negatiua particula pposita illationi.
modo alterutra illationis accepta. exẽplo sit p m indemonstrabilis. Omẽ
iustũ honestũ. Omẽ honestũ bonũ. Omẽ g iustũ bonũ. Qui hanc illati
onẽ ccessis ppositionib; necesse ẽ dicat. q dã iustũ ñ ẽ bonũ. huic si ppo
nas p orẽ ex duob; ccessis. omẽ iustũ honestũ. fit illatio sedm sextũ modũ
lnt tia formula. q dã g honestũ ñ ẽ bonũ. q se repugnat sedę ppositioni
q ccesserit omẽ honestũ bonũ. hęc omã opposita conclusio ẽ. si hisdẽ manen
tib; ęqpollentẽ ei inferat his. Non g omẽ honestũ bonũ. Similit & alterę
fiant duę cclusiones sic nc pposuim p orẽ ppositionẽ sic assũmam posteriorẽ
q iustũ ñ ẽ bonũ. Omẽ honestũ bonũ. fit illatio quarto modo in scda for
mula duplex. Non g omẽ iustũ honestũ. t q dã g iustũ honestũ non est.
quarũ utrãuis ęque p ori positio repugnat q ccessit omẽ iustũ honestũ. his

iiii c̄clusionib' manentibus tantū ꝓpositio mutatae . ꝓeo ꝗ erit ꝗ dā iustū
n̄e bonū . facias n̄ omē iustū bonū bifariā sit sublata illatio . Er̄ iiii c̄clusi
ones hisdē inutationibus . Itē si ꝓeodē facias nullū iustū bonū . ut bifariā sit
sublata illatio . Er̄ itaq; iiii c̄clusiones dū taxat in his q habebunt uniu̇salē
illationē . Ea enī pot̄ sola trifariā tolli . At ī ingesūs sole viii . Quas siquis
uelit singillatim sub uno qq ꝑ omis formulas pot̄t suggerere adexēplū ꝗ pro
posuim' . ut secū ẏpotheticoꝝ more ꝑlitās ordine ꝓpositionū & partiū com
mutato sed ui manente . sit ꝑm̄ demonstrabilis sedꝫ talis . A de omī . B & ab
de omīs . Igit̄ de omīs incipiunt a de claritate . Atq; ideo & a secta ꝓpositio
ne hic adea modū sc̄dm has ꝑtexas retro talis ē omē . f . B . omē . B . A . Omē ḡ
f . A . Stoici porro ꝑlitātis numeros usurpant . Ut si ꝑmū sc̄dm . Atqui ꝑmum .
Sc̄dm ḡ . Uerū aristoteles in ꝑma formula iiii solos indemonstrabiles ꝓdidit .
Theofrastus & eu̇ .v. enumerant . Hā ꝓpositionē iungens . & infinita colligens .
q illationē indefinitionē sup uacaneū ē tradere . cū indefinita ꝓ particula
ria & eidē futi sint modi . q̄s particularib' ītē iā ostendim' in ꝑma formula iiii .
ꝗ siquis uelit geminari indefinitā ꝓ particulari accipiens . indefinitāq; subici
ens illationē . er̄ omīs uiiii . & xx . Aris to aut̄ alexandrin . & nonnulli
ꝑipathetici iuniores quinq; alios modos ꝑterea sugger̄ uniu̇sales illationes .
In ꝑma formula iii . In secta formula ii . ꝗ q̄bus illi particulares infer̄ . ꝗ ꝑ q̄ quā
ineptū cui plus concessū sit min' c̄cludere . Omīs aut̄ modos ī trib' eoꝝ formulis
certos n̄ n̄ unū & xx ēē quos sup̄ ostendim' c̄ꝑbat' . iiii . fiunt ꝓpositione
duę particulares . duę uniu̇sales . harū unaqueq; . ut ait aristoteles ut sit
subiecta aliis tribus ꝓponat' quaternę scilicet c̄iungit' . Atq; ita senę denę

Theofrastus (in margin)

ciugationes in singulis formulis erū. Harū sex equalit̄ in omnib; n̄ ualent. Duę q̄dē cū ex abdicatiuo utriuis alterā pcedit. IIII aut̄ cū ex particularib; utrauis aut sem&
pcedit subdari. Nihil enī ccludi potest ubicūq; aut duę particulares s̄t aut duę abdicatiuę. Igit̄ remanent singulis formulis denę ciugationes. Porro ex his tā in pma quā iscda formula duę n̄ ualent. cū uniu̇salis dedicatiua particulari pponit̄. Simlit̄ & in pma & tia formula duę rundant. q̄b; particularis abdicatiua utrauis dedicatiuā antecedit. Q̄ fit ut remaneant pmę formulę sex ciugationes. iā in VIIII formulis adhuc octonę. Ex q̄b; una in eutra pbat̄ cū uniu̇salis abdicatiua pcedit particularē dedicatiuā. Ex his septenis quę sups̄. iā ppas in scda formula IIII. falsa cū uniu̇salis dedicatiua t sibimet ipsi t particulari seu utrouis loco iungit̄ t cū pcedit alt̄. Itē ppe in tia formula duę n̄ ualent. cū utrauis abdicatiua uniu̇sali dedicatiuę pponit̄ reliqs certas ēē IIII. in scda XI. tię formulę sup ostendim. cū eas ad sex ciugationes pmę formulę redigerem. Igit̄ ex XL VIII ciugationibus XIIII solę pbant̄. Cetere XXXIIII quas enumeraui merito repudiant̄. qs poss̄ exueris falsa ccludere. quiui facile ē expiri p illas sup dictas V significationes qurs pp etatis. At ex illis XIIII quas pbauim n̄ plures quā pdictū ē modos fieri docent ipsę illationes. ut cū dire d tum sumit. tū reflexim q̄usq; ueritas ipsa passa est t pp earū n̄ potest numerus augere. PERIERMENIAE APULEI. EXPLICIT.

Dabit impios. Dupliciter intellegi potest. Dabit romanis impios iudeos p sepultura sua. i. pro eo q psecuti sunt usq; ad sepulturā. clamantes crucifige talem. & quia iā mortuo custodes adhibuerunt sepulchro signantes lapidem. Et diuites p morte sua. scribas uidelicet & fariseos q diuites uidebantur ēē ppt doctrinā legis & pphetarū tradet romanis. q ob inuidiā tradiderunt eū morti.

talit. Dabit d̄o patri impios gentiles p sepultura qui longe erant a pietate q̄ ed̄s·
& dilectione. qui a spē iu illoꝝ mors x̄pi fuit. 7 insupse mortuus est. & sepulture
traditus. & tercia die resurrexisse. nequaquā gentiles saluarent. Similit diui
tes iudeos qui crediderunt p̄dicatione illius t p̄dicatione aptoꝝ eius dedit d̄o
patri p morte sua p fidem & operatione qui ante possidebant a diabolo·

VII ID	FEBR	Intitu ueris		VERSUS DE SINGULIS MENSIBUS·
VII ID	MR	Intitu p̄mi mensis	P	rimū romanas ordiris iane kalendas
XII KL	APRL	Unale æquinoctiū.	F	ebrua uicino. mense nūma instituit
X KL	APRL	Passio dn̄i	M	artius antiqui p̄mordia protulit anni
VIII KL	APRL	Resurrectio	F	ertiferā im ap̄lem. uindicat alma uenꝰ
KL	MAI·	Intitu p̄dicationis x̄pi	M	aioris dictus patrū de nomine maius
VII ID	MAI·	Aestas	I	unius & etatis p ximus est titulo
VII ID	AUG	Intitu autumni	N	omine cesareo quintile iulius auget
XII KL	OCTB	Æquinoctiū unale	A	ugustus nom. cesaream sequitur
VII ID	NOVB	hyemis exordiū	A	utumnum pomo natuum septimbre uegetat
XII KL	IAN	Solsticia hyberni	T	riticeo octimber. fenere ditat agros
NOMINA TRIŪ MAGOꝝ.			S	idera p̄cipitat s pelago intempesta nouiber
Cassar. fuit de tarsis. Melco.			I	mbrifer astmensis. tumq. decimb adest

fuit de arabia. Padissarse. de saba. 7   & constantinus. 7

NOMINA VII DORMIENTIŪ. Maximian. Malcus. Martynian. Dionisius. Iohs. Serapion·

h[oc] ẽ p[er]fert[ur] domn[us] p[er] sincopã .i. medie dictionis. Cleros grece. latine d[icitu]r sors. inde cleric[us] ẽ sortitus quia in sor[tem] te[st]i uenit

xp̃s grece. Latine d[icitu]r unctus. Patr[are] d[icitu]r a patrando .i. a p[er]ficiendo. Patrare eni[m] dicim[us] p[er]ficere.

Domno Luculento patri h. M. L. dl f s k d[...] eternã in x[rist]po beatitudinẽ.

Unde d[icitu]r in genesi. Opus q[uo]d patrarat .i. p[er]fecerat. Sed d[eu]s omnip[oten]s d[icitu]r pat[er] a pantachyr .i. om[ni]a seruans. H[oc] e[st] cuncta celestia atq[ue] t[er]restria sua pietate seruat ne pereant.

H[ec] o adesinentia in lentu[s] plenũ significant. H[oc] ẽ antiq[ui] lentũ dicebant plenũ. Unde luculent[us] d[icitu]r plen[us] lucis .i. splendidus. Et uinolentus plen[us] uini d[icitu]r. Et somnolent[us] plen[us] somnii d[icitu]r. et c[eter]a.

i. ualde — i. ueneratione dign[us] — homunculus diminutiuũ ẽ hominis

Mirũ oppido mihi uidetur uenerabilis pater. me cur homunculũ humil

i. copulare

limo conantẽ herere mannulo. huiusq[ue] armo[rum] militiæ exp[er]tẽ. necsa

i. aptũ conuenienter — i. longe

tis idoneũ fulgentia p[ro]cere expeditionis sequi castra. Quippe cũ adhuc

ẽẽ uidear rudis testa. nec bene crepitantib[us] flãmis decocta. atq[ue] ignarũ tenta

cornipes d[icitu]r equus — habena ẽ retinaculũ frenũ — i. saltationes — inscium — sine neruis .i. sine uirib[us]

i. circũflectere — uerũ etiã — i. ingenio

cornipedis cambutti habena epicos girare thiasos. Nec ne et ignauũ eneruati uiua

pars ẽ brachii — fortiter — i. equi — amplos

citate lacerti. saliua spumantia equina uiritim frena t[em]perare sonipedis la

ingeniose — prudens — p[ro]p[ri]a — naturali potentia — i. unũ queq[ue] — i. discernit

tos currentis p[er] campos. Cũ tua prudentia sagacitẽ sollers sp[on]te p[ro]p[ri]a dinami queplam diiudicat.

i. firmit[er] t[ra]d[it]e radice [e]t tacite. a ueru — eloquentia — splendore — plena imperio

ac ueros[e] dep[e]ndit quis faces a leporis urbanitate duit necne. Tua iussio sue imperiosa

astuta — scientia — omnino — i. prope

rationis callida industria quã tu e[ti]ã gr[ati]a beniuolentiæ cui postdũ p[re]r[e] sistere cunctãde

i. rote — uolo[...] — coegit — s. siluã

beo. p[ro]terrire nequeo. t[ra]ns in siluã cillentis spere agili rotatione antiquã co[m]pulit. Quã

i. absconden[tis] — i. uisione — splendore — i. uidi — timiditate — i. statione

quidem ut in p[ri]mo latitantis intuitu oculi uigore cernu[n]t. tremulo horrore ac situ

i. uerecundans — i. arbitratus — i. t[em]ptatione t[em] conamine

loci solitario timide uerens obstupui. Sum equidem conatus magno uiriũ nisu

i. timui — i. mercurialib[us] — i. uirgulis — i. ornate

i. mala parte — i. infirmũ

alio inde debile retorquere pedem. q[uo]niam necdũ cillenius canistrũ frutectis polite texu

rubicunda — sparsa — uas in quo ordi unt tele

erã. In quo rosea triuiatim poma quia iacebant sub sua queq[ue] arbore strata colli

ubiq[ue] — i. oculta — i. tecta

gere. Partim uero etiam nunc insuspendebant ramis. et clam destina sub suis op[er]ta

maxime — ignea scoma s[unt] h[abe]n[te]s — solis — nutriebant

foliis. p[re]sertim lare ignicomi etherei fpebi fouebantur. Partim uidelicet mirabili

i. ornato — polito — decent[er] — i. circũclausa — i. crescebant — i. abscõdebant[ur]

nature modo decusato uenuste circũsepta flore uinalit[er] gliscebant. Alia aut[em] lati

i. expectantia — i. inflatione — alt[er]

tabant p[re]stolantia futuri turgidatione ueris ac crescentia polose dono aure. spi

i. colli[...] fumi

rantis diuino. Nã appropians porta anime quietem nescientis quandam colurnũ

i. [...]nimultũ altã — i. t[em]plũ — i. positã

uidebar fructuosã nadeo p[ro]cerã uidere iuxta q[uo]d dã phanũ radicitus stante. sitãq[ue]

i. in septentrione ubi celi ẽ uertex — i. alie — i. passi — i. sparsa — i. statim

in aquilonis parte. que poma ut tolere sub se uulgo strata habebat. Ilico uidens. accessi.

i. non — i. ualde — i. incuruaui — i. aperire — i. sacculis t[em] folliculis

Ad me illam haud facilã tactu. reflexi. ac fructus exp[ro]p[ri]is enucleare thecis auide

Conantẽ .i. t[em]ptantem.

Mann[us] d[icitu]r paruus equus .i. burdo. cuius diminutiuũ ẽ mannulus.

Exp[er]tem. id ẽ ignarũ. expers d[icitu]r quasi sine parte. .i. illiteratus. stolid[us].

Rudis d[icitu]r nouus noua. Rude. nouũ. h[oc] rudis erat uirga q[uae] dabatur milit[ib]us post militiã cessantib[us].

Testa .i. olla. testã uocat semet ipsũ quasi n[on] bene coctã feruore scientiæ.

Cambr[...] d[icitu]r equus flexibilis. unde d[icitu]r cabutta curuus baculus

Epos grece latine d[icitu]r laus. unde epic[us] d[icitu]r laudabilis. hyppos u[ero] equus d[icitu]r. Unde ephypia d[icu]nt[ur] ornam[en]ta equo[rum].

Lepos d[icitu]r eloquens. p[ro]ducta penultima. lepus aut[em] animal correpta penultima.

Cillentis .i. mouentis. cillere enim dicim[us] mouere. Unde supercilia a motione d[icu]nt[ur].

Antiq[u]am siluã uocat an[ti]q[ua]m nosã mate riã huius historiæ sci[licet] uidelicet

Mercuriu[s] d[icitu]r d[eu]s s[er]monis. et d[icitu]r q[ua]si mercato[rum] kyrrios .i. d[omi]n[u]s. q[uia] s[er]mo plurimum inter mercatores ualet.

Haud p[er] h. in capite. et p[er] d. in fine scribit[ur] p[ro]pt[er] differentiã aut c[on]iunctionis.

Bono enī accidit nō eē malū· Illa aū q̄ putat malū eē q̄ bonū ē· aufert n̄ malū ab eo q̄
bonū ē· & intīmit rē secdm accidens uerū· Uera nāq· ē opinio· q̄ dic̄ nō eē malū q̄ bonū ē·
sed secdm accidens· q̄re secdm accidens falsa erit ea q̄ dic̄ malū eē q̄ bonū ē· Illā enī p
positionē tollit· q̄ secdm accidens uera ē· Q̄re q̄m ppor ē ea q̄ secdm se ē· quā ea q̄ secdm
accidens· ei falsitas q̄ secdm se ē fallatior erit ea falsitate· q̄ secdm accidens ē· Sed ea
q̄ putat nō eē bonū (atq̄m) q̄ bonū ē· secdm se ueritatis pemptoria ē· Ea aū q̄ dic̄ malū eē q̄ bo
nū ē· ei q̄ ē nō eē malū q̄m bonū ē· secdm accidens rei uere pemptoria ē· q̄re· falsior ē
ea q̄ dic̄ n̄ eē bonū q̄ bonū ē· quā ea q̄ dic̄ eē malū id q̄ ē bonū· FALSUS Ē AUTĒ MAGIS
CIRCA SINGULA QUIB; Ē CONTRARIA OPINIONĒ· CONTRARIUM ENIM Ē EORŪ QUE PLURIMŪ
CIRCA IDEM DIFFERUNT· Querebat utrū affirmatio contrarii· an negatio oppo
site rei· eidē pposite rei affirmationi magis possit eē contraria· Sed n̄c li dic̄ q̄d
q̄ falsas magis· eas magis contraria· Contrarii enī s̄ q̄cūq· circa eandē rē plurimū dif
fer· ut circa colorē albū & nigrū· Ergo q̄ maxime falsas· & maxime uera· ea plu
rimū a se distant· Maxime aūt uera ē secdm se consistentis rei enuntiatio· Maxime
aūt falsa· secdm se (s. ē) consistentis ueritatis pemptoria· Necesse ē aūt int̄ affirmationē
contrarii & negationē pposite rei· unā magis eē contraria· Falsior aūt & magis con
traria ē opinio illa q̄ ē contradictionē cogitat· ut ea q̄ ē n̄ eē bonū q̄ bonū ē· quā ea
opinio q̄ h̄t malū eē q̄ bonū ē· q̄m ea q̄ s̄ in uocib; opiniones sequunt̄· Similit̄ in negatio
ei q̄ ē omē bonū· bonū ē· ea scilicet q̄ dic̄ nullū bonū bonū ē· magis ē contraria quā
ea q̄ ppont· omē bonū malū ē· q̄ circa & in aliis q̄q; ut ea q̄ ē omis hō iustus ē· magis
ē contraria illa q̄ dic̄ nullus hō iustus ē· quā illa q̄ dic̄ omis hō iniustus ē· ILLA UERO QUE Ē
QUONIAM MALUM Ē Q BONUM Ē· IMPLICATA Ē (i. confusa)· Addit ad demonstrationē superiorē
argumentū q̄ demonstrat magis eē contraria· eam q̄ negat· potius quā eā q̄ contrarium

Id diligent
q̄ in hac pagina
dicunt̄·

affirmat. Implicita ē inqt affirmatio cͣtrarii. Q̄si q̄s eñ putat id q̄ bonū ē malū ēē. fieri aliť ñ pot̄ ē. ñ illud q̄q̄ putet ñ ēē bonū. Q̄re duplex q̄dā ppositio ē. ea q̄ dic̄ malū ēē q̄ bonū ē.

Nā eā illud inse cͣtinet q̄m bonū ñ ē. Simplex aut̄ ē ppositio bonū ēē q̄ bonū ē. &

simplicis simplex pot̄ ē magis ēē cͣtraria. Simplex q̄ ē negatio q̄ bonū ē ñ ēē bonū. hēc q̄

at si / at uidebit

magis cͣtraria ē. AMPL. Sic eā in malis simplicit̄ oportet se habere. & hic uidebit

BENE ēē DICTU. Aut eñ ubiq̄ ē cͣtradictionis. aut nusquā. Aut in omīb inquit

uere dr̄ cͣtradictione magis ēē cͣtrariā quā cͣtrarii affirmatio ñ ē. aut nusquā.

con

Aut ii & in malis q̄q̄ idem euenire oportet. aut ne hic q̄dē uerū ē q̄ dr̄ cͣtrariā ēē cͣtradictionis ē

id negationis pot̄ quā cͣtrarii affirmationē. Hautē speculem inqt in his q̄ cͣtrariū ñ hn̄t

ut in homine. Si q̄s eni putet hominē. hoēm ēē. uera ē. Si q̄s ū hoēm putet ñ ēē hominē.

falsa ē. Si q̄s aut̄ putet hominē equū ēē. nullus dixerit hanc magis ēē cͣtrariā. q̄ qui putat

hoēm equū ēē. quā q̄ hoēm ñ ēē hoēm arbitrat̄. Q̄re in his q̄ contrariā ñ hn̄t. illa cͣtraria ē

q̄ cͣtradictionē format. in his q̄q̄ q̄ hn̄t cͣtraria. ñ cͣtrarii affirmatio sed negationis ppositio

magis cͣtraria ē. AMPL. Similit̄ se hn̄t BONI. q̄m bonū ē. & ñ BONI q̄m ñ BONU ē.

& super has BONI q̄m ñ BONU ē. NON BONI. q̄m BONU ē. Ex similitudine & ppor

tione cͣtrarietatis. uim ppositionū uestigare conat̄. Sed has pri disponamus. Post

at possum / at breuit / at exequamur

aut̄ q̄ntū potest breuitas uim aristotelicę argumtationis exsequimur.

UERA BONI. Q̄M BONU Ē. — FALSA BONI. Q̄M BONUM NON EST.

UERA Ñ BONI. Q̄M Ñ BONU Ē. — FALSA NON BONI Q̄M BONUM EST.

Harū quattuor opinionū duę uerę s̄. duę falsę. Illa q̄dem q̄ ē boni q̄m bonū ē. ue

ra ē. Illa ū q̄ ē boni. q̄m bonū ñ ē. falsa ē. Rurs illa q̄ ē ñ boni. q̄m bonū ñ est.

uera ē. Illa ū q̄ ē ñ boni q̄m bonū ē. falsa ē. Ergo h̄ ē similitudo & pportio harū q̄ttuor

ppositionū. Nā queadmodū se hȳ opinio boni q̄m bonū ē. ad eā opinionē q̄ ē boni. q̄m bonū

non est, eodem modo sese opinio quae est boni quoniam non bonum est, ad eam quae est non boni quoniam bonum est. Nam sicut illic una vera est, falsa altera, itaque hic una vera est, altera falsa. Capitur exemplum prius ab ea quae est non boni quoniam non bonum est. Haec enim inquit cum vera sit quam huic ponimus esse contrariam? eam neque dicentem malum esse, sed non est contraria. Potest enim simul esse vera, et ea quae dicit non esse bonum quod bonum non est, et ea quae dicit malum esse quod bonum non est. Sunt autem quaedam non bona quae mala sunt. Quae circa contrariae non sunt, in quibus ponitur quod non bonum est bonum non esse, et quod non est bonum malum esse. Contrariae enim verae simul nequeunt inveniri. Et vera verae contraria numquam est. Sed nec illa poterit huic esse contraria quae dicit non malum esse quod bonum non est. Possunt enim quaedam nec quidem esse bona nec tamen mala. Ut ex arbore nulli utilitatis causa ramum defringere, si arborem nihil laedat, neque malum neque bonum est. Quare verae simul possunt esse, et haec quoque quae opinantur id quod est non bonum quoniam non bonum est, et id quod est non bonum quoniam malum non est. Quare nec haec sunt contrariae. Restat igitur ut ei opinioni quae est non boni quoniam non bonum est ea sit contraria quae est non boni quoniam bonum est. Quod si in his quattuor propositionibus quas superius descripsimus similitudo servatur. Et sicut est opinio non boni quoniam non bonum est, ad eam quae est non boni quoniam bonum est, sic opinio boni quoniam bonum est, ad opinionem boni quoniam bonum non est. Contraria autem est opinio non boni quoniam bonum non est, opinioni non boni quoniam bonum est. Contraria igitur erit opinioni boni quoniam bonum est, opinio boni quoniam non est.

MANIFESTUM ERGO EST QUONIAM NIHIL INTEREST. NEC SI UNIVERSALITER PONAMUS AFFIRMATIONEM. HUIC ENIM UNIVERSALIS NEGATIO CONTRARIA ERIT.

Illud quoque recte commemorat, quod nihil differat in opinionibus haec esse contraria non universaliter constitutis, et in his quae sibi universaliter opponuntur. Similiter enim huic quoque opinioni qua arbitratur omne bonum bonum esse, illa contraria est quae putat nullum bonum bonum esse. Namque dicam bonum esse id quod bonum est, id si in opinione universaliter affirmetur, ita putandum est quicquid bonum est bonum esse. Hoc autem nihil differt tamquam si dicam omne bonum bonum est. Quare opinio cuius sit vera, illa ei contraria opponitur quae dicit quicquid bonum est bonum non esse. Hoc autem nihil differt tamquam si opinetur nullum bonum

Interrasile. i. quasi interius rasum.

bonū ēē. Et in nonbono qq eodē m̄. ut si ita dicam omē q̄ n̄ bonū ē. n̄ ē bonū. & rur
sus omē q̄ n̄ bonū ē. bonū ē. Eodē m̄ sibi istę contrarię. q̄ una uera sit. altera
falsa. q̄ in c̄trariis maxime rep̄p̄it̄. Quare. tota disputatio q̄stioq. ita ĩcludit̄.
Nā sicut q̄s in anima p̄ncipia q̄dā s eoꝝ q̄ significant̄ in uoce. Uox aut̄ nota q̄dā ē
animę passionū. q̄cq̄d ē tangit in anima. idem qq ad uocē redire necesse ē. q̄ si
uniu̇salis affirmatio. & uniu̇salis negatio sunt in opinione c̄trarię. eadē qq in uocib̄
er̄. id n̄ erit ei contraria q̄ contrariū affirmat. sed ea quę id q̄ positū ē p̄ uniu̇salita
tis c̄trarietatē negat. Ut ē omne bonū bonū ē. t̄ omis hō bonus ē. c̄traria ē. nullū
bonū bonū ē. nullus hō bonus ē. h̄ ē enī q̄ att. Uel q̄m nullū t̄ nullus. nullū ad illā
p̄positionē referens q̄ dic̄. omē bonū bonū ē. Nullus illi scilicet opponit q̄ dic̄. omis
homo bonus ē. ut sint h̄ m̄. Omē bonū bonū ē. huic c̄traria. Nullū bonū bonum est.
Rurs omis hō bonꝰ ē. huic c̄traria. Nullus hō bonus ē. C̄tradictorias aut̄ dicit
ēē eas q̄s sup̄ p̄posuit. dū de uniu̇salib̄ & particularib̄ loquerēt̄. Eas scilicet q̄s
angulares. Uniu̇salis enī affirmatio particulari negationi. & particularis
affirmatio. uniu̇sali negationi p̄ contradictionē opponi monstrata est.

„ MANIFESTUM Ē AUTĒ QM̄ & UERĀ UERĘ NON CONTINGIT ĒĒ CONTRA
„ RIĀ. NEC OPINIONĒ. NEC CONTRADICTIONEM.

Ex his quę sup̄ s̄ dic̄ta illud qq colligit. q̄d nec ea quę s̄ contraria uera
simul ēē possint. nec ea q̄ uera s̄ sibi poss̄ ēē contraria. & hoc non solū
in opinionib̄ ēē. ut uera opinio uerę opinioni contraria non sit. sed in p̄
positionib̄ qq. Neq. enī fieri potest. ut duas contrarias simul ueras ēē contingat.
& li p̄ syllogismū colligit huiꝰmodi. Omā contraria sunt opposita. quę aut̄
opposita s̄. simul eidem inesse non possunt. Contraria ḡ in uno eodemq.

pro possibilitatis qualitate incepi. Deinde quoque posteris nascentes pro ut creuerint carpendos
suo quoque studio concessi. Iam vero cum uera supradictarum poma arborum magna ex parte
ambesa coruinorum rostri uoracitate audi. acuentris fœda ingluuie uolucrum intu
erentur fore. ni tua urgens prouida cautela eas artedulina expellens fugaret. Ac aurea
adamantinis æternaliter nexa institis memorie commendares. que pretermissa intellexerat.
ut preteritorum ignorantia ut fuerant oblita eorum neglegentia. ut quo magis mortalis mundus
uergitur senestella inopia. Sane in hoc sacro religionis nemore. dulcis talia lirans con
centu atque succentu fauorabiliter concinit. limate atque diesi. Hic nempe sopor carpitur
suauis siluicolas hemioliis necne epogdois. lenit et ydraulice demulcens. Irriguus
denuo purus fons gurgitis. genali bulliens scaturigine. haustum huic meratum semper uiren
ti. propinans indeficientis pollucibiliter limphæ. satagit. Nullo certe agitante nimbosa
flamine hieme. eius limphasea defluent folia. sed etiam temporis procentus omnino prospera
bitur in melius. Hic uero cum auratis fulcrorum tholis. ligneisque cedrinus carie scobente
ceterorum uiscera lignorum carentibus. fulcitur lilio ac roseo flore. Agalma uocis intellect
rem significantis. lentius bitumine. tenatius pice. deficiente aere. adherebit carta.
Itaque in thoribus ius sponda. anaglifatum pausantis onoma. fortius piramide. durabili
mausoleis. uastorum magnis procerum quadris constructis. perseuerans nulla temporum uetustate
in hoc mortali dioptrulante subsidio. delebitur æuo.

Hic cubet ergo pater Stephanus uenerabilis abba. Quem deus angelicis collocet ipse choris.

Residuum eruce. comedit locusta; & residuum locuste. comedit brucus. Et
residuum bruci. comedit rubigo. Quid per erucam que toto corpore terram repit.
nisi luxuria designatur. que cor quem tenet ita polluit. ut in superioris munditie
amore. surgere non possit. Quid per locustam que saltibus uolat. nisi inanis gloria exprimitur.

Thalia una est ex nouem musis.

Limma est semitonium. cuius media pars diesis dicitur. id est quedam particula soni musice artis

Epogdous est uox quotiens maior habet minorem in se et eius octauam partem

Tholus est ornamentum lecti capitellum scilicet siue pes ut summitas papilionis pomum uidelicet in arboris summitate positum

Lilium est herba candidissima

Agalma id est imago et ponitur hic pro littera. quia littera imago est uocis. Uox autem significat intellectum. intellectus rem.

Piramides sunt edificia sepulchrorum in modum pyr id est ignis que lates in fundo et acute in summitate.

Mausoleas similiter edificia sepulchrorum dicta a quodam rege mausolo. unde cetera sumpsere uocabula

Caries est uermis qui rodit lignum

qſe uanis pſuptionib exaltat; Quid p bruchū cui pene totū corp in uentre colli
git. n edendi ingluuies figurat. Quid p rubiginē. q dū tangit incendit. nisi
ira innuitur.

Draco. serpens ē. & signf diabolū. Sed ex auctore nōis. a serpendo nom̄ accepit.
l ps ē leuiatan. id serpens de aqs. q inhuiscli mare. uolubili ūsat astutia; Leui
etan aut. inpptat additamtū eoꝝ. quoꝝ scilic& nhoīum qb in paradiso semel
culpā puaricationis intulit. & hanc usq. ad ętnā mortē qtidie psuadendo. adicit
ut extendit. Dictū ē ad serpentē. Maledict eris int omā animantia. super
pect tuū & uentrē gradieris. hic figuralit significat cogitatio. aut supbia mtis.
P uentrē u. carnis luxuria designat; Sup pect aut & uentrē. serpens id diabolus
ābulat. q his duab causis serpit qs decipe qrit. id aut cogitatione supbię. aut
luxuria ut ingluuie uentris; Et trā manducabis. id a te pertinebunt qs trena cu
piditate deceperis; Qndo enī dictū ē diabolo. trā manducab. t dictū ē hoī peccato
ri. trā es. & in trā ibis. & dat ē in cibū diaboli hō peccator; Inimicicias ponā int
te. & mulierē. & sem̄ tuū & sem̄ illi; Sem̄ diaboli. mala suggestio. ut cogitatio
peccati ē; qndo unqsq. male cogitat. t diabol in corde seminat; Sem̄ aut mulieris.
fruct ē boni opis; Qndo un qsq. bonū cogitat. t bonū sem̄ seminat; Etq cogitauerit.
ope n compleuerit. praue suggestioni resistit; Caput serpentis mulier id caro ē terit.
sitū mens in ipso initio male suggestionis excludit; Ille insidiat calcaneo ei. q
mtē quā pma suggestione n decipit. decipe usq. in fine querit; Sic xpm cū tū hoēm
uidisset decipe qsiuit & n potuit; Tē g caput ei ē triuit. q n p potentia qd ds erat. s p
qlitatē hōis ē triuit. q ē mors. Sic & dd dixerit ex psona patris ad filiū. Sup aspidē
& basiliscū ābulab. & c. l. & d. Aspidē dix mortē. & basiliscū. peccatū; Draconē.

diabolū p occulte insidiantē; Leonē u̅. antixp̅m; Hos nc̄ serui dī sequaces xp̅i. p fidē
& opa suppedib; calcant. sic in euangło ait; Ecce dedi uob potestatē calcandi sup ser
pentes & scorpiones. & sup omnē potestatē inimici. & nihil uob nocebunt; Finit.
P ublicanꝰ ē. q fiscalia publica exigit. q p publica negotia scłi lucra sectatur;
P ecator. apelice. id meretrice nom accepit. q si pelicator; Q̄d nom ap antiqs tantū
solū flagitiosū significabat; Postea transiuit h uocabulū in appellatione hoīum iniquoꝝ;
F ornicator ē. cui corp publicū & uulgare ē. hec sub arcos muroꝝ p sternebat. Que loca
fornices dr̄. Unde fornicarii nuncupantur;
J acobus zebedei a patre dict. quē relinquens cū iohe. uerū patrē & dn̄m secutꝰ
ē; Hꝰ filii tonitrui. q & uā boanarges ex firmitate & magnitudine fidei.
noatis; hunc iacobū frēm iohis. herodes p ascensione dn̄i occidit;
J acobus alfei. ppt separationē cognominat alteri iacobi. Sic iste filii alfei.
& ille filii zebedei. ambo a patre nom sup ser; Iste ē iacob minor q in euangło
fr̄ dn̄i noat. q e maria uxor alfei. soror fuit matris dn̄i. Quā mariā cleope.
iohes euangelista cognominat. Alfeus aut. hebreo sermone dr̄. Latine u
millesim, siue doct;
T omas. abyssus ut gemit. Unde & gce didim appellatur;
S ерū & ali comedat. id ē. q os meū loqt. n ego h alt op&. Comedere aut ē.
bonis opib saciari. und dn̄s. M cib ē ut f. u. e. q. m. Sci p dicatores eccle. cū uba
p dicationis uite p plis narrant. q s celestis panis grana intra seminant. i. i cordahoīum;

P1017

BOETII
ARISTO-
-TELES
PERI-
-ERME-
-NEIAS

2179